

Ibn Arabi
RAZLAGALEC HREPENENJ

Muhyi'ddīn Ibn Al-'Arabi
TARJUMĀN AL-ĀSHWĀQ
izd. R. A. Nicholson,
London 1978

Tiskana izdaja knjige je izšla leta 2004
ISBN 961-6519-04-2

Ibn Arabi

RAZLAGALEC HREPENENJ

Iz arabščine prevedla

Neda Thaler

Spremna beseda

Boris Šinigoj

Ljubljana
2018

Elektronska knjižna zbirka

e-27

Urednika zbirke *Gorazd Kocijančič* in *Vid Snoj*

Ibn Arabi

Razlagalec hrepenenj

Iz arabščine prevedla *Neda Thaler*

Spremna beseda *Boris Šinigoj*

Oblikovanje elektronske izdaje *Lucijan Bratuš*

Izdajatelj

Za KUD Logos *Mateja Komel Snoj*

Ljubljana 2018

Elektronska izdaja e-27

Elektronski vir (pdf)

Način dostopa (URL):

<http://www.kud-logos.si/e-knjige/>

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili
v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID=295368448
ISBN 978-961-7011-52-4 (pdf)

Vsebina

Ibn Arabi

RAZLAGALEC HREPENENJ

Ibn al-'Arabi

TARDŽUMĀN AL-AŠWĀQ

I–LXI

6–149

Razlaga Ibn Arabijeve zbirke »Razlagalec hrepenenj«

151

Nicholson: Ibn Arabijev »Razlagalec hrepenenj«

191

Boris Šinigoj

Ibn Arabi, pesnik najglobljih hrepenenj srca

195

I

O, ko bi vedel, ali so se zavedale,
kakšno srce imajo!

O, ko bi moje srce vedelo,
kakšne gorske poti so stkale!

Jih vidiš varne
ali uničene?

Ljubimci izgubijo pot
v ljubezni in so zato v zadregi.

١

- ١ لَيْتَ شِعْرِي هَلْ دَرَوَا * أَيَّ قَلْبٍ مَلَكَوا
٢ وَفُؤَادِي لَوَدَرَى * أَيَّ شِعْبٍ سَلَكَوا
٣ أَتَرَاهُمْ سَلِمُوا * أَمْ تَرَاهُمْ هَلَكُوا
٤ حَارَ أَرْبَابُ الْهَوَى * فِي الْهَوَى وَارْتَبَكُوا

II

Ko so odhajali, so osedlali odrasle rdečkasto bele kamele,
potem ko so nanje dvignili pave,
pave s smrtonosnimi pogledi in vrhovno močjo:
so kot Bilqis na prestolu iz biserov.

Ko hodi po steklenih tleh,
vidiš sonce na nebesnem svodu v nedrih Idrisa.
Ubije s pogledom in s svojim govorom obudi v življenje,
v svojem dajanju življenja je kot Jezus.

Gladka površina Njenih nog je kot sijaj Tore,
sledim ji in hodim po njenih stopinjah kot Mojzes.
Ona je škofinja, ena od hčera Rima, neokrašena,
v njej vidiš žarečo Dobroto.

Divja je, z nikomer se ne spoprijatelji,
v svoji osamljeni sobani ima mavzolej spominov.
Uničila je vsakogar, ki je poučen o naši veri,
vsakega preučevalca Davidovih psalmov,
vsakega judovskega učenika in vsakega krščanskega duhovnika.

Če s kretnjo zahteva Evangelij,
boš v nas videl duhovnike, patriarhe in diakone.

Ko so odšli po cesti,
sem se pripravil na vojno z vojsko svoje potrpežljivosti, vojsko za vojsko.

Ko je moja duša dosegla grlo,
sem rotil lepoto in milino, naj uslišita mojo odrešitev,
in zgodilo se je - naj nas Bog čuva pred zlom
in naj zmagoviti kralj potisne nazaj Iblisa!

Vzkliknil sem, ko se je njena kamela pripravila na odhod:
»Vodnik rdečkasto belih kamel, ne odpelji jih stran skupaj z njo!«

- ١ ما رَحَلُوا يَوْمَ بَانُوا أَلْبُرَّزَ الْعَيْسَا * إِلَّا وَقَدِ حَمَلُوا فِيهَا الظَّوَاوَيْسَا
- ٢ مِنْ كُلِّ فَاتِكَةِ الْأَلْحَاظِ مَالِكَةٍ * تَخَالُهَا فَوْقَ عَرْشِ الدُّدْرِ بَلْقَيْسَا
- ٣ إِذَا تَمَشَّتْ عَلَى صَرْحِ الزَّجَاجِ تَرَى * شَمْسًا عَلَى فَلَكَ فِي حَجَرِ إِنْ رَيْسَا
- ٤ يُحْيِي إِذَا قَتَلَتْ بِالسَّحَابِ مَنَظْفُهَا * كَأَنَّهَا عِنْدَ مَا تُحْيِي بِهِ عَيْسَى
- ٥ تَوَرَّاتُهَا لَوْحٌ سَاقِيهَا مَدًّا وَأَنَا * أَتَلُو وَأَدْرُسُهَا كَأَنِّي مُوسَى
- ٦ أَسْفَقَهُ مِنْ بَنَاتِ الرُّومِ عَاطِلَةٌ * تَرَى عَلَيْهَا مِنَ الْأَنْوَارِ نَاهُوسَا
- ٧ وَحَشِيَّتُهُ مَا بِهَا أَنْسٌ قَدْ أَخْخَذَتْ * فِي بَيْتِ خَلْوَتِهَا لِلذِّكْرِ نَاوُوسَا
- ٨ قَدْ أَعْجَزَتْ كُلَّ عَالَمٍ بِمِلَّتِنَا * وَدَاوُدِيَا وَجِبْرَائِيْمَ قَسَيْسَا
- ٩ إِنْ أَوْمَأَتْ تَطْلُبُ الْإِجْمَالَ مُحْسَبْنَا * أَوْسَةً أَوْ بَطَارِيْقًا شَاهَيْسَا
- ١٠ عَبَّيْتُ أَجْنَادَ صَبْرِي يَوْمَ بَيْنَهُمْ * عَلَى الظَّرِيْقِ كِرَادَيْسَا كِرَادَيْسَا
- ١١ سَأَلْتُ إِنْ بَلَغَتْ نَفْسِي تَرَاقِيْمَهَا * ذَاكَ الْجَمَالَ وَذَاكَ اللَّطْفَ تَنْفَيْسَا
- ١٢ فَأَسْلَمَتْ وَوَقَانَا أَلَّهُ شِرْتَهَا * وَزَحْزَحَ أَلَمَلِكُ الْمَنْصُورِ إِبْلِيسَا
- ١٣ نَادَيْتُ إِنْ رَحَلْتُ لِلْيَبِينِ نَاقِيْمَهَا * يَا حَادِي الْعَيْسِ لَا تُحَدِّدْ بِهَا الْمَعَيْسَا

III

Prijatelja moja, pojdita mimo al-Kathiba in se obrnita proti La'la'i
in poiščita vode Yalamlama.

Tam prebivajo tisti, ki jih poznaš, njihov je moj post
in moje romanje in obisk svetih mest in moje praznovanje.

Al-Muhassab, Mina, al-Manhar al-A'la in Zamzam:

naj nikoli ne pozabim nečesa pomembnega.

Zaradi metanja kamenja je njihov Muhassab moje srce,
njihov žrtvenik je moja duša,
njihov vodnjak je moja kri.

Kamelar, ko prideš v Hadžir,
ustavi zveri in pozdravi.

Na rdeče šotore ob varovanem pašniku
naslovi pozdrav tistega, ki razburjen hrepeni po tebi.

Ko ti vrnejo pozdrav, pusti, da vzhodni veter še enkrat odnese
tvoj pozdrav nazaj;

če bodo molčali, nadaljuj pot

do Jezusove reke, kjer so se ustavile njihove kamele,
kjer blizu ustja reke stojijo beli šotori.

Pokliči Da'd in ar-Rabab in Zaynab in Hind

in Salmo in Lubno in poslušaj,

vprašaj jih, ali je v al-Halbi Ona,
gibka, ki žari kot sonce, ko se nasmehne.

- ١ خَلِيلِيَّ عَوْجًا بِالْكَثِيبِ وَعَرَّجًا * عَلَى لَعْلَعٍ وَأَطْلَبُ مِيَادَ يَلْمَلَمِ
 ٢ فَإِنَّ بِهَا مَنْ قَدْ عَلِمَتْ وَمَنْ لَهُمْ * صِيَامِي وَحَجِّي وَأَعْتِمَارِي وَمَوْسِمِي
 ٣ فَلَا أَنْسَ يَوْمًا بِأَلْمُحْصَبِ مِنْ مَنِي * وَيَا لَمَأْخَرِ الْأَعْلَى أُمُورًا وَزَمَنِمِ
 ٤ مُحْصَبِيهِمْ قَلْبِي لِرَمِي جِمَارِهِمْ * وَمَأْخَرُهُمْ نَفْسِي وَمَشْرُئُهُمْ دَمِي
 ٥ فَيَا حَادِي الْأَجْمَالِ إِنْ جِئْتَ حَاجِرًا * فَقِفْ بِأَلْمَطَايَا سَاعَةً ثُمَّ سَلِمِ
 ٦ وَنَادِ الْقِبَابَ الْحُمَرَ مِنْ جَانِبِ الْجَمِي * تَحِيَّةَ مُشْتَاقِ إِلَيْكُمْ مُتَيِّمِ
 ٧ فَإِنْ سَلَّمُوا فَآهَدِ السَّلَامَ مَعَ الصَّبَا * وَإِنْ سَكْتُوا فَارْحَلْ بِهَا وَتَقَدَّمِ
 ٨ إِلَى نَهْرِ عَيْسَى حَيْثُ حَلَّ رِكَابُهُمْ * وَحَيْثُ الْخِيَامُ الْبَيْضُ مِنْ جَانِبِ الْقَمِ
 ٩ وَنَادِ بِدَعْدٍ وَالرَّبَابِ وَزَيْتَبِ * وَهَدْدٍ وَسَلَمِي ثُمَّ لُبَنِي وَزَمَنِمِ
 ١٠ وَسَلْمُنَّ هَلْ بِأَلْحَلْبَةِ الْغَادَةُ الَّتِي * تُرِيكَ سَنَا الْبَيْضَاءِ عِنْدَ التَّبَشْمِ

IV

Pozdrav Salmi in tistim, ki bivajo zaščiteni,
kajti tisti, ki nežno ljubi, mora pozdraviti.

Ji je kaj škodilo, če mi je odzdravila?
Lepe ženske niso podrejene moči.

Potovali so, ko je tema noči spustila zaveso, in rekel sem ji:
»Sočustvuj s strastnim ljubimcem, izobčenim in razburjenim,
ki ga goreče obdajajo hrepenenja,
nanj so usmerjene hitre puščice, kamorkoli usmeri svojo pot.

Razkrila je svoje zobe in zabliskalo se je
in razklalo temo.

Rekla je: »Mu ni dovolj, da sem v njegovem srcu
in da me lahko pogleda v vsakem trenutku?
Ali ni to dovolj?«

٤

- ١ سَلَامٌ عَلَى سَلَمَى وَمَنْ حَلَّ بِالسَّحْمَى * وَحَقٌّ لِمِثْلَى رِقَّةً أَنْ يُسَلِّمَ
- ٢ وَمَا ذَا عَلَيْهَا لَوْ تَرَدُّتْ حَيْثُ * عَلَيْنَا وَلَكِنْ لَا آخْتِكَا عَلَى الدُّمَى
- ٣ سَرَوَا وَظَلَامُ اللَّيْلِ أَرْحَى سُدُولَهُ * فَقُلْتُ لَهَا صَبًّا غَرِيبًا مُتَيَّمَا
- ٤ أَحَاطَتْ بِهِ الْأَشْوَاقُ شَوْقًا وَأُرْصِدَتْ * لَهُ رَاشِقَاتُ اللَّيْلِ آيَانِ يَمَامَا
- ٥ فَأَبْدَتْ نَسَائِهَا وَأَوْعَصَ بَارِقُ * فَلَمْ أَدْرِ مَنْ شَقَّ الْحَنَادِسَ مِنْهُمَا
- ٦ وَقَالَتْ أَمَا يَكْفِيهِ أَنْسَى بِقَلْبِهِ * يُشَاهِدُنِي فِي كُلِّ وَقْتٍ أَمَا أَمَا

V

Moja želja je iskala višavje,
moje trpljenje nižavje,

in znašel sem se med Nadždom in Tihamo.

To sta nasprotji, ki se ne moreta srečati:

zato moj razdor ne bo nikoli odpravljen.

Kaj naj naredim? Kaj naj si izmislim?

Vodi me, ocenjevalec moj, ne straši me z grajo!

Vzdihljaji so se vzvišeno dvignili,

solze mi tečejo po licih.

Kamele, ranjenih nog od popotovanja, hrepenijo po domu

in se žalostno oglašajo za blaznim ljubimcem.

Po njihovem odhodu je moje življenje le še propadanje.

Dovolj je tega. Dovolj je potrpljenja.

٥

- ١ أَجَدَ الشُّوقُ وَأَتَهَمَ الْغُرَامَ * فَأَنَا مَا بَيْنَ مَجْدٍ وَتِهَامٍ
- ٢ وَهُمَا ضِدَانِ لَنْ يَجْتَمِعَا * فَشَتَاتِي مَا لَهُ الدَّهْرُ نِظَامٌ
- ٣ مَا صَنِعِي مَا آخِثِي إِلَى دُلْنِي * يَا عَذُولِي لَا تَرُعْنِي بِالسَّمَلَامِ
- ٤ زَفَرَاتٌ قَدْ تَعَالَتْ صُعْدًا * وَدُمُوعٌ فَوْقَ خَدَّيْ سَجَامِ
- ٥ حَدَّتِ الْعَيْسُ إِلَى أوطَانِهَا * مِنْ وَجِي السَّيْرِ حَنِينَ الْمُسْتَهَامِ
- ٦ مَا حَيَاتِي بَعْدَهُمْ إِلَّا الْفَنَاءُ * فَعَلَيْيَا وَعَلَى الصَّبْرِ السَّلَامِ

VI

Ko so odšli, sta odšla vztrajnost in potrpljenje.

Odšli so, čeprav so ostajali v srčiki mojega srca.

Vprašal sem jih, kje so popotniki počivali opoldne in odgovorili so mi:

»Njihov opoldanski prostor za počitek je tam,

kjer drevesa ših in ban širijo sladek vonj.«

Nato sem rekel vetru: »Pojdi in jih dohiti,

bivajo v senci gaja!

Ponesi jim pozdrav žalostnega človeka,

v čigar srcu je bridkost, ker je ločen od svojih ljudi.«

٦

- ١ بَانَ الْعَرَآءُ وَبَانَ الصَّبْرُ إِنَّا بَانُوا * بَانُوا وَهُمْ فِي سُؤْيِدِ الْقَلْبِ سُكَّانُ
- ٢ سَأَلْتُهُمْ عَنِ مَقِيلِ الرُّكْبِ قِيلَ لَنَا * مَقِيلُهُمْ حَيْثُ فَاحَ الشَّيْحُ وَالْبَانُ
- ٣ فَقُلْتُ لِلرِّيْحِ سِيرِي وَالْحَقِي بِهِمْ * فَإِنَّهُمْ عِنْدَ ظِلِّ الْأَيْكِ قُطَّانُ
- ٤ وَبَلِّغِيهِمْ سَلَامًا مِنْ أَخِي شَجَنِ * فِي قَلْبِهِ مِنْ فِرَاقِ الْقَوْمِ أَشْجَانُ

VII

Ko sem poljubil Črni kamen, so se okoli mene drenjale prijazne ženske;
zakrite so prišle, da bi opravile obred kroženja.

Odkrile so obraze kot sončne žarke in mi dejale:

»Pazi se! Če nas boš gledal, bo to smrt za tvojo dušo.

Koliko dvigajočih se duš smo že pogubile v al-Muhassab v Mini,
poleg gomile kamenja,

in v Sarhat al-Wadi in v gorah Rame in Jam'

in okoli 'Arafata!«

Ali ne vidiš, da lepota pleni tistemu, ki je skromen,
zato ji pravimo plenilka vrlin?

Dogovorili smo se, da se po obredu kroženja srečamo pri Zamzamu,
ob šotoru na sredi, poleg kamenja.

Tam se vsakomur, ki ga je izčrpala tesnoba,
povrne zdravje s pomočjo ljubezenskega hrepenenja,
ki ga v njem prebudijo odišavljene ženske.

Ko so prestrašene, spustijo lase, da se lahko skrijejo za njihovimi kodri
kot za obleko noči.

٧

- ١ وزاحمَنِي عِنْدَ اسْتِلاَمِي أَوَانِسَ * أَتَيْتَنَ إِلَى الشَّطَوَافِ مُعْتَجِرَاتِ
- ٢ حَسْرَتِنَ عَنِ أَنْوَارِ الشَّمْسِ وَقُلْنَ لِي * تَوَرَّعَ فَمَوْتُ النَّفْسِ فِي اللَّحْظَاتِ
- ٣ فَكَمْ قَدْ قَتَلْنَا بِالْمُكْصَبِ مِنْ مَنِي * نُفُوسًا أَبْيَاتٍ لَدَى الْجَمْرَاتِ
- ٤ وَفِي سَرْحَةِ الْوَادِي وَأَعْلَامِ رَامَةِ * وَجَمْعِ وَعِنْدَ الثُّغْرِ مِنْ عَرَافَاتِ
- ٥ أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْحُسْنَ يَسْلُبُ مَنْ لَهُ * عَفَافٌ فَيُدْعَى سَالِبَ الْحَسَنَاتِ
- ٦ فَمَوْعِدُنَا بَعْدَ الطَّوَافِ بِزَمْرَمَ * لَدَى الْقُبَّةِ الْوُسطَى لَدَى الصَّخْرَاتِ
- ٧ هُنَالِكَ مَنْ قَدْ شَقَّهَ الْوَجْدُ يَشْتَفِي * بِمَا شَاقَّهُ مِنْ نِسْوَةِ عَطْرَاتِ
- ٨ إِذَا خِيفَ أَسْدَلْنَ الشُّعُورَ فَهِنَّ مِنْ * عَدَايِرِهَا فِي الْحُفِّ الظُّلَمَاتِ

VIII

Njihovi domovi so propadli, hrepenenje po njih pa je
v mojem srcu vedno sveže in ne propada.

Solze se prelivajo čez njihova porušena bivališča,
duše se topijo ob spominu nanje.

Skozi njihovo ljubezen sem zaklical za njihovimi kamelami:

»Vi, ki ste bogati v lepoti, tukaj sem, berač.

Svoje lice sem z nežno in strastno vdanostjo povaljal v prahu.

V resnični ljubezni, ki vam jo dolgujem,

ne naredite brezupnega tistega,

ki se utaplja v solzah in gori v ognju obžalovanja brez odloga.«

Vi, ki ste prižgali ogenj, ne prenažite se!

Tukaj je ogenj strasti! Pojdite in si ga vzemite!

٨

- ١ كَرَسَتْ رُبُوعُهُمْ وَإِنَّ هَوَاهُمْ * أَبَدًا جَدِيدًا بِالْحَشَى لَا يَدْرُسُ
- ٢ هُدَى طُلُوبُهُمْ وَهُدَى الْأَدْمُعِ * وَلِذِكْرِهِمْ أَبَدًا تَذُوبُ الْأَنْفُسِ
- ٣ نَادَيْتُ خَلْفَ رِكَابِهِمْ مِنْ حُبِّبِمْ * يَا مَنْ غِنَاهُ الْحُسْنُ هَا أَنَا مُفْلِسُ
- ٤ مَرَّغَيْتُ حُدَى رِقَّةً وَصَبَابَةً * فَبِحَقِّ حَقِّ هَوَاكُمُ لَا تُؤَيِسُوا
- ٥ مَنْ ظَلَّ فِي عِبْرَاتِهِ غَرِقًا وَفِي * نَارِ الْأَسَى حَرِقًا وَلَا مَسْتَنْقِسُ
- ٦ يَا مُوقِدَ النَّارِ الرَّوَيْدَا هَذِهِ * نَارُ الصَّبَابَةِ شَأْنَكُمْ فَلْتَقْبِسُوا

IX

Bliski strele so se nam bleščali v al-Abraqanu,
glasno grmenje je treskalo v rebra.

Iz njihovih oblakov se je vsul dež na vsak travnik in vsako
trepetajočo vejo, ki se je upogibala proti tebi.

Rečne struge so bile poplavljene, dehtela je prijetna sapica,
golob grivar je prhotal s krili in na vejici so pognali listi.

Postavili so rdeče šotore med potočki,
vijugajočimi kot kače.

Okoli njih so sedela najplemenitejša mlada dekleta,
kot vzhajajoča sonca,
velikih oči, rahločutna, gibka.

٩

- ١ لَمَعَتْ لَنَا بِأَلْبُرْقَيْنِ بُرُوقُ * قَصَفَتْ لَهَا بَيْنَ الضَّلُوعِ رُغُودُ
- ٢ وَهَمَّتْ نَحَايِبُهَا بِكُلِّ خَمِيلَةٍ * وَبُكُلِّ مَيَاكِ عَالِيكَ يَمِيدُ
- ٣ فَجَرَّتْ مَذَانِبَهَا وَفَاحَ نَسِيمُهَا * وَهَفَّتْ مَطْوَقَةٌ وَأُورَقَ عُودُ
- ٤ نَضَبُوا الْقِيَابَ الْحُمْرَ بَيْنَ جَدَاوِلِ * مِثْلِ الْأَسَاوِدِ بَيْنَهُنَّ قُعُودُ
- ٥ بَيْضٌ أَوْ أَيْسٌ كَالشَّمْسِ طَوَالِعَ * عَيْنِ كَرِيمَاتٍ عَقَائِلَ غِيدُ

X

Rekla je: »Presenečajo me lepote ljubimca,
ki se sprehaja med rožami v vrtu.«

Odgovoril sem: »Naj te ne preseneča tisto, kar vidiš,
saj si v ogledalu človeka uzrla samo sebe.«

١٠

١ قَالَتْ عَجِبْتُ لِحَصِّ مِنْ مَحَاسِنِهِ * يَخْتَالُ مَا بَيْنَ أَزْهَارِ بُبْطَانِ
٢ فَقُلْتُ لَا تَعْجَبِي مِمَّا تَرَيْنَ فَقَدْ * أَبْصَرْتَ نَفْسَكَ فِي مِرْآةِ إِنْسَانِ

XI

O, golobice, ki pogosto posedate na drevesu arak in na vrbah, usmilite se!
Ne podvajajte mojih bolečin s svojo tožbo!

Usmilite se in ne razkrijte s tarnanjem in ihtenjem
mojih skritih želja in skrivnih bridkosti!

Odgovarjam ji, zvečer in zjutraj, z otožnim jokom hrepenečega moža
in ječanjem strastnega, razvnetega ljubimca!

Duše so se soočile v goščavi dreves ghada,
obrnile so svoje veje proti meni in to me je strlo.

Prinesle so mi različne vrste nadležnih želja in strasti
in trpljenja, ki ga nisem okusil.

Kdo mi objublja Džam in al-Muhassaba iz Mine?
Kdo Dhat al-Athla? Kdo Na'man?

Neprestano krožijo okoli mojega srca,
zaradi ljubezni in trpljenja, in poljubljajo moje stebre,
Medtem ko najboljši med njimi hodijo okoli Kabe,
ki razumski dokaz razglaša za nepopolnega.

Poljubljale so kamenje tam notri, čeprav je bil On prerok.
In kaj je vrsta svetišča v primerjavi z dostojanstvom človeka?

Kako pogosto so se zaobljubile in prisegle, da se ne bodo spremenile,
toda tiste, ki se barvajo s kano, ne držijo obljube.

Kako čudovita je zastrta gazela,
ki kaže z rdečo konico prsta in utriplje z vekami.

Pašnik med grodnico in drobom.
Kako čudovito, vrt med plameni!

Moje srce lahko prevzame katerokoli obliko:
lahko je pašnik za gazele in samostan za menihe,
svetišče za malike, romarjem Kaba,
plošči Tore in zvitki Korana.

- ١ أَلَا يَا حَمَامَاتِ الْأَرَاكَةِ وَالْبَانِ * تَرَفَّقْنَ لَا تُصَعِّفْنَ بِاللَّشْجَوْرِ أَشْجَانِي
 ٢ تَرَفَّقْنَ لَا تُظْهِرْنَ بِلَا تَلْوَحِ وَالْبُكْمَا * خَفِيَّ صَبَابَاتِي وَمَكْنُونِ أَحْزَانِي
 ٣ أَطَارِحُهَا عِنْدَ الْأَصِيلِ وَبِالضُّحَى * بِحَمَّةِ مُشْتَاقِي وَأَنْتَ هَيْمَانِ
 ٤ تَنَاوَحْتِ الْأَرْوَاحِ فِي غَيْبَةِ الْغَضَى * فَمَا لَتِ بِأَفْنَانِ عَلَيَّ فَمَا فَنَانِي
 ٥ وَجَاءَتْ مِنْ الشُّوقِ الْمُبْرِجِ وَالْجَوَى * وَمِنْ طَرْفِ الْبَلْوَى إِلَيَّ بِأَفْنَانِ
 ٦ فَمَنْ لِي بِجَمْعِ وَالْمُخَصَّبِ مِنْ مَيِّ * وَمَنْ لِي بِذَاتِ الْأَثَلِ مَنْ لِي بِنَعْمَانِ
 ٧ تَطُوفُ بِقَلْبِي سَاعَةً بَعْدَ سَاعَةٍ * لِيُوجِدِ وَتَبْرِجِ وَتَلْشُمُ أَرْكَانِي
 ٨ كَمَا طَافَ خَيْرُ الْخَلْقِ بِالْكَعْبَةِ الَّتِي * يَقُولُ دَلِيلُ الْعَقْلِ فِيهَا بِنُقْصَانِ
 ٩ وَقَبَلِ أَحْجَارًا بِهَا وَهُوَ نَاطِقٌ * وَأَيْنَ مَقَامُ الْبَيْتِ مِنْ قَدْرِ إِنْسَانِ
 ١٠ وَكَمْ عَهْدَتْ أَنْ لَا يَحُولَ وَأَفْسَدَتْ * وَلَيْسَ لِمَخْضُوبٍ وَفَاءٌ بِإِيْمَانِ
 ١١ وَمَنْ أَعْجَبَ الْأَشْيَاءِ ظَبْيِي مُبْرَقِعٌ * يُشِيرُ بِعُتَابِ وَيُؤَمِّسِي بِأَخْفَانِ
 ١٢ وَمَرْعَاهُ مَا بَيْنَ التَّرَايِبِ وَالْحَشَى * وَيَا عَجَبًا مِنْ رَوْضَةٍ وَسَطِ نَيْرَانِ
 ١٣ لَقَدْ صَارَ قَلْبِي قَابِلًا كُلِّ صُورَةٍ * فَمَرَعَى لِغِزْلَانٍ وَدَيْرٍ لِرُهْل-بَانِ
 ١٤ وَبَيْتِ الْأَوْثَانِ وَكِعْبَةِ طَايِفِ * وَالْوَجْهِ تَوَارِيثِ وَمُصْحَفِ قُرْآنِ

Izpovedujem vero ljubezni, ne glede na pot, po kateri krenejo njene kamele.
To je moja vera in moje zaupanje.

Kot Bišr, Hind in njena sestra,
Qajs in Lejla, Maja in njen ljubimec Gajlan.

١٥ أَدِينُ بِدِينِ الْمُحِبِّ أَتَى تَوَجَّهَتْ * رَكَابُهُ فَالْتَدِينُ دِينِي وَإِيمَانِي
١٦ لَنَا أُسْوَةٌ فِي بَشَرِهِنَّ وَأَخْتِهَا * وَقَيْسٍ وَكَيْلَى ثُمَّ مَعِي وَغَيْلَانَ

XII

V Dhu Salamu, v samostanu, kjer biva al-Hima,
so gazele, ki ti pokažejo sonce v obliki podob iz marmorja.

 Zato opazujem nebo in služim v cerkvi
 in spomladi čuvam pisane travnike.

Enkrat mi pravijo gazelji pastir v puščavi,
drugič mi pravijo krščanski menih in zvezdogled.

 Moj Ljubljeni je troje, čeprav je On eno,
 saj je Trojica v biti Eno.

Torej, ne zameri mi, prijatelj, da govorim o gazelah,
ki hodijo okrog marmornih podob kot sijoče sonce,
 ali da v prispodobah uporabljam gazelje vratove,
 sončev obraz, prsi in zapestja belega lika,
tako kot sem vejam posodil duhovne lastnosti,
travnikom kreposti in blisku smejoče se ustnice.

١٢

- ١ بِذِي سَلَمٍ وَالذَّيْرِ مِنْ حَاضِرِ الْحِمَى * ظِبَاءٌ تُرْبِكَ الشَّمْسُ فِي صُورِ الدَّمَى
- ٢ فَأَرْقُبُ أَفْلاكَ وَأَخْدُمُ بَيْعَةَ * وَأَحْرُسُ رَوْضًا بِالتَّرْبِيعِ مُنْمَنَمَا
- ٣ فَوَقْنَا أَسْمَى رَاعِي الطَّبِي بِالْفِلا * وَوَقْنَا أَسْمَى رَاهِبًا وَمُنَجِّمَا
- ٤ تَثَلَّثَ مَحْبُوبِي وَقَدْ كَانَ وَاحِدًا * كَمَا صَيَّرَ الْأَقْنَامُ بِالذَّاتِ أَفْنَمَا
- ٥ فَلَا تُتَكَبَّرَنَّ يَا صَاحِ قَوْلِي عِزَالَةً * تُضِيءُ لِغِزْلَانٍ يَطْفَنُ عَلَى الدَّمَى
- ٦ فَلِلطَّبِي أَجْيَادًا وَلِلشَّمْسِ أَوْجُهًا * وَلِلدَّمِيَةِ الْبَيْضَاءِ صَدْرًا وَمِعْصَمًا
- ٧ كَمَا قَدْ أَعْرَنَّا لِلْعُصُونِ مَلَابِسًا * وَلِلرَّوْضِ أَخْلَاقًا وَلِلبَرِّقِ مَبْسِمًا

XIII

Golobica je tarnala, žalostni ljubimec pa tožil,
užaloščen zaradi njenega trepetajočega glasu in tožbe.

Od žalosti ob njeni tožbi
so jima lile solze iz oči.

Govoril sem ji o izgubi, saj je izgubila edinega otroka;
tisti, ki izgubi edinega ljubljenega, je res prikrajšan.

Govoril sem ji, med nama pa se je sprehajala bridkost;
ona je bila nevidna, mene se je jasno videlo.

V meni je ogenj ljubezni peščenega pasu 'Alidže,
kjer so šotori in dekleta z velikimi očmi,

z ubijalskimi pogledi, onemogla,
njihove veke so nožnice pogledov, ostrih kot sablje.

Nisem nehal goltati solza šibkosti
niti skrivati in nadzirati strasti pred tistimi, ki me obtožujejo.

Ko je krokar s krakanjem oznanil njihov odhod,
je ločitev razkrila hrepenenje užaloščenega ljubimca.

Brez postanka so potovali skozi noč,
kamelam so porezali iz nosov obročke, da so tarnale in jokale pod sedli.

Zagledal sem smrtno tesnobo v trenutku,
ko so kamelam odvezali uzde in jim zategnili sedelne pasove.

Ločitev, skupaj z bolečino ljubezni, je smrt,
srečanje, skupaj s še tako ranjeno bolečino ljubezni, je svetloba.

Nihče me ne obtožuje, ker hrepenim po njej,
kajti ona je ljubljena in lepa, kjerkoli je.

- ١ نَاحَتْ مُطَوَّقَةٌ فَحَنَّ حَزِينٌ * وَشَجَاهُ تَرْجِيَعٌ لَهَا وَخَنِينٌ
- ٢ جَرَّتِ الدَّمْعُ مِنَ الْعُيُونِ تَفْجَعًا * لِحَنِينِهَا فَكَأَنَّهَا عِيُونٌ
- ٣ طَارَحَتْهَا تُكَلِّمٌ بِقَدِّ وَحِيدِهَا * وَالشُّكْلُ مِمَّنْ فَتَقَدِّ الْوَحِيدِ يَكُونُ
- ٤ طَارَحَتْهَا وَالشُّجُو يَمَسُّ بَيْنَنَا * مَا إِنْ تَبِينُ وَإِنِّي لِأَبِينُ
- ٥ بِي لَاعِجٍ مِنْ حُبِّ رَمَلَةٍ عَالِجٍ * حَيْثُ الْخِيَامُ بِهَا وَحَيْثُ الْعَيْنُ
- ٦ مِنْ كَلِّ فَاتِكَةٍ اللَّحَاطِ مَرِيضَةٍ * أَجْفَانُهَا لِطَبِيِّ اللَّحَاطِ جُفُونٌ
- ٧ مَا زِلْتُ أَجْرَعُ دَمْعَتِي مِنْ عِلْتِي * أَخْفَى الْهَوَى عَنِ عَالِي وَأَصُونُ
- ٨ حَتَّى إِذَا صَاحَ الْعُرَابُ بِبَيْنِهِمْ * فَضَحَ الْفِرَاقُ صَبَابَةً الْمَحْزُونِ
- ٩ وَصَلُوا الشَّرَى فَطَعُوا الْبُرَى فَلِعَيْسِهِمْ * تَحْتَ الْمَحَامِلِ رَنَّةٌ وَأَنِينٌ
- ١٠ عَايَنْتُ أَسْبَابَ الْمَنِيَّةِ عِنْدَ مَا * أَرَخُوا أَرْزَمَتَهَا وَشُدَّ وَضِينُ
- ١١ إِنَّ الْفِرَاقَ مَعَ الْعَرَامِ لِقَاتِلٌ * صَعَبُ الْعَرَامِ مَعَ التَّلْقَاءِ يَهْوَنُ
- ١٢ مَا لِي عَدُولٌ فِي هَوَاهَا إِنَّهَا * مَعْشُوقَةٌ حَسَنَاءٌ حَيْثُ تَكُونُ

XIV

Videl sem blisk na vzhodu in hrepenel po vzhodu,
če pa bi se bliskalo na zahodu, bi hrepenel po zahodu.

Moje hrepenenje sta blisk in njegov blesk,
ne kraji in ne zemlja.

Vzhodni veter me je zavezal izročilu,
ki se je prenašalo s strastjo, tesnobo, mojimi stiskami,
z zamaknjenostjo, mojim razumevanjem, s hrepenenjem, gorečnostjo,
s solzami, mojo veko, z ognjem, mojim srcem.

On je ta, čigar ljubezen nosim med svojimi rebri
in ga vdihni prevračajo sem in tja.

Rekel sem vzhodnemu vetru: »Odnesi Mu sporočilo in Mu povej,
da On prižiga ogenj v mojem srcu.

Če bo ogenj pogašen, bo zveza večna,
če bo gorel, ne krivite ljubimca!«

١٤

- ١ رَأَى الْبَرْقَ شَرْقِيًّا فَحَنَّ إِلَى الشَّرْقِ * وَلَوْ لَاحَ غَرْبِيًّا لَحَنَّ إِلَى الْغَرْبِ
- ٢ فَإِنَّ غَرَامِي بِأَلْسَبْرِيقِ وَلَمَّحِهِ * وَلَيْسَ غَرَامِي بِأَلَامَاكِنِ وَالشَّرْبِ
- ٣ رَوَيْتُ لِي الصَّبَا عَنْهُمْ حَدِيثًا مُعَدَّعًا * عَنِ الْبَيْتِ عَنِ وَجْدِي عَنِ الْمُحْزَنِ عَنِ كُرْبِي
- ٤ عَنِ الشُّكْرِ عَنِ عَقْلِي عَنِ الشُّوقِ عَنِ جَوِّي * عَنِ الدَّمْعِ عَنِ جَفْنِي عَنِ النَّارِ عَنِ قَلْبِي
- ٥ بِأَنَّ الَّذِي تَهْوَاهُ بَيْنَ ضُلُوعِكُمْ * تُقَلِّبُهُ الْأَنْفَاسُ جَدًّا بِمَا إِلَى جَدِّ
- ٦ فَتَقَلَّبَتْ لَهَا بَالِغٌ إِلَيْهِ بِأَنَّهُ * هُوَ الْمَوْقِدُ الدَّارِ الَّتِي دَاخَلَ الْقَلْبِ
- ٧ فَإِنْ كَانَ إِطْفَاءً فَوَضَّلَ مُخَلَّدٌ * وَإِنْ كَانَ إِحْرَاقًا فَلَا تَنْسَبُ لِلصَّبِّ

XV

Zapustili so me v al-Uthajlu in an-Naqi,
jaz pa sem točil solze in se pritoževal zaradi ognja, v katerem sem gorel.
 Naj oče moj odreši tistega, zaradi katerega sem se topil od tesnobe,
 naj odreši tistega, zaradi katerega sem umrl od strahu.
Rdečica sramu na njegovih licih je belina zarje,
ki se pogovarja z rdečino večera.
 Potrpljenje je odšlo in bridkost je postavila šotore,
 jaz pa sem se ulegel na tla med njiju.
Kdo bo sestavil moje raztresene misli? Kdo bo osvobodil mojo bolečino?
Vodite me k njemu! Kdo bo lajšal mojo bolečino?
Kdo bo pomagal strastnemu ljubimcu?
 Kadarkoli skrivam v sebi muke hrepenenja,
 nespečnost in moje solze razkrijejo plamen znotraj.
Kadarkoli rečem: »Nameni mi en pogled!«, se odgovor glasi:
»Nič te ne ovira razen usmiljenja.«
 Ne bo ti pomagal en njihov pogled.
 Ali je bil bežen blisk, ki je švignil?
Ne bom pozabil trenutka, ko jih je priganjal kamelar,
v želji za ločitvijo in v iskanju al-Abraqa.
 Krokarji ločitve so krakali nad njimi -
 moj Bog, ne obvaruj krakajočega krokarja!
Krokar ločitve je le kamela,
ki je z dolgim, hitrim korakom odnesla ljubljene.

- ١ غَادِرُونِي بِالْأَثِيلِ وَالسَّقَا * أَنْسُوبُ الدَّمْعِ وَأَشْكُو الْحَرَقَا
 ٢ بِأَبِي مَنْ نُذِبْتُ فِيهِ كَمَدًا * بِأَبِي مَنْ مِيتٌ فِيهِ فَرَقَا
 ٣ حُمْرَةُ الْحَاجِلَةِ فِي وَجْنَتِهِ * وَضُحُ الضَّبْحِ يُبَاغِي الشَّقَا
 ٤ قَمُوضُ الصَّبْرِ وَطَسَّبَ الْأَسَى * وَأَنَا مَا بَيِّنَ هُدَيْينَ لِقَا
 ٥ مَنْ لِيَمَى مَنْ لِيُوجِدِي دُلْنِي * مَنْ لِيَحْزِنِي مَنْ لِيَصِبَّ عَشَقَا
 ٦ كَلَّمَا صُدَّتْ تَبَارِيحُ الْهَوَى * فَضَحَّ الدَّمْعُ الْجَوَى وَالْأَرْقَا
 ٧ فَإِذَا قُلْتُ هَبُونِي نَظْرَةً * قِيلَ مَا تُدْمَعُ إِلَّا شَفَقَا
 ٨ مَا عَسَى يُعْنِيكَ مَدَّهُمْ نَظْرَةً * هِيَ إِلَّا لَمَحُّ بَرْقِ بَرَقَا
 ٩ لَسْتُ أَنْسَى إِنْ حَدَا الْحَادِي بِهِمْ * يَطْلُبُ الْبَيِّنَ وَيَبْغِي الْأَبْرَقَا
 ١٠ نَعَقْتُ أَعْرَبَهُ الْبَيِّنَ بِهِمْ * لَا رَعَى اللَّهُ عُرَابًا نَعَقَا
 ١١ مَا عُرَابُ الْبَيِّنِ إِلَّا جَمَلٌ * سَارَ بِالْأَحْبَابِ نَصًّا عَنَقَا

XVI

Namestile so sedla na urne kamele in namestile nanje
dekletom podobne marmorne kipe in polne lune.

Mojemu srcu so obljubile, da se bodo vrnila.

Kaj je obljuba drugega kot privid?

Ob odhodu je pozdravila s svojimi rdeče obarvanimi konicami prstov,
njene solze so prižgale plamene hrepenenja.

Ko je obrnila hrbet

in se namenila v al-Khawarnaq in as-Sadir,

sem jokal za njimi: «Večno prekletstvo!«

Odgovorila mi je: »Ali kličeš večno prekletstvo?

Če ga, potem ga ne kliči samo enkrat,

kliči ga mnogokrat.«

Golobica na drevesu arak, usmili se me!

Odhod je le povečal tvoje tožbe in objokovanja.

Golobica, ki podžigaš hrepenečega ljubimca

in vzburjaš ljubosumje,

topiš srce, odganjaš spanec,

podvajaš naša hrepenenja in vzdihe.

Smrt omahuje zaradi golobičine tožbe,

rotimo jo, naj se nas še malo usmili,

da bo morda dih blagega vetriča iz al-Hadžira

proti nam zanesel deževne oblake,

s katerimi boš zadovoljil žejne duše.

Toda, tvoji oblaki bežijo dalje.

Ti, ki opazuješ zvezdo, bodi moj vinski bratec,

in ti, bedeci oglednik na streli, bodi moj nočni soborec!

Ti, ki spiš v noči, si pozdravljal spanec

in prebival v grobnicah pred svojo smrtjo.

- ١ حَمَلْنَ عَلَى الْيَعْمَلَاتِ الْخُدُورَا * وَأَوْدَعْنَ فِيهَا الدَّمْسَى وَالْبُدُورَا
- ٢ وَوَاعِدْنَ قَلْبِي أَنْ يَرْجِعُوا * وَهَلْ تَعِدُ الْخُودُ إِلَّا تُرُورَا
- ٣ وَحَيَّتْ بِعُنَابِهَا لِلْوَدَاعِ * فَأَذْرَتْ دُمُوعَهَا تَهْيِجُ السَّديِرَا
- ٤ فَلَمَّا تَوَلَّتْ وَقَدِ يَمَمَتْ * تُرِيدُ الْخَوَزَنَقَ ثُمَّ السَّديِرَا
- ٥ دَعَوْتُ تُبُورًا عَلَى إِثْرِهِمْ * فَزَلَّتْ وَقَالَتْ أَتَدْعُونُ ثُبُورَا
- ٦ فَلَا تَدْعُونَ بِهَا وَاحِدًا * وَلَكِنَّمَا آذَعُ ثُبُورًا كَثِيرَا
- ٧ أَلَا يَا حَمَامَ الْأَرَاكِ قَلِيلًا * فَمَا زَادَكَ الْبَيْنَ إِلَّا هَدِيرَا
- ٨ وَوَحَكَ يَا أَيُّهَا ذَا الْحَمَامِ * يُثِيرُ الْمَشُوقَ يَهْيِجُ الْغَيُورَا
- ٩ يُذِيبُ الْغُفَاتَ يَذُودُ الْبُرْقَانَ * يُضَاعِفُ أَشْوَاقَنَا وَالزَّفِيرَا
- ١٠ يَجُومُ الْحَمَامَ لِنُوحِ الْحَمَامِ * فَتَسْأَلُ مِنْهُ الْبَقَاعَ يَسِيرَا
- ١١ عَسَى نَفْحَةٌ مِنْ صَبَا حَاجِرٍ * تَسُوقُ إِلَيْنَا سَحَابًا مَطِيرَا
- ١٢ تُرَوِّى بِهَا أَنْفُسًا قَدِ ظَمِئْنَ * فَمَا آزِدَادُ سُحُبِكَ إِلَّا نُفُورَا
- ١٣ فَيَا رَاعِي النَّجْمِ كُنْ لِي نَدِيمًا * وَيَا سَاهِرَ الْبَرْقِ كُنْ لِي سَمِيرَا
- ١٤ وَيَا رَاقِدَ اللَّيْلِ هَدِيئَةً * فَتَقْبِلَ الْمَمَاتِ عَمَرَتَ الْقُبُورَا

Če bi bil zaljubljen v ljubeče dekle,
bi z njim pridobil srečo in veselje,
ženam bi dajal vina zaupnosti, skrivnostno bi se pogovarjal s sonci
in laskal polnim lunam.

١٥ فَلَؤَ كُنْتَ تَهْوَى الْفَتَاةَ الْعَرُوبَ * لَنَلَّتِ السَّعِيمَ بِهَا وَالسُّرُورَا
١٦ تُعَاطِي الْحِسَانَ خُمُورَ الْخُمَارِ * تُنَاجِي الشَّمُوسَ تُنَاقِي الْبُدُورَا

XVII

Vodnik rdeče belih kamel, ne hiti, ustavi se,
jaz jim sledim hrom!

Ustavi jih in jim zategni uzde!

S svojo gorečnostjo, s svojo tesnobo te rotim pred Bogom, vodnik!

Moja duša je pripravljena, vendar ji moj korak ne sledi.

Kdo se me bo usmilil in mi pomagal?

Kaj naredi rokodelec, kadar se njegovo orodje
samovoljno odloči, da bo delalo škodo?

Obrni se, njihovi šotori so na desni strani doline.

Bog te blagoslovi, dolina, za tisto, kar imaš!

Zbral si ljudi, ki so moja duša in moj dih

in najbolj skrito jedro črnega strdka v opni mojih jeter.

Naj bo moja ljubezen prekleta, če ne bom umrl od žalosti
v Hadžiru ali Sal'u ali Adžjadu!

١٧

- ١ يا حادى العيس لا تعجل بها وقفا * فإنى زمن فى إثرها غادى
- ٢ قف بالمطى وشمر من أزميتها * بآلله بالوجد بالتبريح يا حادى
- ٣ نفسى تريد ولكن لا تساعدها * رجلى فمن لى بإشفاق وإسعاد
- ٤ ما يفعل الصانع التحير فى شغل * آله آذنت فيه بإفساد
- ٥ عرج فى أيمن الوادى خيامهم * لله ذرك ما تحويه يا وادى
- ٦ جمعت قومهم نفسى وهم نفسى * وهم سواد سويدا خلب أكبادى
- ٧ لا ذر ذر الهوى إن ام أمت كمدًا * بحا جـ راو بسلع او بأجساد

XVIII

Zaustavi se pri domovih in objokuj ruševine
in tam vprašaj:

»Kje so ljubljene? Kam so odšle njihove kamele?«
«Glej jih, kako v meglici hodijo čez puščavo.

Vidiš jih v prividu vrtov:

v meglici se zdi tisti, ki v njej hodi, velik.«

Odšli so, želeč si al 'Udhajb,
da bi pili iz vrelna življenja.

Sledil sem jim in povprašal vetrič,

Ali so postavili šotore ali poiskali senco drevesa dal.

Vetrič mi je odgovoril: »Pustil sem njihove šotore v Zarudu,
kamele so se pritoževale, da so utrujene zaradi nočnega popotovanja.

Šotore so ovesili s pokrivali,

da bi zaščitili svojo lepoto pred opoldansko vročino.

Dvigni se in jim pojdi nasproti, pojdi po sledih
in poženi svoje kamele hitro v njihovo smer.

Ko se boš ustavil pri mejnem znamenju v Hadžiru

ter tam prečkal doline in hribe,

bodo njihovi domovi blizu in njihov ogenj bo jasno viden -
ogenj, ki je zanetil plamen ljubezni.

Naj kamele pokleknejo! Naj te ne prestrašijo levi,

ki jih bo hrepeneča ljubezen predstavila v tvojih očeh kot mladiče.«

١٨

- ١ قَفَّ بِأَلْمَنَازِلِ وَأَنْدَبَ الْأَطْلَالَ * وَسَلَّ الثَّرْبُوعَ الدَّارِسَاتِ سُؤَالَ
 ٢ أَأَيْنَ الْأَحِبَّةِ أَيْنَ سَارَتْ عَيْسُهُمْ * هَاتِيكَ تَقَطَّعَ فِي الْبِيَابِ آلا
 ٣ مِثْلَ الْحَدَائِقِ فِي السَّرَابِ تَرَاهُمْ * الْأَلَّ يُعْظِمُ فِي الْعُيُونِ آلا
 ٤ سَارُوا يُرِيدُونَ الْعُدَيْبَ لِيَشْرَبُوا * مَاءً بِهِ مِثْلَ الْحَيَاةِ زُلَالَا
 ٥ فَفَقَوْتُ أَسْأَلُ عَنْهُمْ رِيحَ الصَّبَا * هَلْ خَيَّمُوا أَوْ اسْتَظَلُّوا الصَّالَا
 ٦ قَالَتْ تَرَكْتُ عَلَى زُرُودٍ قَبَابَهُمْ * وَالْعَيْسُ تَشْكُو مِنْ سُرَاهَا كَلَالَا
 ٧ فَذَ اسْدَلُوا فَوْقَ الْبَابِ مَصَاوِنَا * يَسْتُرْنَ مِنْ حَرِّ الْهَجِيرِ جَمَالَا
 ٨ فَانْهَضَ إِلَيْهِمْ طَالِبًا آثَارَهُمْ * وَأَرْقَلَ بِعَيْسِكَ مَحْوَهُمْ إِرْقَالَ
 ٩ فَإِنَا وَقَفَّتْ عَلَى مَعَالِمِ حَاجِرٍ * وَقَطَعَتْ أَعْوَارًا بِهَا وَجِبَالَا
 ١٠ قَرَبْتُ مَنَارِلَهُمْ وَلَا حَتَّ نَارُهُمْ * نَارًا قَدْ آشَعَلَتْ أَلْهَوَى إِشْعَالَا
 ١١ فَانْخَبَ بِهَا لَا يُرْهِبَنَّكَ أَسْدُهُمَا * فَالِاشْتِيَاقُ يُرِيكَهَا أَشْبَالَا

XIX

O, razpadajoči ostanki tabora v al-Uthajlu,
kjer sem se igral s prijaznimi dekleti!
 čerašnji dan je bil vesel in nasmejan,
 danes pa je žalosten in mrk.
Odšli so daleč in jaz nisem vedel za njih.
Niso vedeli, da jih moja duša čuva,
 jim sledi povesod, kjer so potovali in postavili šotore,
 in včasih vodi vprežene živali.
Ko so sestopili v pusti divjini
in postavili šotore ter pogrnili preproge,
 jih je pripeljala nazaj na zelen in zrel pašnik,
 ki je bil nekoč nerodovitna puščava.
Nikjer se niso ustavili,
toda na pašniku so oblike, lepe kot pavi.
 Od nikoder niso odšli,
 toda v zemlji so grobovi njihovih ljubljenih.

- ١ يا طَلَلًا عِنْدَ الْأَثْيَلِ دَارِيسَا * لَاعَبْتُ فِيهِ خُرَدًا أَوَانِيسَا
- ٢ بَأَلَامَسِ كَانَ مُؤَنَسًا وَصَاحِدًا * وَالْيَوْمَ أَصْحَى مُوحِشًا وَعَابِيسَا
- ٣ نَأَوًا وَلَوْ أَشْعُرَ بِهِمْ فَمَا دَرَوَا * أَنَّ عَلَيْهِمْ مِنْ ضَمِيرِي حَارِيسَا
- ٤ يَتَّبِعُهُمْ حَيْثُ نَأَوًا وَخَيَّمُوا * وَقَدْ يَكُونُ لِيَلْمَطَايَا سَائِيسَا
- ٥ حَتَّى إِذَا حَلُّوا بِقَفَرٍ بَلْقَعٍ * وَخَيَّمُوا وَأَفْتَرَشُوا الطَّنَافِيسَا
- ٦ عَادَ بِهِمْ رَوْضًا أَغْنَى يَانِعًا * مِنْ بَعْدِ مَا قَد كَانَ قَفْرًا يَائِيسَا
- ٧ مَا نَزَلُوا فِي مَدَنٍ زِلٍ إِلَّا حَوَى * مِنَ الْجِسَانِ رَوْضَهُ طَوَائِيسَا
- ٨ وَلَا نَأَوًا عَنِ مَدَنٍ زِلٍ إِلَّا حَوَتْ * فَمِنْ عَاشِقِيهِمْ أَرْضَهُ نَوَائِيسَا

XX

Koprnim po njenih vekah:

potolaži me s tem, da jo omenjaš, potolaži me!

Sive golobice so prhutale na pašniku in tožile,
njihova bolečina je od tam, od koder je tudi moja.

Moj oče je odrešenje nežne iskrive deklice, enega izmed deklet,
ki so se zaščitena v sedlih zibajoče premikala med poročenimi ženami.

Dvignila se je, preprosta na pogled, kot sonce,
ko je izginjala, je zasijala na obzorju mojega srca.

Uničeni domovi v Rami,

koliko lepih deklet z napetimi prsmi so videli!

Moj oče in jaz sva odrešenje gazele, ki jo je vzredil Bog.

Ona se pase varna med mojimi rebri,

zato je ogenj tam svetel:

potemtakem je svetloba gasilec plamenov.

Prijatelja moja, odmaknita mi vajeti,
da bom lahko jasno videl obliko njenega doma.

Ko prispeta do doma, sestopita,

in me tam, moja prijatelja, objokujta.

Ustavita se malo z menoj pri ruševinah,
da bi lahko objokovali, ne, da bi jaz lahko objokoval tisto,
kar me je doletelo.

Strast strelja name brez puščic,

pogubila me bo brez enega samega kopja.

Povej mi, ali bova skupaj objokovala, ko bom jaz jokal poleg nje?

Pomagaj, o, pomagaj mi objokovati!

In pripoveduj mi zgodbo o

Hind in Lubni in Sulajmi in Zajnab in 'Inan!

٢٠

- ١ مَرَضِي مِنْ مَرِيضَةِ الْأَجْفَانِ * عَلَّلَانِي بِذِكْرِهَا عَدْلَانِي
 ٢ هَفَّتِ الْأَوْزُقُ بِالرِّيَاضِ وَنَاحَتْ * شَجَّوْ هَذَا الْحَمَامِ مِمَّا شَجَانِي
 ٣ بِأَبِي طَفْلَةٍ لَعُوبٍ تَهَادِي * وَمِنْ بَنَاتِ الْأُخْدُورِ بَيْنَ الْغَوَانِي
 ٤ طَلَعَتْ فِي الْعِيَانِ شَمْسًا فَلَمَّا * أَفَلَّتْ أَشْرَقَتْ بِأَفْقِ جِنَانِي
 ٥ يَا طُلُودًا بِرَامَةِ دَارِسَاتٍ * كَمْ رَأَتْ مِنْ كَوَاعِبِ وَجْسَانِ
 ٦ بِأَبِي ثَمَّ بِي غَزَالٍ رَبِيبٍ * يَبْرَتَعِي بَيْنَ أَضْلَعِي فِي أَمَانِ
 ٧ مَا عَلَيْهِ مِنْ نَارِهَا فَهَوْنُورٌ * هَكَذَا التُّورُ مُحَمَّدُ النَّيِرَانِ
 ٨ يَا خَلِيْمَتِي عَرَّجَا بِعِينَانِي * لِأَرَى رَسْمَ دَارِهَا بِعِينَانِي
 ٩ فَيَانَا مَا بَلَّغْتُمَا الدَّارَ حُطًّا * وَبِهَا صَاحِبِي فَلَتَّبِكِيَانِي
 ١٠ وَقِفَا بِي عَلَى الظُّلُولِ قَلِيلًا * نَتَبَاكِي بَلَّ أَبِكِ وَمَا دَهَانِي
 ١١ أَلْهَوِي رَاشِقِي بِغَيْرِ سَهَامٍ * أَلْهَوِي قَاتِلِي بِعَيِّرِ سِنَانِ
 ١٢ عَرَّفَانِي إِذَا بَكَيْتُ لَدَيْهَا * تُسْعِدَانِي عَلَى الْبُكَاءِ تُسْعِدَانِي
 ١٣ وَأَنْكُرَا لِي حَدِيثَ هَدْيِ وَوَبْنِي * وَسَلِيمِي وَزَيْنِي وَعِينَانِ

Pripoveduj mi še o Hadžiru in Zarudu,
povej mi novice o gazeljih pašnikih!
In objokuj z menoj pesmi
o Kajsu in Lubni, o Maji in trpečem Gajlanu.
Dolgo sem koprnel po nežnem dekletu, obdarjenem s prozo in stihom,
zgovoren, na prižnici,
po eni od princes iz dežele Perzije,
iz najslavnejšega mesta, iz Isfahana.
Ona je hči Iraka, hči mojega Imama,
jaz pa sem njeno nasprotje, otrok Jemna.
Gospodje moji, ali ste že videli ali slišali,
da se dve nasprotji kdaj združita?
Če bi nas videli pri Rami, kako si brez prstov
ponujamo skodelice strasti,
in brez jezika zaradi strasti
izgovarjamo sladke in vesele besede,
bi videli stanje, v katerem izgineva razumevanje -
objemanje Jemna in Iraka.
Narobe je pred mojim časom govoril pesnik
in metal vame kamenje svojega razumevanja:
»Ti, ki si poročil plejade in Suhajla,
Bog te blagoslovi!, kako naj bi se srečali?
Plejade so na severu, kadarkoli vzidejo,
Suhajl pa je vedno, ko vzide, na jugu.«

- ١٤ نُمَّ زَيْدَا مِنْ حَاجِرٍ وَزُرُودٍ * خَجِرَا عَنْ مَرَاتِعِ الْغَزَلَانِ
١٥ وَأَنْدَبَانِي بِشَعْرِ قَيْسٍ وَلَيْلِي * وَبِهَيِّ وَالْمُسَبْتَلِي غَيْلَانِ
١٦ طَالَ شَوْقِي لَطْفَلَةِ ذَاتِ نَثْرِ * وَنِظَامِ وَمِنْ بَرِّ وَبِيَانِ
١٧ مِنْ بِنَاتِ الْمُلُوكِ مِنْ دَارِ قُرْسٍ * مِنْ أَجْلِ الْبِلَادِ مِنْ إِيصْبَانِ
١٨ هِيَ بِنْتُ الْعِرَاقِ بِنْتُ إِمَامِي * أَنَا ضِدُّهَا سَلِيلُ يَمَانِي
١٩ هَلْ رَأَيْتُمْ يَا سَادَتِي أَوْ سَمِعْتُمْ * أَنَّ ضِدَّيْنِ قَطُّ يَجْتَمِعَانِ
٢٠ لَوْ تَرَانَا بِرَامَةِ نَتَعَاطِي * أَكُونَا لِلْهَوَى بِغَيْرِ بَنَانِ
٢١ وَالْهَوَى بَيْنَنَا يَسُوقُ حَدِيدًا * طَيِّبًا مُطْرَبًا بِغَيْرِ لِسَانِ
٢٢ لَرَأَيْتُمْ مَا يَذْهَبُ الْعَقْلُ فِيهِ * يَمَنُّ وَالْعِرَاقُ مُعْتَنِقَانِ
٢٣ كَذَبَ الشَّاعِرُ الَّذِي قَالَ قَبْلِي * وَبِأَحْجَارِ عَقْلِهِ قَدَرَمَانِي
٢٤ أَيُّهَا الْمُنْكَحُ الْفُرِّيَا سَهَيْلًا * عَمَرَكَ اللَّهُ كَيْفَ يَلْتَقِيَانِ
٢٥ هِيَ شَأْمِيَّةٌ إِنْ مَا اسْتَقَلَّتْ * وَسُهَيْلٌ إِذَا اسْتَقَلَّ يَمَانِي

XXI

Vrt v dolini, odgovori obvarovani gospe,
njej, ki se ji svetijo zobje, o, vrt v dolini!

Naj jo tvoja senca obvaruje na kratko,
dokler se ne naseli na mestu srečanja,
in postavi svoje šotore v tvoji sredini.
Takrat boš imel rose, kolikor boš želel, da boš z njo nahranil nežne poganjke,
in kolikor boš želel plohe in vode oblakov,
ko bodo zjutraj in zvečer potovali nad njenimi drevesi ban,
in kolikor boš želel nepredirne sence in
okusnega sadja, zibajočega se na veji,
in tistih, ki iščejo pesek Zaruda, in tistih, ki pojejo psalme,
medtem ko hodijo za kamelami tistih,
ki stopajo pred njimi in jih dobro vodijo.

٢١

- ١ أَيَا رَوْضَةَ الْوَادِي أَحَبَّ رَتَبَةَ الْحِمَى * وَذَاتِ الثَّنَائِيَا الْغُرِّ يَا رَوْضَةَ الْوَادِي
- ٢ وَظَلِيلٌ عَلَيْهَا مِنْ ظِلَالِكَ سَاعَةٍ * قَلِيلًا إِلَى أَنْ يَسْتَقَرَّ بِهَا النَّادِي
- ٣ وَتُنْصَبُ بِهَا الْأَجْوَاذُ مِنْكَ خِيَامُهَا * فَمَا شِئْتِ مِنْ طَلِّ غِذَاءٍ لِمَيَادِ
- ٤ وَمَا شِئْتِ مِنْ وَبَلٍ وَمَا شِئْتِ مِنْ نَدَى * سَحَابٍ عَلِيٍّ بَانَاتِهَا رَائِحِ غَادِي
- ٥ وَمَا شِئْتِ مِنْ ظَلِّ ظَلِيلٍ وَمِنْ جَنَى * شَهِيٍّ لَدَى الْأَجَانِي يَهْمِسُ بِمَيَادِ
- ٦ وَمِنْ نَاشِدٍ فِيهَا زُرُودٍ وَرَمَلِهَا * وَمِنْ مُنْشِدٍ حَادٍ وَمِنْ مُرْشِدٍ هَادِي

XXII

Obrni kamele v smeri kamnitega pasu Thahmada,
kjer so nežne veje in vlažen pašnik,
 kjer ti strele kažejo svoje bliske,
 kjer oblaki potujejo mimo ponoči in zjutraj.
Povzdigni glas ob zori in pokliči
dekleta jasnih obrazov ter lepe in gibke device,
 ki morijo s svojimi črnimi očmi
 in upogibajo svoje prožne vratove.
Med njimi je ona, ki vsako blazno srce, ki ljubi lepotico,
ljubi in napada s pogledi, ki so kot puščice, kot indijske sablje.
 Jemlje z roko, ki je mehka in nežna, kot iz čiste svile,
 maziljena z naddom in mošusom.
Gleda z globokim pogledom mlade gazele,
v njenem očesu je črnina antimona.
 Njene oči krasita hrepenenje in ubijalska čarovnija,
 njeni boki so opasani z začudenjem in neprimerljivo lepoto.
Vitka, ne ljubi tistega, kar ljubim jaz,
svojih groženj ne izpolnjuje iskreno.
 Spustila je kito las kot črno kačo,
 da bi z njo lahko prestrašila tiste, ki ji sledijo.
Pri Bogu, ne bojim se smrti; bojim se samo, da bi umrl,
ne da bi jo jutri videl.

- ١ عَجَّ بِالرَّكَايِبِ مَحْوٌ بِرُقَّةٍ تُهَمِّدُ * حَيْثُ الْقَضِيبُ الرُّطْبُ والرُّوْضُ النَّدى
- ٢ حَيْثُ البُرُوقُ بِهَا تُرِيكَ وَمِيزَهَا * حَيْثُ السَّحَابُ بِهَا يَرْوْحُ وَيَعْتَدِي
- ٣ وَأَرْفَعُ صُوبَيْتَكَ بِالسَّخِيرِ مُنَادِيًا * بِالبَيْضِ والغَيْدِ الحِسانِ الحُرِّينِ
- ٤ مِنْ كَلِّ فَاتِكَةِ بِطَرْفِ أَخْوَرٍ * مِنْ كَلِّ ثَانِيَةِ بِجِيدِ أَغْيَدِ
- ٥ تَهْوَى فَتَقْصِدُ كَلِّ قَلْبِ هَايِمٍ * يَهْوَى الحِسانَ بِرَاشِقٍ وَمُهَيَّـمِدِ
- ٦ تَعْطُو بِرَخِصٍ كَالِدَمِّ مَسْمُومٍ * بِالنَّدَى وَالْمَسْكِ الْفَتِيقِ مُتَقَرِّمِدِ
- ٧ تَرْتَبُو إِذَا لَحِظْتَ بِمُقْلَةٍ شَائِنٍ * يُعْزَى لِمُقْلَتِهَا نَسْوَادُ الْإِنَّمِدِ
- ٨ بِالْعُنْجِ وَالسِّحْرِ الْقَوْلِ مُكْحَلٍ * بِالكَتِّيبِ وَالْحُسْنِ الْبَدِيعِ مُقْلَدِ
- ٩ هَيْفَاءٌ لَا تَهْوَى الَّذِي أَهْوَى وَلَا * تَفِ لِلَّذِي وَعَدَتْ بِصَدَقِ الْمَوْعِدِ
- ١٠ سَكَبَتْ غَدِيرَتَهَا شَجَاعًا أَسْوَدًا * لِتُخَيِّفَ مَنْ يَقْفُو بِذَاكَ الْأَسْوَدِ
- ١١ وَاللَّهِ مَا خِفْتُ الْمَمْنُونِ وَإِنَّمَا * خَوْفِي أَمَوْتُ فَلَا أَرَاهَا فِي غَدِ

XXIII

Prehodili so mnogo globokih sotesk,
ob zori pa sestopili v Wadi'l-Aqiqu.

Ob svitanju so na gori, na samem vrhu,
zagledali kamnito ploščo,
ki je niti jastreb, čeprav si to želi, ne more doseči,
še jajca egiptovskega jastreba so niže.

Na njej so vrisani ornamenti,
njeni temelji so visoki, kot al-Aquq.
Napisali so nekaj vrstic, ki so jim bile sporočene:

»Kdo bo pomagal nesrečnemu in hrepenečemu ljubimcu,
kdo, čeprav se njegova misel dviga nad najsvetlejšo zvezdo,
bo hodil po žerjavici,

on, čigar dom je poleg Aquile,
čeprav je umrl, utopljen v solzah?

Njegova ljubezen ga je izročila nesrečam,
na tem mestu brez brata, ki bi ga podprl.

Ti, ki si prišel k vodam izvira,
in naselil Wadi'l-Aqiq,

iskal Medino, da bi jo obiskal,
in potoval po tej poti,

poglej nas še enkrat usmiljeno,

saj so nam malo po svitanju in malo pred sončnim vzhodom ukradli
gibko deklet svetlega obraza in sladkega diha,

okoli nje se je širil vonj po mošusu,
kot veja se je upogibala naprej in nazaj,

svetla kot surova svila, ki jo veter zvija,

drhteča kot grba plemenske kamele,
strah vzbujajočih bokov, ogromnih kot peščeni hribi.

- ١ سُحَيْرًا أَنَاخُوا بِوَادِي الْعَقِيقِ * وَقَدْ قَطَعُوا كُلَّ فَيْحٍ عَمِيقٍ
 ٢ فَمَا طَلَعَ الْفَجْرُ إِلَّا وَقَدْ * رَأَوْا عِلْمًا لَا يَحْسَا فَوْقَ نَيْبِ
 ٣ إِذَا رَامَهُ النَّسْرُ لَمْ يَسْتَطِعْ * فَمِنْ دُونِهِ كَانَ بَيْضُ الْأَنْبُوقِ
 ٤ عَلَيْهِ زَخَارِفُ مَسْقُوشَةٌ * رَفِيعُ الْقَوَاعِدِ مِثْلُ الْعُقُوقِ
 ٥ وَقَدْ كَتَبُوا أَسْطُرًا أُوذِعُوهَا * أَلَا مَن لِّصَبِّ غَرِيبٍ مَسْجُوقِ
 ٦ لَهُ هِمَّةٌ فَوْقَ هَذَا السَّمَاءِ * وَيُوطَأُ بِأَلْحُقَفِ وَطَأُّ الْحَرِيقِ
 ٧ وَمَسْكِنُهُ عِنْدَ هَذَا الْعُقَابِ * وَقَدْ مَاتَ بِالْأَدَمِ مَوْتُ الْعَرِيقِ
 ٨ قَدْ آسَلَمَهُ الْحُبُّ لِلْحَادِثَاتِ * بِنَهْذَا الْمَكَانِ بَغَيْرِ شَقِيقِ
 ٩ فَيَا وَارِدِينَ مِيَاهَ الْقَلْبِ * وَيَا سَاكِنِينَ بِوَادِي الْعَقِيقِ
 ١٠ وَيَا طَالِبِي طَيْبَةَ زَايِرًا * وَيَا سَالِكِينَ بِهَذَا الطَّرِيقِ
 ١١ أَفِيقُوا عَلَيْنَا فَإِنَّا رُزِينَا * بُعَيْدَ السَّخْمِيرِ قُبَيْلَ الشُّرُوقِ
 ١٢ بِبَيْضَاءَ غَيْدَاءَ بَهَانَةِ * تَضَوَّعَ نَشْدَرًا كِمَسْكٍ فَتِيقِ
 ١٣ تَمَايِلُ سَكْرَى كَمِثْلِ الْعُصُونِ * تَمْتَثِلُهَا الرِّيَّاحُ كَمِثْلِ الشَّقِيقِ
 ١٤ بِرِنْفٍ مَهُولٍ كَدَعَصِ الثَّقَا * تَرَجَّرَجُ مِثْلَ سَنَامِ الْعَفِيقِ

Noben kritik mi ni očital, da jo ljubim,
noben prijatelj mi ni očital, da jo ljubim.

Če bi mi kdorkoli očital to ljubezen,
bi mu odgovorilo moje ihtenje.

Moje hrepenenje je moja čreda kamel, moja bolečina je moje oblačilo,
moja strast je moja jutranja pijača, moje solze so moja večerna pijača.«

- ١٥ فما لآمنى فى هواها عذولٌ * ولا لآمنى فى هواها صديتى
١٦ ولو لآمنى فى هواها عذولٌ * لكان جوابى إلیه شهيتى
١٧ فشوقى ركابى وحزنى لباسى * ووجدى صبوحى ونعمى غبوق

XXIV

Derviš mi je povedal tale stih:

*»Vsak, ki pričakuje tvoja darila, prejme obilen dež;
tvoja strela nikoli, razen pri meni, ne prelomi obljube o dežju.«*

Iz občudovanja do pesniške oblike in v prizadevanju doseči besedni pomen sem zložil nekaj stihov; uporabil sem enako rimo, zaradi izjemnosti pa tudi zgornji verz; dervišu (naj ga čuva Bog) sem odgovoril takole:

Ustavi se pri uničenih domovih pri La'la'i
in v divjini žaluj za našimi ljubljenimi.

Ustavi se pri zapuščenem šotorišču,
pokliči njeno ime in ji potoži:

»Poleg drevesa ban sem jih videl, podobne meni,
trgali so sadeže lepih oblik in vrtnice z zelenega travnika.

Vsak, ki pričakuje tvoja darila, prejme obilen dež.

Tvoja strela nikoli, razen pri meni, ne prelomi obljube o dežju.«

Rekla je: »Da, tam sva se srečala,
v senci mojih vej, na plodni zemlji,
moja strela je bila blisk smehljajev.

Danes je odblesk lesketajočega kamna.

Kriv je čas, ki ga nismo znali ohraniti.

Kje je napaka šotorišča v La'la'i?«

Oprostil sem ji, ko sem jo slišal govoriti in se pritoževati,
v trenutku, ko se pritožujem z ranjenim srcem.

Ko sem videl njeno zemljo,
kjer ponoči pihajo štirje vetrovi, sem jo vprašal:

»So ti vetrovi povedali, kje so počivali opoldan?«

Odgovorila mi je: »Da, počivali so v Dhat al-Adžri,
kjer se med vzhajajočimi sonci
svetijo beli šotori.«

٢٤

قال وانشدني بعض الفقراء بيثًا لا اعرف له اخًا وهو هذا
 كَلَّ الَّذِي يَرْجُو نَوَالِكِ أَمْطُرُوا * مَا كَانَ بَرِّقِكِ خُلْبًا إِلَّا مَعِيَ
 فاعجبني معزاه وقفوت معناه فعملت ابياتًا في هذا السورت وضمنتها هذا
 البيت بكماله اجابةً لذلك الفقير رحمه الله تعالى فقلت

- ١ قِفْ بِالظُّلُولِ الدَّارِساتِ بِلَعْلَعِ * وَأَنْدُبِ أَحِبَّتِنَا بِذَاكَ الْبَلْبَلَعِ
- ٢ قِفْ بِالذَّيَارِ وَنَادِهَا مُتَعَجِّبًا * وَمِنْهَا بِحُسْنِ تَسَلُّطِنِ بِنَفْعِ
- ٣ عَهْدِي بِمِثْلِي عِنْدَهُ بِأَنْبِكِ قَاطِفًا * تَمَرِ الْقُدُودِ وَوَرْدِ رَوْضِ الْإِسْعِ
- ٤ كَلَّ الَّذِي يَرْجُو نَوَالِكِ أَمْطُرُوا * مَا كَانَ بَرِّقِكِ خُلْبًا إِلَّا مَعِيَ
- ٥ قَالَتْ نَعَمْ قَدْ كَانَ ذَاكَ الْمَلْتَقَى * فِي ظِلِّ أَفْنَانِي بِأَخْضَبِ مَوْضِعِ
- ٦ إِنَّ كَانَ بَرِّقِي مِنْ بُرُوقِ مَسَابِمِ * وَالْيَوْمَ بَرِّقِي لَمَعُ هَذَا السَّرْمِ
- ٧ فَاعْتَبِ زَمَانًا مَا لَنَا مِنْ حَيْلَةٍ * فِي دَفْعِهِ مَا ذَنْبٌ مَثْرِلٌ لَعْلَعِ
- ٨ فَعَدْرَتُهَا لَمَّا سَمِعْتُ كَلَامَهَا * تَشْكُوكُ مَا أَشْكُو بِقَلْبِ مَوْجِعِ
- ٩ وَسَأَلْتُهَا لَمَّا رَأَيْتُ رُبُوعَهَا * مَسْرَى السَّرِيحِ الدَّارِيَاتِ الْأَرْبَعِ
- ١٠ هَلْ أَخْبَرْتِكِ رِيَاخَهُمْ بِمَقِيلِهِمْ * قَالَتْ نَعَمْ قَالُوا بِذَاتِ الْأَجْرَعِ
- ١١ حَيْثُ النِّجَامِ الْأَبْيَضِ تُشْرِقُ بِالَّذِي * تَحْوِيهِ مِنْ تِلْكَ الشَّمْسِ الْأَطْلَعِ

XXV

Gorje mojemu srcu, o, gorje!
Radost mojemu razumu, o, radost!
 V mojem srcu gori ogenj strasti,
 v mojem razumu se je namestila polna luna teme.
O, mošus! O, polna luna! O, veja peščenih hribov!
Kako zelena je veja, kako svetla je luna, kako sladek je mošus!
 Smehljajoča se usta, katerih žuborenje sem ljubil!
 Slina, v kateri sem okusil bel med!
O, luna, ki se nam je prikazala,
zakrita v rdečico sramu s tvojih lic!
 Če bi odkrila svojo tančico, bi bilo to mučenje,
 zato se je zakrila.
Ona je jutranje sonce, ki vzhaja v nebesih,
veja peščenih hribov, zasajena v vrtu.
 Ko sem zalival vejo z dežjem,
 sem jo v strahu nenehno opazoval.
Če se bo dvignila, bo to čudež v mojih očeh,
če bo zašla, bo to vzrok moje smrti.
 Lepota ji je poveznila na glavo krono iz neobdelanega zlata,
 zato sem zaljubljen v obdelano zlato.
Če bi Iblis videl v Adamu jasnost njenega obraza,
ne bi odklonil verovanja vanj.
 Če bi Idris videl poteze, ki jih je lepota naslikala na njena lica,
 ne bi nikoli pisal.
Če bi Bilkis videla njeno ležišče,
ne bi pomislila na prestol in tla.
 Drevo sarh iz doline in drevo ban iz goščave,
 naj nam vetrič prinese vajine dišave

- ١ وا حَرَبَا مِنِّ كَبِدِي وَاحْرَبَا * وَاطْرَبَا مِنِّ خَلْدِي وَاطْرَبَا
 ٢ فِي كَبِدِي نَارُ جَوَى مُخْرِقَةٌ * فِي خَلْدِي بَدْرٌ جَمِي قَدْ غَرَبَا
 ٣ يَا مِسْكُ يَا بَدْرُ وَيَا غُصْنَ نَقًّا * مَا أَوْرَقَا مَا أَنْوَرَا مَا أَطْيَبَا
 ٤ يَا مَبْسَمًا أَحَبَبْتُ مِنْهُ الْكَبَابَا * وَيَا رُضَابًا نُوْتُ مِنْهُ الصَّرَبَا
 ٥ يَا قَمْرًا فِي شَفَقِي مِنْ خَفْرِ * فِي خَدِّهِ لَاحَ لَنَا مُنْتَقَبَا
 ٦ لَوْ أَنَّهُ يُسْفِرُ عَنْ بُرْعِهِ * كَانَ عَذَابًا فَلَيْهِذَا آخْتَجَبَا
 ٧ شَمْسٌ ضَمَى فِي فَلَكَ طَالِعُهُ * غُصْنٌ نَقَى فِي رَوْضَةٍ قَدْ نُصِبَا
 ٨ ظَلَّتْ لَهَا مِنْ حَذْرِ مُرْتَقِبًا * وَالْغُصْنُ أَسْقِيهِ سَمَاءٌ صَبَّابَا
 ٩ إِنْ طَلَعَتْ كَانَتْ لِعَيْنِي عَجَبًا * أَوْ غَرَبَتْ كَانَتْ لِحَيْنِي سَبَابَا
 ١٠ مَدَّ عَقَدَ الْمُحْسِنِ عَلَى مَفْرِقِهَا * تَاجًا مِنْ التَّيْبَرِ عَشِقْتُ الْذَهَبَا
 ١١ لَوْ أَنَّ إبْلِيسَ رَأَى مِنْ آدَمَ * نُورَ مَخَيَّيَاهَا عَلَيْهِ مَا أَبَى
 ١٢ لَوْ أَنَّ إدْرِيسَ رَأَى مَا رَقَمَ الْكُحْسَنُ بِخَدَّيْهَا إِذَا مَا كَتَبَا
 ١٣ لَوْ أَنَّ بَلْقِيسَ رَأَتْ، رَفَرَفَهَا * مَا خَطَرَ الْعَرْشُ وَلَا الصَّرْحُ بِبَا
 ١٤ يَا سَرْحَةَ الْوَادِي وَيَا بَانَ الْغُصَا * أَهْدُوا لَنَا مِنْ نَشْرِكُمْ مَعَ الصَّبَا

in prijeten vonj mošusa
s cvetlic iz tvojih nižin in cvetlic s hribov.

Drevo ban iz doline, pokaži nam vejo ali vejice,
ki se lahko primerjajo z njeno nežnostjo.

Vetrič nam pripoveduje o času mladosti
v Hadžiru in Mini in Qubi,

ali na peščenih gričih in tam, kjer dolina zavije ob varovanem pašniku,
ali v La'la'i, kamor pridejo gazele na pašo.

Ne čudi se, ne čudi se, ne čudi se

Arabcu, ki ima strastno rad plašne lepotic,
in ob žalostnem gruljenju grlice,
pretresen zaradi spomina na ljubljeno, vsakič umre.

- ١٥ مُمَسَّكًا يُفُوحُ رِيَاهُ لَنَا * مِنْ زَهْرٍ أَهْضَامِكِ أَوْ زَهْرٍ الرَّبِّي
١٦ يَا بَانَةَ الْوَادِي أَرِينَا فِتْنًا * فِي لِيَنِ أَعْطَافِ لَهَا أَوْ قُنُصْبَا
١٧ رِيحُ صَبَا تُخْبِرُ عَنْ عَضْرِ صَبَا * بِحَاجِرٍ أَوْ بِمَنْى أَوْ بِقُصْبَا
١٨ أَوْ بِالنَّقَافِ لَمْ تُحَيِّ عِنْدَ الْجَمَى * أَوْ لَعَلَّعَ حَيْثُ مَرَاتِعِ الظُّبَا
١٩ لَا تَعْجَبْ لَا تَعْجَبْ لَا تَعْجَبْ * مِنْ عَرَبِيَّتِي يَتَّهَوَى الْعُرْبَا
٢٠ يَفْتَنِي إِذَا مَا صَدَحَتْ قُمْرِيَّةٌ * بِذِكْرِ مَنْ يَهْوَاهُ فِيهِ طَرْبَا

XXVI

Na zavoju doline med dvema peščenima pasovoma je dogovorjeno mesto.

Naj naše kamele pokleknejo, tukaj se pot konča.

Ne išči drugega mesta in ne kliči:

»O, Bariq! O, Hadžir! O, Thammad!«

Igraj, kot so igrala prijazna prsata dekleta,

pasi se, kot so se pasle sramežljive gazele

na travniku, kjer so muhe pele in brenčale,

žvrgoleča ptica pa jim je veselo odgovarjala.

Nežne površine, rahel veter,

iz oblakov pa bliski in grmenje,

dežne kaplje so padale skozi reže oblakov kot solze,

ki jih toči strasten ljubimec zaradi ločitve od svoje drage.

Pij srčiko omamnega vina,

zamaknjeno poslušaj pevčevo petje:

» O, čisto vino, ki je v Adamovih časih

pripovedovalo pravo izročilo o rajskem vrtu!

Res, lepotice so ga pršile iz vode svojih ust kot mošus

in device so nam ga podarjale brez omejitev!«

٣٦

- ١ بِأَلْجِزَعِ بَيْنَ الْأَبْرَقَيْنِ الْمَوْعِدُ * فَأَنْخِ رَكَايَمَنَا فَيْذَا الْمَوُودُ
- ٢ لَا تَطْلُبَنَّ وَلَا تُنَادِ بَعْدَهُ * يَا بَارِقُ يَا حَاجِرُ يَا نَهْمَدُ
- ٣ وَالْعَبُّ كَمَا لَعِبَتْ أَوَانِسُ نُهَيْدُ * وَارْتَعِ كَمَا رَتَعَتْ ظُبَاؤُ شُرُودُ
- ٤ فِي رَوْضَةٍ عَمَّى وَصَاحَ نُبَابُهَا * فَأُجَابَهُ طَرَبًا هُنَاكَ مُغَرَّرُ
- ٥ رَقَّتْ حَوَاشِيهَا وَرَقَّ نَسِيمُهَا * فَالْغَيْمُ يَبْرُقُ وَالْعِمَامَةُ تَرْعُدُ
- ٦ وَالْوَدْقُ يَنْزِلُ مِنْ خِلَالِ سَحَابِهِ * كَدْمُوعِ صَبِّ لِفِرَاقِ تَبَدُّدُ
- ٧ وَأَشْرَبَ سُلَافَةَ خَمَرِهَا بِخُمَارِهَا * وَأَطْرَبَ عَلَى غَرْدِ هُنَالِكَ يُنْسِدُ
- ٨ وَسُلَافَةَ فِي عَهْدِ آدَمَ أَخْبَرَتْ * عَنْ جَنَّةِ الْمَأْوَى حَدِيثًا يُسْنَدُ
- ٩ إِنَّ الْحِسَانَ تَفَلَّتْهَا مِنْ رِيْقِهَا * كَالْمَسْكِ جَادَ بِهَا عَلَيْنَا الْخَرْنُ

XXVII

Starodavni tempelj, v naših srcih
žari svetloba, ki je vzšla zate.
 Godrnjam ti zaradi puščav, ki sem jih prehodil,
 ko sem točil solze,
nisem užival v počitku ob svitu ali mraku,
od jutra do jutra, od večera do večera.
 Kamele, ranjenih, razbolenih nog,
 hitijo, ko potujejo ponoči.
Živali so nas nosile k tebi z močno željo,
čeprav brez upanja, da bodo prispele tja.
 Prečkale so divjino in suhe pokrajine,
 gnala jih je strast, zato se niso pritoževale zaradi utrujenosti.
Niso se pritoževale zaradi bolečine ljubezni,
jaz sem tisti, ki se pritožuje zaradi utrujenosti.
Prav res, zahteval sem nekaj neverjetnega.

٢٧

- ١ يَا أَيُّهَا الْبَيْتُ الْعَتِيقُ تَعَالَى * نُورٌ لَكُمْ بِقُلُوبِنَا يَدَّالَا
- ٢ أَشْكُو إِلَيْكَ مَفَاوِزًا قَدْ جُبْتُهَا * أَرْسَلْتُ فِيهَا أَدْمَعِي إِرْسَالَا
- ٣ أُمْسِي وَأُصْبِحُ لَا أَلِدُّ بِرَاحَةٍ * أَصِلُ الْبُكُورَ وَأَقْطَعُ الْأَصَالَا
- ٤ إِنَّ الْبَيْتَاقَ وَإِنْ أَضْرَبَهَا الْوَجَى * تَسْرِي وَتُرْقِلُ فِي الشَّرَى إِزْقَالَا
- ٥ هَذِي الرِّكَابُ إِلَيْكُمْ سَارَتْ بِنَا * شَوْقًا وَمَا تَرْجُو بِذَاكَ وَصَالَا
- ٦ قَطَعْتَ إِلَيْكَ سَبَابِيَا وَرَمَايَلًا * وَجَدًا وَمَا تَشْكُو لِذَاكَ كَالَا
- ٧ مَا تَشْكِي أَلَمَ الْجَوَى وَأَنَا أَلَدَى * أَشْكُو الْكَلَالَ لَقَدْ أَتَيْتُ مُحَالَا

XXVIII

Med an-Naço in La'la'o so gazele Dhat al-Adžra'e,
poskakujejo v goščavi prepletenega grmičevja in se pasejo.

Mlada luna ni nikoli vzšla na obzorju tistega hriba,
in jaz sem si v strahu želel, da ne bi vzšla,
in da se ne bi zabliskalo iz kamna,
ki gori.

Zaradi svojih čustev sem želel,
da se ne bi zabliskalo.

Tecite, solze moje!

Oko moje, ne nehaj točiti solza!

Vzdihljaji moji,
dvignite se!

Srce moje,
razdeli se!

In ti, kamelar, pojdi počasi,
kajti med rebri mi gori ogenj.

Iz strahu pred odhodom sem potočil vse solze.

Pojdi torej na pot v dolino,
kjer je fin pesek,

njihov dom in moja smrtna postelja.

Tam, poleg voda al-Adžre,
so tisti, ki jih ljubim.

Vprašaj jih: » Kdo bo pomagal mladosti,
goreči v hrepenenju,
odslovljenemu, ki ga je osupnila žalost,
ta zadnji ostanek ruševin?«

Luna pod okriljem teme,
vzemi mu nekaj in nekaj mu pusti,

٢٨

- ١ بَيْنَ السَّنَا وَلِغَلَا * ظَبَاءُ ذَاتِ الْأَجْرَعِ
 ٢ تَرَعَى بِهَا فِي خَمَرٍ * خَمَائِلًا وَتَرْتَعَى
 ٣ مَا طَلَعَتْ أَهْلَةً * بِأَفْقِ ذَاكَ الْمَطْلَعِ
 ٤ إِلَّا وَكُنْتُ أَنَّهُمَا * مِنْ حَذِرٍ لَمْ تَطْلُعِ
 ٥ وَلَا بَدَتْ لَامِعَةٌ * مِنْ بَرْقِ ذَاكَ الْيَرْمَعِ
 ٦ إِلَّا أَشْتَهَيْتُ أَنَّهُمَا * لِمَا بِنَالِ تَلْمَعِ
 ٧ يَا دَمْعَتِي وَأَنْسَكِبِي * يَا مُقْلَتِي لَا تُقْلِعِي
 ٨ يَا زَفْرَتِي خُذْ صُغْدًا * يَا كَبِدِي تَصَدَّعِي
 ٩ وَأَنْتِ يَا حَادِي آتِيْدِي * فَالْتَّارُ بَيْنَ أَضْلَعِي
 ١٠ قَدْ فِينَيْتِ وَمَا جَرَى * خَوْفَ الْفُرَاقِ أَدْمَعِي
 ١١ حَتَّى إِذَا حَلَّ الْدَّوَى * لَمْ تَلْتَقِ عَيْنًا تَدْمَعُ
 ١٢ فَارْحَلْ إِلَى وَادِي الْوَى * مَرَبِعِهِمْ وَمَضْرَعِي
 ١٣ إِنَّ بِهِ أَجْبَتِي * عِنْدَ مِيَاهِ الْأَجْرَعِ
 ١٤ وَنَادِهِمْ مَنِ لِفَتَى * ذِي لَوْعَةٍ مُوَدَّعِ

in podari mu bežen pogled izza tančice.
Prešibak je, da bi opazil neznosno lepoto.

Laskaj mu z upanji,
morda je oživel in lahko razume.

On je mrtev človek
med an-Nafo in La'la'o.

Jaz sem mrtev od obupa in bolečine,
počutim se pritrjenega na mestu.

Vzhodni veter mi ni povedal resnice,
ko je prinesel goljufive prikazni.

Včasih veter vara,
ko te prisili,
da poslušáš nekaj,
česar v resnici ni.

- ١٥ رَمَتْ بِهِ أَشْجَانُهُ * بِهِمَا رَسَمَ بَلْقَعِ
١٦ يَا قَهْرًا تَحْتَ الدَّجَى * خُذْ مِنْهُ شَيْئًا وَدَعِ
١٧ وَزَوْدِيهِ نَظْرَةً * مَنْ خَلْفَ ذَاكَ الْبُرُوعِ
١٨ لِأَنَّهُ يَنْضَعُ عَنْ * دَرْكِ الْجَمَالِ الْأَرْوَعِ
١٩ أَوْ عَالِمِيهِ بِالْمُنَى * عَسَاهُ يُحْيِي أَوْ يَمُوتُ
٢٠ مَا هُوَ إِلَّا مَيِّتٌ * بَيْنَ الدَّقَا وَالْعَلَعِ
٢١ فَمِتْ يَا أَسَا وَأَسَى * كَمَا أَنَا فِي مَوْضِعِي
٢٢ مَا صَدَقَتْ رِيحُ الصَّبَا * حِينَ أَتَتْ بِالْحَدَعِ
٢٣ قَدْ تَكْذِبُ الرِّيحُ إِذَا * تُسْمِعُ مَا لَمْ يُسْمِعِ

XXIX

Moj oče je odrešenje vejam, ki se zibajo sem in tja
in zvijajo kite svojih las proti licem,
 kite, razrahljane,
 mehke in zvite,
vlečejo krila nadutosti,
oblečene v vezena oblačila lepote,
 sramežljivo godrnjajo in podarjajo milino,
 podarjajo dediščino in nova darila,
osvajajo z nasmeški,
sladek je poljub njihovih ustnic,
 njihovi goli udi so kot slaščice,
 njihove prsi so polne in ponujajo izbrana darila,
vabljivih ušes in duha, ko se pogovarjajo,
s svojo osupljivo čarovnijo,
 zakrivajo si lica iz sramu,
 predano in boječe srce je njihov ujetnik,
kažejo biserne zobe,
šibkega in izgubljenega pozdravijo s slino,
 mečejo bežne poglede,
 ki prebodejo srce izkušenega bojevnika,
iz njihovih neder vzhaja mlada luna,
ki ne prenaša zatemnitve, ko postaja polna,
 zaradi njih tečejo solze, kot bi se usul dež iz oblakov,
 vzdih je kot treskanje in grmenje.
Priatelja moja, naj bo moja kri odrešenje vitkega dekleta,
ki mi je podarilo naklonjenost.
 Vpeljala nas je v ubranost združitve, ona je naše počelo ubranosti:
 hkrati je Arabka in tujka, zaradi nje gnostiki pozablajo.

- ١ بِأَبَى الْغُصُونِ الْمَائِسَاتُ عَوَاطِفًا * أَلْعَاطِفَاتُ عَلَى الْخُدُودِ سَوَالِفَا
- ٢ الْمُرْسَلَاتُ مِنْ الشُّعُورِ غَدَائِرًا * اللَّيِّنَاتُ مَعَاقِدًا وَمَعَاظِفَا
- ٣ السَّاحِبَاتُ مِنَ الدَّلَالِ دَلَاذِلًا * اللَّائِسَاتُ مِنَ الْجَمَالِ مَطَارِفَا
- ٤ الْبَاخِلَاتُ بِحُسْنِهِنَّ صِيَانَةً * الْوَاهِبَاتُ مَنَالِدًا وَمَطَارِفَا
- ٥ الْمُوَنْدِقَاتُ مَضَاحِكًا وَمَبَاسِمًا * الطَّيِّبَاتُ مُقَبِّلًا وَمَرَاشِفَا
- ٦ التَّاعِمَاتُ مُجَرِّدًا وَالْكَاعِبَا * تُ مَنَّهَدًا وَالْمُهْدِيَاتُ طَرِيفَا
- ٧ الْجَالِبَاتُ بِكُلِّ سِحْرِ مُعْجِبٍ * عِنْدَ الْحَدِيثِ مَسَامِعًا وَلَطَائِفَا
- ٨ السَّاتِرَاتُ مِنَ الْحَيَاءِ مَحَاسِنًا * تَسْمِي بِهَا الْقَلْبَ التَّقَى الْخَافِيفَا
- ٩ الْمُبْدِيَاتُ مِنَ الشُّعُورِ لَآلِيًا * تَشْفَى بِرِبْقَتِهَا ضَعِيفًا تَالِفَا
- ١٠ الرَّامِيَاتُ مِنَ الْعُيُونِ رَوَاشِفَا * قَلْبًا خَبِيرًا بِالْحُرُوبِ مُثَاقِفَا
- ١١ الْمَطْلِعَاتُ مِنَ الْجُيُوبِ أَهْلَةً * لَا تُلْفَيْنَنَّ مَعَ التَّمَامِ كَوَاسِفَا
- ١٢ الْمُنْشِيَاتُ مِنَ الدُّمُوعِ سَحَابِيًا * الْمُسْمِعَاتُ مِنَ الزَّرْفِيرِ قَوَاصِفَا
- ١٣ يَا صَاحِبَةَ-يَ بِمُهَاجَتِي خُصَانَةً أُسَدَّتْ لِي أَيَادِيَا وَعَوَارِفَا
- ١٤ نَظَمْتُ نِظَامَ الشَّمْلِ فَهِيَ نِظَامُنَا * عَرَبِيَّةٌ عَجْمَاءُ تُلْهِمِي الْعَارِفَا

Kadar strmi, je njen pogled oster kot sablja,
in njeni zobje se bleščijo.

Prijatelja, ustavita se pri varovanem pašniku v Hadžirju!
Ustavita se, ustavita, prijatelja moja,
da bom lahko vprašal, kam so se obrnile njihove kamele,
kajti pogreznil sem se med uničenje in smrt,
med znane in neznane prizore, s hitro kamelo,
ki se pritožuje zaradi ranjenih kopit, puščave in divjine,
kamelo vitkih bokov, ki je zaradi hitrega potovanja
izgubila svojo moč in maščobo v grbi,
vse dokler je nisem pripeljal do počivališča v peščenem pasu v Hadžiru
in v al-Uthajlu zagledal kamele z mladiči.
Vodila jih je neprijazna luna,
zato sem jo iz strahu, da ne bi odšla, pripel na rebra.
Luna se je prikazala ob kroženju.
Ko je krožila okoli mene, sem jaz krožil okoli nje.
Z vlečko je zbrisala svoje stopinje,
da bi vas zmedla, če bi ji sledili

- ١٥ مَهْمَا رَنْتَ نَسَلَتْ عَلَيْكَ صَوَارِمًا * وَيُرِيكَ مَبْسُومَهَا بَرِيئًا خَاطِفًا
١٦ يَا صَاحِبِي قِفَا بِأَكْنَافِ الْحِمَى * وَمِنْ حَاجِرِيَا صَاحِبِي قِفَا قِفَا
١٧ حَتَّى أُسَائِلَ أَيَّنَ مَالَتْ عَيْسُهُمْ * فَقَدْ آقَتَحَمْتُ مَعَاظِبًا وَمَتَالِفَا
١٨ وَمَعَالِمًا وَمَجَاهِلًا بِشِمْلَةٍ * تَشْشُكُ وَالْوَجَى وَسَبَاسِبًا وَتَنَاطِفَا
١٩ مَطْوِيَّةِ الْأَثْرَابِ أَنْهَبَ سَيْرُهَا * بِحَشِيئِهِ مِنْهَا قُوَى وَسَدَائِفَا
٢٠ حَتَّى وَقَفْتُ بِهَا بِرَمْلَةٍ حَاجِرٍ * فَرَأَيْتُ نُوقًا بِأَلْتَيْلِ خَوَالِفَا
٢١ يَفْتَادُهَا فَمَرَّ عَالِيَهُ مَهَابَةٌ * فَطَوَيْتُ مِنْ حَذَرِ عَالِيهِ شَرَائِفَا
٢٢ فَمَرَّ تَعَرَّضَ فِي الطَّوَافِ فَلَمْ أَكُنْ * بِسِوَاهُ عِنْدَ طَوَافِهِ بِسَى طَائِفَا
٢٣ يَمْحُو بِفَاضِلِ بُرْدِهِ آثَارَهُ * فَأُكْرَارُ لَوْ كُنْتُ الدَّلِيلَ الْقَائِفَا

XXX

V gajih tamariske v an-Naqi je jata stepskih kokoši,
lepota jim je tam postavila šotor,
sredi puščave Idam so kamele,
ob njih poskakujejo gazele.
Prijatelja moja, ustavita se in prosita za odgovor dom,
ki je ostal zapuščen in opustošen,
žalujta in objokujta srce mladosti,
ki je zapustila dom tistega dne, ko so odšli.
Mogoče bo povedal, komu so se zavezali,
pesku varovanega pašnika ali Qubi?
Osedlali so kamele, ne vem,
ali sem bil nepazljiv ali pa mi je oko otopelo,
ali pa ni bilo nič od tega,
ampak me je premagala divjost ljubezni.
Misli so pobegnile
in se razpršile na lovu za njimi kot tolpe iz Sabe.
Jokaje sem pozdravil vse vetrove, ki pihajo:
»Severni veter! Južni veter! Vzhodni veter!
Ali sploh veste, kaj čutim?
Zaradi njihovega odhoda me je zajela tesnoba.«
Vzhodni veter mi je prinesel novice
gorskih rož in pelina:
»Tistega, ki zboli zaradi strasti,
naj ozdravijo ljubezenske zgodbe.«
In nato: »Severni veter, povej mu to,
kar sem mu jaz povedal, ali še kaj lepšega.
Južni veter, sporoči mu,
kar sem mu sporočil jaz, ali kaj še bolj sladkega.«

٣٠

- ١ بِأَثِيَلَاتِ التَّنْقَا سِرْبٍ قَطَا * ضَرَبَ الْحُسْنُ عَلَيْهِ طَبَا
 ٢ وَبِأَجْوَا زِ الْفَلَا مِنْ إِضْمٍ * نَعْمُ تَرَعَى لَدَيْهَا وَظَبَا
 ٣ يَا خَلِيَأَى قِفَا وَأَسْتَنْطِقَا * رَسَمَ دَارٍ بَعْدَهُمْ قَدِ خَرِبَا
 ٤ وَأَنْدَبَا قَلْبَ فَتَى فَارَقَهُ * يَوْمَ بَانُوا وَأَبْكِيَا وَأَنْجَبَا
 ٥ عَمَلَهُ يُخْبِرُ حَايَتُ يَهْمُوا * أَلْجِرْعَاءُ أَلْحِمَى أُمَّ لِقَبَا
 ٦ رَحَلُوا أَلْعَيْسَ وَلَمْ أَسْعُرْ بِهِمْ * أَلْسَهْوِ كَانَ أُمَّ طَرَفَ نَبَا
 ٧ لَمْ يَكُنْ ذَاكَ وَلَا هَذَا وَمَا * كَانَ إِلَّا وَلَهُ قَدِ غَلَبَا
 ٨ يَا هُمُومًا شَرَكْتُ وَأَفْتَرَقْتُ * خَلَفَهُمْ تَطَلُّبُهُمْ أَيْدَى سَبَا
 ٩ أُنْتُ رِيحَ نَسَمَتٍ نَادِيَتْهَا * يَا شَمَالًا يَا جُنُوبًا يَا صَبَا
 ١٠ هَلْ لَدَيْكُمْ خَبْرٌ مِمَّا بِنَا * قَدِ لَقِينَا مِنْ نَوَاهِمُ نَصَبَا
 ١١ أَسْتَدَتِ رِيحُ الصَّبَا أَخْبَارَهَا * عَنِ نَبَاتِ الشَّيْخِ عَنِ زَهْرِ الرَّبَى
 ١٢ أَنَّ مِنْ أَمْرَضِهِ دَاءُ الْهَوَى * فَلْيَعْلَلْ بِأَحَادِيثِ الصَّبَا
 ١٣ ثُمَّ قَالَتْ يَا شَمَالُ خَبْرِي * مِثْلَ مَا خَبَّرْتُهُ أَوْ أَعْجَبَا
 ١٤ ثُمَّ أَنْتِ يَا جُنُوبُ حَدِيثِي * مِثْلَ مَا حَدَّثْتُهُ أَوْ أَعْدَبَا

Severni veter je odgovoril:

»Imam veselje, ki si ga delim z južnim vetrom;
vsako zlo je dobro v strasti, ki jo navdihuje,
njuna pritrnitev je sladkost mojega trpljenja.«

Zakaj, potemtakem,

se pritožuješ zaradi obžalovanja in bolečine?

Ko ti vseprek obljublajo,
vidiš, da strela lažnivo obljublja dež.

Nevidni je na rokavu oblaka izvezel

zlato vezenino blišča strele.

Solze so polzele po licih
in vnele plamen jeze.

Ona je vrtnica, ki vzbrsti iz solz,

narcisa, ki zlije čudovito ploho.

In ko jo z veseljem ubereš, spusti na vsaki strani svojega svetišča
drevesa v obliki škorpionov, da bi se skrila.

Kadar se nasmehne, vzide sonce.

Gospod, kako vlažni so njeni zobje!

Ko spusti svoje črne, bogate, prepletene lase,
pade noč.

Kadar pljune, čebele tekmujejo med sabo.

Gospod, kako sladka je ta predrznost!

Ko se skloni, nam pokaže vejo, polno sadja,
ko strmi, je njen pogled oster kot sablja.

Kako dolgo boš, al-Arabijev sin, v Hadžiru, na peščenem hribu,
zaljubljeno govoril sramežljivim lepoticam?

Mar nisem Arabec? Zato ljubim lepe ženske
in so mi vseč sramežljive lepotice.

- ١٥ قَالَتْ السَّمَّالُ عِنْدِي فَرَجٌ * شَارَكْتُ فِيهِ السَّمَّالُ الْأَزْبَابَا
 ١٦ كَلَّ سُوءٌ فِي هَوَاهُمْ حَسَنٌ * وَعَذَابِي بِرِضَاهُمْ عَذَابَا
 ١٧ فِإِلَى مَ وَعَلَى مَ وَلِمَا * تَشْتَكِي أَلْبَتَّ وَتَشْكُو أَوْصَابَا
 ١٨ وَإِنَا مَا وَعَدُوكُمْ مَا تَرَى * بَرَقَهُ إِلَّا بِرَيْقَا خُلَّابَا
 ١٩ رَقَمَ النَّعِيمُ عَلَى رُذْنِ الْعَمَى * وَمِنْ سَنَا الْبَرَقِ طِرَازًا مُذْهَبَا
 ٢٠ فَجَرَّتْ أَدْمُعُهَا مِنْهَا عَلَى * صَحْنٍ خَدَّيْهَا فَأَذَكَّتْ لَهَا
 ٢١ وَرَدَّةً نَابِتَةً مِنْ أَدْمُعٍ * نَرَجِسُ يَوْمَ طُرُغَيْشَا عَجَبَا
 ٢٢ وَمَتَى رُمْتَ جَنَاهَا أَرْسَلْتُ * عِطْفُ صُدْعَيْهَا عَلَيْهَا عَقْرَبَا
 ٢٣ تَشْرُقُ الشَّمْسُ إِذَا مَا أَبَسَمَتْ * رَبِّ مَا أَنْزَرَ ذَاكَ الْحَبَّابَا
 ٢٤ يَطْلُعُ الدَّلِيلُ إِذَا مَا أَسَدَلْتُ * فَاجِمًا جَنَلًا أَثِيثًا غَيْهَبَا
 ٢٥ يَتَجَارَى الْأَحْلُ مَهْمَا تَفَلَّتْ * رَبِّ مَا أَعْدَبَ ذَاكَ الشَّبَابَا
 ٢٦ وَإِنَا مَا لَتْ أَرْتَنَا فَنَمْنَا * أَوْرَثْتُ سَلْتِ مِنَ اللَّحْظِ طَبِي
 ٢٧ كَمْ تُنَاغِي بِأَلْتَقَا مِنْ حَاجِرٍ * يَا سَلِيلَ الْعَرَبِيِّ الْعُرْبَا
 ٢٨ أَنَا إِلَّا عَرَبِيٌّ وَلِذَا * أَعْشَقُ الْبَيْضَ وَأَهْوَى الْعُرْبَا

Ni mi mar, ali moja strast narašča ali pada,
samo da je.

Kadar vprašam: »Ali ne boste?«, mi odgovorijo: »Mar ti ne boš?«

In ko vprašam: »Mar ne smem?«, odvrnejo: » On noče.«

Kadar odidejo v višavje ali nižine,
hodim po puščavi in jih v naglici iščem.

Moje srce je kot Samiri: kadarkoli vidi stopinje,
išče tisto, ki se je spremenila v zlato;

ko vzidejo ali zaidejo, tako kot Dhu 'l-Qarnajn,
išče način, da bi jih dosegel.

Velikokrat smo vzklikali v upanju po združitvi
in pogosto smo vzklikali v strahu pred ločitvijo!

Sinovi az-Zawre, to je luna, ki je vzšla med vami
in zašla v meni.

Pri Bogu, to je izvor moje žalosti.

Kako pogosto vpijem za njim!

Joj meni, joj meni. Hudo mi je za mladost,
ki izgine vsakič, ko grlica zagruli.

- ٢٩ لا أُبَالِي شَرَقَ أَلْوَجْدُ بِنَا * حَيْثُ مَا كَانَتْ بِهِ أَوْ غَرَبَا
٣٠ كَلَّمَا قُلْتُ أَلَا قَالُوا أَمَا * وَإِذَا مَا قُلْتُ هَلْ قَالُوا أَبِي
٣١ وَمَتَى مَا أُنْجَدُوا أَوْ أَتَّهُمُوا * أَقْطَعُ أَلْبَيْدَا أَحْمُتُ أَلْطَلْبَا
٣٢ سَامِرِي أَلْوَقْتِ قَلْبِي كَلَّمَا * أَبْصَرَ أَلْأَنَارَ يَبْغِي أَلْمُدَّهَبَا
٣٣ فَيَا إِذَا هُمْ شَرَقُوا أَوْ غَرَبُوا * كَانِ ذَا أَلْقَرْنَيْنِ يَفْقُو أَلْسَبَبَا
٣٤ كَمْ دَعَوْنَا لِوَصَالِ رَغَبَا * كَمْ دَعَوْنَا مِنْ فِرَاقِ رَهَبَا
٣٥ يَا بَنِي أَلزُّورَاءِ هَذَا قَمَرٌ * عِدَدُكُمْ لَحَّ وَعِنْدِي غَرَبَا
٣٦ حَرَبِي وَاللَّهِ مِنْهُ حَرَبِي * كَمْ أَنَادِي خَلْفَهُ وَاحَرَبَا
٣٧ لَهْفَ نَفْسِي لَهْفَ نَفْسِي لِفَيْسِي * كَلَّمَا غَدَّي حَمَامٌ غُيَّبَا

XXXI

V Dhat al-Adi je udarila strela iz oblaka,
in zabliskalo se je čez ravnino,
treščil je grom skrivnega pogovora,
ulilo se je iz oblaka.

Drug drugemu so klicali: »Naj kamele pokleknejo!«
toda niso poslušali, jaz pa sem v svoji strasti vzkliknil:

»Vodnik,
tukaj se spusti in počakaj, kajti s teboj je tista, ki jo ljubim,
ženska, vitka, gibčna, sveže lepote,
po njej hrepeni srce žalostnega ljubimca.«
Ob omembi njenega imena prijeten vonj napolni zbor,
vsak izgovarja njeno ime.

Njen prestol je visoka gora;
če bi bil njen sedež dolina,
bi se zaradi nje nizka tla dvignila
in tisti, ki zavistno gleda, ne bi nikoli dosegel te višine.

Njen je vsak košček naseljene puščave,
njen je vsak privid obilne vode,
njen je vsak travnik živih barv,
njeno je vsako prosojno vino.

Njen obraz osvetljuje mojo noč,
njeni lasje so zatemnili moj dan.
Ko je Sekač z njenimi puščicami prestrelil
srčiko mojega srca,
so jo razklale oči, navajene meriti na notranje organe.
Nobena puščica ni zgrešila brazgotine.

٣١

- ١ أَضَاءَ بِذَاتِ الْأَضَاءِ بَارِقُ * مِنَ الثُّورِ فِي جَوِّهَا خَافِقُ
- ٢ وَصَلَّصَلَ رَعْدُ مُنَاجَاتِهِ * فَاسْرَسَلَ مِدْرَارُهُ الْوَادِقُ
- ٣ تَنَادَوْا أَنْبِخُوا فَلَمْ يَسْمَعُوا * فَصَحَّتْ مِنَ الْوَجْدِ يَا سَائِقُ
- ٤ أَلَا فَانزِلُوا هَاهُنَا وَأَرْبِعُوا * فَيَأْتِي بِمَنْ عِنْدَكُمْ وَامِقُ
- ٥ بِهَيْفَاءَ غَيِّدَاءَ رُعْبُوبَةٍ * فُؤَانُ الشَّجِي لَهَا تَائِقُ
- ٦ يَفْوَحُ اللَّدَى لَدَى ذِكْرِهَا * فَكُلُّ لِسَانٍ بِهَا نَاطِقُ
- ٧ فَلَوْ أَنَّ مَجْلِسَهَا هَضْمَةٌ * وَمَقْعَدُهَا جَبَلٌ حَالِقُ
- ٨ لَكَانَ الْفَرَارُ بِهَا حَالِقًا * وَلَنْ يُدْرِكَ الْحَالِقُ الرَّاوِقُ
- ٩ فَكُلُّ خَرَابٍ بِهَا عَامِرٌ * وَكُلُّ سَرَابٍ بِهَا غَادِقُ
- ١٠ وَكُلُّ رِيَاضٍ بِهَا زَاهِرٌ * وَكُلُّ شَرَابٍ بِهَا رَائِقُ
- ١١ فَلَيْلَى مِنْ وَجْهِهَا مُشْرِقٌ * وَيَوْمَى مِنْ شَعْرِهَا غَائِقُ
- ١٢ لَقَدْ فَتَقَّتْ حَبَّةَ الْقَلْبِ إِنْ * رَمَاهَا بِأَسْهُمِهَا الْفَالِقُ
- ١٣ عُيُونَ تَعَوَّنَ رَشَقَ الْحَشَا * فَلَيْسَ يَطِيشُ لَهَا رَاشِقُ

Niti sova v puščavskih krajih,
niti golobica ali krakajoči krokar
 niso bolj nesrečni kot odrasla kamela, ki so jo osedlali,
 da bi na njej odjahala tista, katere lepota je izredna,
in zapustila v Dhat al-Adi strastnega ljubimca,
pogubljenega, a resničnega v ljubezni do njih.

- ١٤ فما هامة في خراب البقاع * ولا ساق حـ ولا ناعق
١٥ بأشأم من بازل رخلوا * ليكـمـل من حسنه فايق
١٦ ويترك صبا بذات الأضا * قتيلا وفي حبههم صادق

XXXII

Najin razgovor med al-Haditho in al-Karkhom
mi prikliče v spomin čas mladosti.

Rekel sem si: »Po petdesetih letih,
ko sem po dolgih meditacijah postal šibak kot mlada ptica,
se spominjam okolice Sal'a in Hadžira,
obdobja mladosti in začetkov,
vodenja kamel po hribu navzgor in v dolino
in prižiganja ognja tako, da so drgnili 'afar in markh.«

٣٢

- ١ يُذَكِّرُنِي حَالِ الشَّيْبَةِ وَالشَّرْحِ * حَدِيثٌ لَنَا بَيْنَ الْحَدِيثَةِ وَالكَرْحِ
- ٢ فَقُلْتُ لِنَفْسِي بَعْدَ خَمْسِينَ حِجَّةً * وَقَدْ صِرْتُ مِنْ طَوْلِ التَّفَكُّرِ كَالْفَرْخِ
- ٣ يُذَكِّرُنِي أَكْنَافَ سَلْعٍ وَحَاجِرٍ * وَيَذَكِّرُنِي حَالَ الشَّيْبَةِ وَالشَّرْحِ
- ٤ وَسَوْقَى الْمَطَايَا مُتَجِدًّا ثُمَّ مِنْهُمَا * وَقَدْ حَى لَهَا نَارَ الْعَفَارِ مَعَ الْمَرْخِ

XXXIII

Odgovarjam z različnimi sporočili žalosti
vsaki grlici, ki sedi na veji v gaju in gruli.

Brez solza ihti za svojim ljubim,
jaz pa prelivam solze v potokih.

Izza mojih vek se zlivajo solze, ki kažejo moje notranje stanje,
jaz pa ji pravim:

»Ali veš karkoli o tistih, ki jih ljubim?

So mar počivali ob poldnevu v senci vej?«

۳۳

- ۱ أَطَارِحُ كُلَّ هَاتِفَةٍ بِأَيْدِيكَ * عَلَى فَنَنِ بِأَفْنَانِ الشُّجُونِ
- ۲ فَتَبْكِي إِلَيْهَا مِنْ غَيْرِ دَمْعٍ * وَدَمْعِ الْخُزْنِ تَهْمِلُ مِنْ جُفُونِي
- ۳ أَتَوَلُّ لَهَا وَقَدْ سَمَحَتْ جُفُونِي * بِأَنْدَمِهَا مُخْتَبِرُ عَنْ سُؤُونِي
- ۴ أَعْنَدُكَ بِأَلَّذِي أَهْوَاهُ عِلْمٌ * وَهَلْ قَالُوا بِأَفْيَاءِ الْعُصُونِ

XXXIV

Na hribu med gorami Zaruda so ošabni levi,
njihov izraz je kot izraz gibke ženske,
premagani, zrasli v času vojnega klanja.
Kje so levi črnookih?
Ženski pogledi so jih umorili.
Kako sladki so pogledi kraljevih hčera!

٣٤

١ عِنْدَ الْكَثِيبِ مِنْ جِبَالِ زُرُودٍ * صَيْدٌ وَأَسَدٌ مِنْ لِحَاظِ الْغَيْدِ
٢ صِرْعَيْ وَهُمْ أَبْنَاءُ مَلِكَمَةِ الْوَفَى * أُيْنِ الْأَسْوَدِ مِنْ الْعُيُونِ الشُّوَدِ
٣ فَتَكَّتْ بِهِمْ لِحْظَانُهُنَّ وَحَبَّذَا * تِلْكَ الْمَلَا حِظُّ مِنْ بَنَاتِ الصَّيْدِ

XXXV

Tri polne lune, brez vrisanih okraskov,
so zakritih obrazov odšle proti at-Ta'nimu.

Odstrle so obraze, sijoče kot sonce
in glasno jokale ob obisku svetniških grobov.

Približale so se jim s počasnim korakom puščavskih kokoši,
v haljah iz črtastega blaga iz Jemna.

٣٥

- ١ ثَلَاثُ بُدُورٍ مَا يُزَنُّ بِرِيْتِهِ * خَرَجَنَ إِلَى التَّنْعِيمِ مُعْتَجِرَاتِ
- ٢ حَسْرَنَ عَنَ أَحْسَالِ الشَّمْسِ إِضَاءَةً * وَلَبَّيْنَ بِالْإِهْلَالِ مُعْتَمِرَاتِ
- ٣ وَأَقْبَلْنَ يَمْشِينَ الرُّبْدَا كَمَثَلِ مَا * تَمْشَى الْقَطَا فِي أَحْفِ الْجَمِرَاتِ

XXXVI

Zemlja Višavja, bodi blagoslovljena.

Naj te voda deževnih oblakov obilno namoči.

Naj te tisti, ki te je objokoval petdeset let,
objokuje še enkrat in še in še.

Prehodil sem vse puščave in divjino, da bi jo srečal,
jahal sem na kameli z veliko grbo in starem dromedarju,
ko se je ponoči zabliskalo iz smeri al-Ghade,
in še povečalo strast, ki sem jo čutil od prej.

٣٦

- ١ أَلَا يَا تُرَى مَجْدٍ تَبَارَكْتَ مِنْ مَجْدٍ * سَقَمَكَ سَحَابُ الْمُرْنِ جَوْدًا عَلَى جَوْدٍ
- ٢ وَحَيَّاكَ مَنْ حَيَّاكَ خَمْسِينَ حِجَّةً * بِعَوْدٍ عَلَى بَدْدٍ وَبَدْدٍ عَلَى عَوْدٍ
- ٣ فَطَعْتُ إِلَيْهَا كُلَّ فُقْرٍ وَمَهْمَةٍ * عَلَى التَّاقَةِ الْكُومَاءِ وَالْجَمَلِ الْعَوْدِ
- ٤ إِلَى أَنْ تَرَاعَى الْبَرَقُ مِنْ جَانِبِ الْعَصَا * وَقَدْ زَادَنِي مَسْرَاهُ وَجَدًا عَلَى وَجْدِي

XXXVII

Prijatelja moja, približajta se varovanemu pašniku
in poiščita Nadž in tamkajšnje znamenje, ki označuje pot.

Pridita k vodnjaku, k šotorom pri zaobljenem pesku,
in moledujta za senco dreves dal in salam.

Kadarkoli bosta prišla v dolino Mina,
kjer je moje srce,

sporočita vsem, ki tam bivajo, moje pozdrave ljubezni,
ali pa recita samo: »Mir z vami!«

Poslušajta, kaj vama bodo odgovorili,
in povejta, kako se nekdo z razbolenim srcem

pritožuje nad vročico ljubezni,
ničesar ne prikriva, ampak želi vedeti in sprašuje.

٣٧

- ١ يا خَلِيئِيَّ اَلِمَّا بِاَلْحَمِي * وَاطْلُبَا مَجْدًا وَاذَاكَ اَلْعَلَمَا
- ٢ وِرْدَا مَاءً بِخَيْمَاتِ اَللَّوِي * وَاَسْتَضَلَّا ضَالِبَهَا وَاالسَّلَمَا
- ٣ فَاِذَا مَا جِيئْتُمَا وَاَدَى وَاِنِّي * فَالَّذِي قَلْبِي بِهِ قَدْ جِيئْتُمَا
- ٤ اَبْلِغَا عَنِّي مَحِيَّاتِ اَلْهَوِي * كُلُّ مَنْ خَلَّ بِهِ اَوْ سَلِمَا
- ٥ وَاَسْمَعَا مَا نَا يُجِيئُونَ بِهِ * وَاَاخِرَا عَن ذَنْفِ اَلْقَلْبِ بِمَا
- ٦ يَشْتَكِيهِ وَمِنْ صَبَابَاتِ اَلْهَوِي * مَعْلَمًا مُسَاخِرًا مُسْتَفْهَمَا

XXXVIII

Moj najljubši kraj na tem Božjem svetu,
poleg Medine, Meke in Jeruzalema, je mesto Bagdad.

Kako bi ne ljubil tega mesta miru, ko pa v njem prebiva Imam,
ki je vodnik moji veri, mojemu obstoju in mojemu verovanju?

Tu domuje hči Perzije,
njene kretnje so nežne, njene veke so razbolene.

Objokuje in oživlja tiste, ki jih je usmrtila s svojim pogledom
in jih obdarila z najboljšim za lepoto in dobroto.

٣٨

١ أَحَبُّ بِلَادِ آلِ اللَّهِ لِي بَعْدَ طَيِّبَةِ * وَمَكَّةَ وَالْأَقْصَى مَدِينَةُ بَغْدَانِ
٢ وَمَا لِي لَا أَهْوَى السَّلَامَ وَلِي بِهَا * إِمَامٌ هَدَى دِينِي وَعَقْلِي وَإِيمَانِي
٣ فَقَدْ سَكَنْتُهَا مِنْ بُنَيَاتِ فَارِسٍ * لَطِيفَةٌ إِيْمَاءٌ مَرِيضَةٌ أَجْفَانِ
٤ تُكَيِّبِي فَتُكَيِّبِي مِنْ أَمَاتٍ بِكَحْظِهَا * فَجَاءَتْ بِحُسْنِي بَعْدَ حُسْنِ وَإِحْسَانِ

XXXIX

Moja duša je odrešenje lepih in sramežljivih devic,
ki so se igrale z mano, ko sem jaz poljubljal Steber in Kamen.

 Ko jih iščeš in se izgubiš,
 te bo vodil njihov sladek, opojen vonj.

Ni se spustila nadme temna noč brez meseca,
ampak sem se jih spomnil, ko sem potoval v mesečini.

 Ko hodim skupaj z njimi,
 se mi zdi noč kot obsijana z jutranjim soncem.

Iz ljubezni sem se z eno poigral,
z lepotic, ki ji ni enake med ljudmi.

 Ko spusti tančico s svojih ustnic,
 se zablešči tako močno kot bi posijalo sonce.

Belina njenega čela pripada soncu, črnina njenih obrvi pripada noči;
najbolj čudovita je od vseh oblik - sonce in noč v enem.

 Zaradi nje je naša noč svetla kot podnevi,
 opoldne pa nas prekrije tema črnih las.

- ١ نَفْسِي الْفِدَاءَ اِبْيَضِ خُرْدٍ عُرْبٍ * لَعْبَنَ بِي عِنْدَ لَشَمِ الْتُرْكِي وَالْحَاكِرِ
- ٢ مَا تَسْتَدِلُّ اِنَا مَا تَهَتْ خَلْفَهُمْ * اِلَّا بِرِيحِهِمْ مِنْ اَطْيَبِ الْاَثْرِ
- ٣ وَلَا دَجِي بِي لَيْلٍ مَا بِهِ قَمَرٌ * اِلَّا دَكْرُهُمْ فَسِرْتُ فِي الْقَمَرِ
- ٤ وَاِنَّمَا حِينَ اَمْسَى فِي رِكَابِهِمْ * قَالِ لَيْلٍ عِنْدِي مِثْلَ الشَّمْسِ فِي الْبَكْرِ
- ٥ غَازَلْتُ مِنْ غَزَلِي مِثْلَهُنَّ وَاحِدَةً * حَسَنَاءَ لَيْسَ لَهَا اُخْتُ مِنْ الْبَشَرِ
- ٦ اِنْ اُسْفَرْتُ عَنْ مُحَيِّبِهَا اَرْتَكِ سَمًا * مِثْلَ الْغَزَالَةِ اِشْرَافًا بِلا غَيْرِ
- ٧ لِيَلْشَمْسِ غُرَّتْهَا لَيْلٍ طُرَّتْهَا * شَمْسٌ وَلَيْلٌ مَعًا مِنْ اَعْجَابِ الصُّورِ
- ٨ فَاحْنُ بِاللَّيْلِ فِي ضَوْءِ النَّهَارِ بِهَا * وَمَحْنُ فِي الظُّهْرِ فِي لَيْلٍ مِنَ الشَّعْرِ

XL

Med Adri'hatom in Busro se mi je kot polna luna
prikazalo štirinajstletno dekle,
 vzvišeno v svoji dostojanstvenosti nad časom,
 ki ga je prekosilo v ponosu in slavi.
Vsaka polna luna se boji pojemanja,
ko doseže popolnost,
 le ta ne; ne premika se skozi astrološka znamenja,
 in ne podvaja tistega, kar je eno.
Ti si monštranca z mešanico vonjev in dišav,
travnik, na katerem rastejo zelišča in cvetlice.
 Lepota je v tebi dosegla svoj vrhunec,
 nobena ti ni podobna.

٤٠

- ١ طَلَعَتْ بَيْنَ أَذْرِعَاتٍ وَبُعْـرَى * بِنْتُ عَشْرِ وَأَرْبَعِ لِي بَدْرَا
- ٢ قَدْ تَعَالَتْ عَلَى الزَّمَانِ جَلَالًا * وَتَسَامَتْ عَلَيْهِ كِبْرًا وَفَخْرًا
- ٣ نُلُّ بَدْرٍ إِذَا تَنَاهَى كَمَالًا * جَاءَهُ نَقْضُهُ لِيُكْمِلَ شَهْرًا
- ٤ غَيْرَ هَذِي فَمَا لَهَا حَرَكَاتٌ * فِي بُرُوجٍ فَمَا تُشَقِّعُ وِثْرًا
- ٥ حَقَّةٌ أَوْدَعَتْ عَبِيْرًا وَنَشْرًا * رَوْضَةٌ أَنْبَتَتْ رَبِيْعًا وَزَهْرًا
- ٦ إِنْتَهَى الْحُسْنُ فِيكَ أَقْصَى مَدَادُ * مَا لِيُوْنَعِ إِلَّا كَانَ مِثْلَكَ أُخْرَى

XLI

Bog je na drevesu ban rešil ptico,
ki mi je razodela resnično zgodbo
o ljubimcih, ki sta osedlala kameli
in ob zori odjahala.

Potoval sem,
moje srce se je vnelo zaradi njunega odhoda,
prizadeval sem si, da bi ju dohitel v temi noči,
klical sem ju in šel po njuni sledi.

Nihče me ni vodil,
sledil sem le prijetnemu vonju diha njune ljubezni.
Ženske so dvignile zaveso, tema se je razjasnila,
kamele so odšle naprej zaradi mesečevega sija.

Zajokal sem pred kamelami,
jezdci pa so vprašali: »Od kdaj teče tukaj reka?«
Niso je mogli prečkati.
Dejal sem: » Moje solze tečejo v tej smeri.«

Kot treskanje groma v blesku strele,
kot hitenje oblakov, ko pada dež,
sta razbijali srci v bleščavi zob in potoku solza
potnikom, ki so nadaljevali pot.

Tebi je bilo vseč upogibanje visokih oblik
k mehkim svežim zelenečim vejam.
O tem lahko razmišljaš drugače
in vidiš,
da je mehkoba vej kot upogibanje visokih oblik,
vrtnica na travniku pa kot nežna rdečica sramu.

٤١

- ١ رَعَى اللَّهُ طَيْرًا عَلَى بَانَةٍ * قَدْ أَفْصَحَ لِي عَنْ صَاحِبِ الْحَبَرِ
- ٢ بِأَنَّ الْأَحَبَّةَ شَدُّوا عَلَى * رَوَّاحِلِهِمْ ثُمَّ رَاحُوا سَحَرًا
- ٣ فَسِرْتُ فِي الْقَلْبِ مِنْ أَجْلِهِمْ * جَحِيمٌ لِبَيْتِهِمْ تَسْتَعِرُّ
- ٤ أَسَابِقُهُمْ فِي ظِلَامِ الدَّجَى * أُنَادِي بِهِمْ ثُمَّ أَفْتُوا الْأَنْزَارَ
- ٥ وَمَا لِي دَلِيلٌ عَلَى إِثْرِهِمْ * سِوَى نَفْسٍ مِنْ هَوَاهُمْ عَطَرَ
- ٦ رَفَعْنَ السَّجَافَ أَضَاءَ الدَّجَى * فَسَارَ التَّرِكَابُ لِضَوْءِ الْقَهْمَرِ
- ٧ فَأَرْسَلْتُ دَعْمَى أَمَامَ التَّرِكَابِ * فَقَالُوا مَتَى سَأَلَ هَذَا السَّهْمُ
- ٨ وَلَمْ يَسْتَطِيعُوا عُبُورًا لَهُ * وَقُلْتُ دُعُوعِي جَرِيئِينَ دِرَّزَ
- ٩ كَأَنَّ التَّرْعُونَ لِلْمَعِ الْبُرُوقِ * وَسَيَّرَ الْغَمَامَ لَصُوبِ الْمَطَرِ
- ١٠ وَجَيْبِ الْقُلُوبِ لِسَبْرِ الشُّعُورِ * وَسَكَبِ الدُّمُوعِ لِرِكَابِ نَفَرِ
- ١١ فَمَا مَنْ يُشَبِّهُ لَيْلَانَ الْقُدُودِ * بِلَيْلَانَ الْقَضِيبِ الرَّطِيبِ النَّصْرِ
- ١٢ فَلَوْ عَكَسَ الْأَمْرَ مِثْلَ الَّذِي * فَعَلْتُ لَكَانَ سَلِيمَ الْمُنْظَرِ
- ١٣ فَلَيْلَانَ الْعُضُودِ كَلِيمَانَ الْقُدُودِ * وَوَزْنَ الرِّيَاضِ كَوَزْنَ الْحَفْرِ

XLII

Človek razuma in razumevanja,
jaz sem razdvojen med soncem in gazelami.

Ni pozabljiv tisti, ki pozabi Suho,
ampak tisti, ki pozabi sonce.

Naj se ponudi svoji čredi,
kajti darila odprejo usta najvišji hvali.

Resnično, ona je arabsko dekle,
po poreklu hči Perzije.

Lepota ji je nanizala niz bisernih zob,
belih in čistih kot kristal.

Slabo sem prenašal njeno razkritost,
njena ljubkost in blišč sta me prestrašila.

Zaradi tistih dveh sem trpel dvojno smrt:
tako se ji je razodel Koran.

Dejal sem: »Zakaj me je tvoja razkritost prestrašila?«

Odgovorila je: »Tvoji sovražniki so se dogovorili, da te napadejo,
ko bo sijalo sonce.«

»Jaz sem na zastraženem področju črnih las, ki te skrivajo;
spusti jih ob njihovem prihodu.«

Ta moja pesem je brez rime;
Namenjena je le Njej.

Beseda »Njej« je moj namen,
Zaradi Nje mi je trgovanje vseč le, če gre za menjavo.

٤٢

- ١ يا أُولَى الْأَلْبَابِ يَا أَهْلَ الثُّهَى * هَمَّتْ مَا بَيْنَ الْأَمَةِ وَالْمَهَا
 ٢ مَنْ سَهَا عَنْ الشُّهَا فَمَا سَهَا * مَنْ سَهَا عَنْ الْأَمَةِ قَدْ سَهَا
 ٣ سِرِّهِ بِسِرِّهِ لِسِرِّهِ * فَاللُّهُى تَفْتَحُ بِالْحَمْدِ اللَّهُى
 ٤ إِنَّهَا مِنْ فِتْيَاتِ عُرْبٍ * مِنْ بَنَاتِ الْفُرْسِ أَصَلًا إِنَّهَا
 ٥ نَظَمَ الْحُسْنَ وَمِنَ الدُّرِّ لَهَا * أَشَدَّ بَأْيَضٍ صَافٍ كَمَا لَمَهَا
 ٦ رَابِنَى مِنْهَا سُفُورٌ رَاعِنَى * عِنْدَهُ مِنْهَا جَمَالٌ وَبِهَا
 ٧ فَاذَا ذُو الْأَمْوَاتَيْنِ مِنْهُمَا * هَكَذَا الْقُرْآنُ قَدْ جَاءَ بِهَا
 ٨ قُلْتُ مَا بِالْ سُفُورِ رَاعِنَى * مَوْعِدُ الْأَقْوَامِ لِشَرِيقِ الْأَمَهَا
 ٩ قُلْتُ إِنِّي فِي حِمَى مِنْ فَا حِمٍ * سَاتِرٍ فَالْمُرْسَلِيهِ عِنْدَهَا
 ١٠ شِعْرُنَا هَذَا بِالْأَقَافِيَةِ * إِنَّمَا قَضَى وَمَدُّهُ حَرْفُهَا
 ١١ غَرَضِي لَفْظُهُهَا مِنْ أَجْلِهَا * لَسْتُ أَهْوَى الْبَيْعَ إِلَّا هَا وَهَهَا

XLIII

Nikoli ne bom pozabil svojega doma pri Wani,
niti svojih besed jezdecem kamel ob njihovih prihodih in odhodih:
 »Ostanite še malo z nami, lažje nam bo,
 prisežem pri tistih, ki jih ljubim, da me tolaži misel na vas.«
Ko se bodo odpravili na pot, jih bo spremljalo najugodnejše znamenje,
ko pa se bodo ustavili, bo to najvelikodušnejši prostor za počitek.
 Srečal sem jih v dolini Qanat,
 nazadnje pa sem jih videl med an-Naço in al-Mušalšalom.
Opazovali so vsak prostor, kjer so se pasle kamele,
spregledali pa so zapeljano srce ljubimca.
 Kamelar, usmili se mladeniča,
 ki ob slovesu utrga kolocint,
in polaga dlani na svoje prsi, da bi umiril srce,
ki utripa v ritmu kameljega sedla.
 »Potrpljenje!« pravijo, ampak bridkost ni potrpežljiva.
 Kaj naj storim, ko pa je potrpežljivost tako daleč?
Tudi če bi imel potrpljenje, ki bi mi ukazovalo,
moja duša ne bi bila potrpežljiva.
In kaj naj zdaj, ko ga nimam?

٤٣

- ١ ولا أَنَسَ يَوْمًا عِندَ وَاثَةِ مَنزِلِي * وَقَوْلِي لِرِكَابِ ظَاعِنِينَ وَنَزَلِ
- ٢ أَقِيمُوا عَلَيْنَا سَاعَةً نَشْتَفِي بِهَا * فِإْتَانِي وَمَنْ أَهْوَاهُمْ فِي تَعَلُّلِ
- ٣ فَإِنْ رَحَلُوا سَارُوا بِأَيْمَنِ طَائِرٍ * وَإِنْ نَزَلُوا حَلُّوا بِأَخْضَبِ مَنزِلِ
- ٤ وَبِالشَّعْبِ مِنْ وادي قَنَاةٍ لَقِيْتُهُمْ * وَعَهْدِي بِهِمْ بَيْنَ النَّقَا وَالْمُشَلِّشِ
- ٥ يُرَاعُونَ مَرْعَى الْعَيْسِ حَيْثُ وَجَدْنَهُ * وَلَيْسَ يُرَاعُوا قَلْبَ صَبِّ مُضَلِّ
- ٦ فَمَا حَادِي الْأَجْمَالِ رِفْقًا عَلَيَّ فَتَى * تَرَاهُ لَدَى التَّوْدِيحِ كَأَسِرٍ حَنْظَلِ
- ٧ يُخَالِفُ بَيْنَ الرَّاحَتَيْنِ عَلَيَّ الْحَشَا * يُسْكِنُ قَلْبًا طَارَ مِنْ صَرِّ مَحْمَلِ
- ٨ يَقُولُونَ صَبْرًا وَالْأَسَى عَمِيرٌ صَابِرٍ * فَمَا حِيلَتِي وَالصَّبْرُ عَنِّي بِمَعزِلِ
- ٩ وَلَوْ كَانَ لِي صَبْرٌ وَكُنْتُ بِحُكْمِهِ * لَمَا صَبَرْتُ نَفْسِي فَكَيْفَ وَلَيْسَ لِي

XLIV

Polna luna se je prikazala v noči las
in črna narcisa je orosila vrtnico.

Ona je nežno dekle: zbegala je lepe gospe,
njeno žarenje je zasenčilo mesečev sij.

Če vstopi v razum, jo domišljija rani -
kako naj jo potemtakem opazi oko?

Prikaže se kot čar, ki se razblini, ko pomislimo nanjo;
prenežna je za silovitost videnja.

Opis je iskal način, da bi ji pojasnil,
toda bila je vzvišena, zato je onemel;

kadarkoli jo hoče podučiti,
se zbegin umakne.

Tudi če bo tisti, ki jo išče, pustil pri miru njegove zveri,
ostali ne bodo pustili pri miru zveri odseva.

Ona je veselje, vsakogar, ki gori v njeni ljubezni,
prenese iz človečnosti,

iz ljubosumja, da bi se njena jasna bit
pomešala z umazanijo v posodah.

V svojem sijaju prekaša sonce,
z ničimer je ni moč primerjati;

pod njenim stopalom je nebo svetlobe,
njena krona je onstran nebesnega svoda.

٤٤

- ١ طَلَعَ الْبَدْرُ فِي دُجَى الشَّعْرِ * وَسَقَى الْوَرْدَ نَرْجِسُ الْحَوْرِ
- ٢ غَادَةً تَاهَتْ الْحِسَانُ بِهَا * وَزَهَا نُورَهَا عَلَى الْقَمَرِ
- ٣ إِنْ سَرَدَتْ فِي الصَّمِيرِ يَجْرَحُهَا * ذَلِكَ أَلَوْهَمُ كَيْفَ بِالْبَصْرِ
- ٤ لُعْبَةٌ نَكْرُنَا يُدَوِّبُهَا * لَطْفَتْ عَنْ مَسَارِحِ الدَّظْرِ
- ٥ طَلَبَ الْمَعْتُ أَنْ يُبَيِّنَهَا * فَتَعَالَتْ فَعَانَ ذَا حَصْرِ
- ٦ وَإِنَّا رَامَ أَنْ يُكَيِّفَهَا * لَمْ يَزَلْ نَاكِصًا عَلَى الْأَثْرِ
- ٧ إِنْ أَرَاهُ أَلْمَطِي طَالِبُهَا * لَمْ يُرِيحُوا مَطِيَّةَ الْفِكْرِ
- ٨ رَوْحَهُ كَلَّ مَنْ أَشِبَّ بِهَا * نَقَلَتْ عَنْ مَرَاتِبِ الْبَشْرِ
- ٩ غَيْرَةٌ أَنْ يُشَابَّ رَايِقُهَا * بِالَّذِي فِي الْحِيَاضِ مِنْ كَدْرِ
- ١٠ هِيَ أَسْتَى مِنَ الْمَهَاةِ سَأَا * صُورَةٌ لَا تُقَاسُ بِالْضُّورِ
- ١١ فَلِكُ السُّورِ دُونَ أَحْمَصِهَا * تَاجُهَا خَارِجٌ عَنِ الْأَكْرِ

XLV

Kje so tisti, ki jih moje srce ljubi,
pri Bogu, povejte, kje so?
 Mi boš pokazal njihovo resničnost,
 saj si jih videl, kako so se pojavili?
Tako dolgo sem jih iskal!
Toliko časa sem moledoval, da bi se združil z njimi,
 da sem se nehal bati naše ločitve,
 še vedno pa sem se bal biti med njimi.
Mogoče jih bo moja srečna zvezda
zadržala,
 blagoslovili bodo moje oko
 in ne bom spraševal: »Kje so?«

٤٥

- ١ أَحْبَابُ قَلْبِي أَيِّنَ هُمْ * بِإِلَّهِ قُولُوا أَيِّنَ هُمْ
- ٢ كَمَا رَأَيْتَ طَيِّفَهُمْ * فَهَلْ تُرِينِي عَيْنَهُمْ
- ٣ فَكَمْ وَكَمْ أَطْلُبُهُمْ * وَكَمْ نَسَأْتُ بَيْنَهُمْ
- ٤ حَتَّى أَوَدَّتْ بَيْنَهُمْ * وَمَا أَوَدَّتْ بَيْنَهُمْ
- ٥ لَعَلَّ سَعْدَى حَائِلٌ * بَيْنَ النَّوَى وَبَيْنَهُمْ
- ٦ لِتُنْعَمَ الْعَيْنُ بِهِمْ * فَلَا أَقُولُ أَيِّنَ هُمْ

XLVI

Zaradi ljubezenske vojne med drobovjem in velikimi očmi
je srce v stiski.

Temnopolta je, temnih ustnic in medenih ust,
svetel med v njih so čebele.

Ima močne gležnje, ona je tema, ki zakrije luno,
njena lica so pordela, ona je veja, ki raste v hribih.

Lepa je in vsa okrašena, ni poročena,
njeni zobje so kot zrna toče, svetlikajoči se in hladni.

Vzvišena je nad resnobo, rada je šaljiva;
med resnobo in šaljivostjo leži smrt.

Za nočjo se ne stemni,
ampak pride dih zarje.

Vzhodni vetrovi ne pihajo čez travnike
s sramežljivimi devicami napetih prsi,
ampak upogibajo veje in šepetajo
o cvetnih vonjavah, ki jih prinašajo.

Povprašal sem vzhodni veter o novicah
in zanimalo ga je: »Kaj želiš vedeti?

Zapustil sem romarje v al-Abraqanu in Birk al-Ghimadu
in Birk al-Ghanimu, nikjer se niso ustavili.«

Odgovoril sem mu:

»Kje naj najdejo zatočišče pred iskrimi konji mojega hrepenenja?«

Edini njihov dom je moja misel.

Kjerkoli sem, tam je tudi polna luna.

Mar ni moja domišljija prostor, kjer ona vzide, in moje srce prostor, kjer zaide,
saj se je nesreča, ki jo prinašajo drevesa ban in gharab, končala?

Krokar v naših šotoriščih ne kraka,
v ubranosti naše zveze ni naredil razpoke.

- ١ بَيْنَ الْحَشَا وَالْعُيُونِ الْجَلَلِ حَرْبٌ هَوَى * وَالْقَلْبُ مِنْ أَجْلِ ذَاكَ الْحَرْبِ فِي حَرْبِ
 ٢ لَمِيَاءٍ لِعَسَاءٍ مَعْسُولٍ مُقَبَّلَهَا * شَهَادَةُ الْأَحْلِ مَا تُلْقَى مِنَ الصَّرْبِ
 ٣ رِيَا الْمَخْلَاحِلِ دَيْجُورٌ عَلَى قَمَرٍ * فِي خَدِّهَا شَفَقٌ غُضِنٌ عَلَى كُذُوبِ
 ٤ حَسَنَاءٍ حَالِيَةٌ لَيْسَتْ بِغَانِيَةٍ * تَفْتَتِرُ عَنْ بَرِيٍّ ظَلَمَ وَعَنْ شَمْبِ
 ٥ تُصَدُّ جِدًّا وَتَلْهُو بِالْهَوَى لِعَبَا * وَالْمَوْتُ مَا بَيْنَ ذَاكَ الْجِدِّ وَاللَّعِبِ
 ٦ مَا عَسَعَسَ اللَّيْلُ إِلَّا جَاءَ يَعْقُبُهُ * تَنْفُسُ الصُّبْحِ مَعْلُومٌ مِنَ الْحَقِّبِ
 ٧ وَلَا تَمُرْ عَلَى رَوْضِ رِيحٍ صَبَا * تَحْوِي عَلَى كَائِمَاتِ خُرْدٍ غُرْبِ
 ٨ إِلَّا أَمَالَتْ وَنَمَّتْ فِي تَنْشِيمِهَا * بِمَا حَمَلْنَ مِنَ الْأَزْهَارِ وَالْقُضْبِ
 ٩ سَأَلْتُ رِيحَ الصَّبَا عَدَّهُمْ لِأُخْبِرَنِي * قَالَتْ وَمَا لَكَ فِي الْأَخْبَارِ مِنْ أَرْبِ
 ١٠ فِي الْأَبْرَقِيِّينَ وَفِي بَرْكِ الْعِمَامِ وَفِي * بَرْكِ الْعَمِيمِ تَرَكْتُ الْحُجَّ عَنْ كَثْبِ
 ١١ لَا تَسْتَقْرِ بِهَمْ أَرْضُ فَقُلْتُ لَهَا * أَيُّنَ الْمَفْرُوحِ وَخَيْلَ الشَّوْقِ فِي الطَّلَبِ
 ١٢ هَيْهَاتَ لَيْسَ لَهُمْ مَعْنَى سِوَى خَلْدِي * فَحَيْثُ كُنْتُ يَكُونُ الْبَدْرُ فَارْتَقِبِ
 ١٣ أَلَيْسَ مَطْلَعُهَا وَهَمِي وَمَعْرِبُهَا * قَلْبِي فَقَدْ زَالَ سُؤْمُ الْبَانِ وَالْعَرَبِ
 ١٤ مَا لِلْعُرَابِ نَعِيَّتِي فِي مَنَارِلِنَا * وَمَا لَهُ فِي نِظَامِ الشَّمْلِ مِنْ نَدَبِ

XLVII

Golobica na drevesu ban v Dhat al-Ghadi,
tlači me breme, ki si mi ga naložila.

Kdo lahko prenaša bolečino ljubezni,
preusmeri grenko usodo?

V svoji bolečini in goreči strasti pravim:

»Naj me neguje tisti, zaradi katerega sem zbolel!«

Skrivaje in osramočen je šel mimo hišnih vrat,
zakritega obraza se je obrnil stran.

Ni me prizadelo, da se je zakril,
ampak da se je obrnil stran.

٤٧

- ١ حَمَامَةٌ أَلْبَانٍ بِذَاتِ الْغَضَى * ضَاقَ لِمَا حَمَلْتَنِيهِ الْفَضَا
- ٢ مَنْ ذَا الَّذِي يَحْمِلُ شَجْوَ الْهَوَى * مَنْ ذَا الَّذِي يَجْرَعُ مَرَّ الْقَضَا
- ٣ أَتُقُولُ مِنْ وَجْدٍ وَمِنْ لَوْعَةٍ * يَا لَيْتَ مَنْ أَمْرَضَنِي مَرَضَا
- ٤ مَرَّ بَابِ الدَّارِ مُسْتَهْزِيًّا * مُسْتَخْفِيًّا مُعْتَجِرًا مُعْرِضَا
- ٥ مَا ضَرَّنِي تَعْجِيرُهُ إِنَّمَا * أَضَرَّنِي مِنْ كَوْنِهِ أَعْرِضَا

XLVIII

Kamelar, zavij pri Sal'i
in se ustavi ob drevesu ban pri al-Mudarradžu,
kliči in moleduj za usmiljenje in milost:
»Princesa moja, ali me lahko potolažiš?«

V Rami, med an-Naço in Hadžirom,
sedi deklica v sedlu na kameli.
Lepota nežnega dekleta in njegova čistost
svetita popotniku v temi kot svetilka.
Ona je biser, skrit v školjki las,
črnih kot oglje,
biser, katerega odsev se potaplja
in ostaja v globinah oceana.

Tisti, ki jo opazuje, zaradi njenega vratu in ljubkih kretenj
domneva, da je gazela peščenih gričev,
da je jutranje sonce v Ovnu,
ki prehaja skozi stopinje zodiaka na najvišji točki.

Ko dvigne tančico ali razkrije obraz,
se žarki jutranje svetlobe v primeri z njo zdijo ceneni.
Klical sem jo, med varovanim pašnikom in Ramo:
»Kdo bo pomagal človeku, ki se je v dobri veri ustavil v Sal'i?

Kdo bo pomagal tistemu, ki se je izgubil v puščavi
in je prestrašen, zbegan in nesrečen?
Kaj pa tistemu, ki se je utopil v lastnih solzah,
omamljen od vina strasti zaradi prelepih zob?

Kdo bo pomagal človeku, ki goreče vzdihuje
ves iz sebe zaradi širokih obrvi?«

Roke ljubezni so se poigrale z njegovim srcem,
on pa v svojem iskanju ni grešil.

٤٨

- ١ يا حادِي الْعَيْسِ بِسَلْعِ عَرَجٍ * وَقَفَّ عَلَى الْبَانَةِ بِأَلَمِ دَرَجٍ
 ٢ وَنَادَاهُمْ مُسْتَعْطِفًا مُسْتَلْطِفًا * يَا سَادَتِي هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ فَرَجٍ
 ٣ بِرَامَةِ بَيْنِ النَّقَا وَحَاجِرٍ * جَارِيَةٌ مَقْضُورَةٌ فِي هَوْدَجٍ
 ٤ يَا حُسْنَهَا مِنْ طَفَلَةٍ غُرَّتْهَا * تَنْصِي لِلطَّارِقِ مِثْلَ الشُّرُجِ
 ٥ لَوْلَوْ مَكُونَةٌ فِي صَدْفٍ * مِنْ شَعْرِ مِثْلِ سَوَادِ السَّبَجِ
 ٦ لَوْلَوْ غَوَاصُّهَا الْفِكْرُ فَمَا * يَنْفَكُ فِي أَنْوَارِ تِلْكَ التَّنَجِجِ
 ٧ يَحْسِبُهَا نَاطِرُهَا ظَبْيَ نَقَا * مِنْ جِيدِهَا وَحُسْنِ ذَاكَ الْعُجْجِ
 ٨ كَأَنَّهَا شَمْسٌ ضَمِحَى فِي حَمَلٍ * قَاطِعَةٌ أَقْصَى مَعَالَى الدَّرَجِ
 ٩ إِنْ حَسَرَتْ بُرْقَعَهَا أَوْ سَفَرَتْ * أَزْرَتْ بِأَنْوَارِ الصَّبَاحِ الْأَبْلَجِ
 ١٠ نَادَيْتُهَا بَيْنَ الْجَمَى وَرَامَةِ * مَنْ لِفَتَى حَسَلٍ بِسَلْعٍ يَرْتَجِي
 ١١ مَنْ لِفَتَى مُتَيِّهِ فِي مَهْمِهِ * مَوْلَهُ مُدْلِهِ الْعَقْلِ شَجِي
 ١٢ مَنْ لِفَتَى دَمْعُهُ مُعْرِقُهُ * أَسْكَرَهُ خَمْرٌ بِذَاكَ الْفَلَجِ
 ١٣ مَنْ لِفَتَى زَفْرَتُهُ مُعْرِقُهُ * تَيَّمَهُ جَمَالُ ذَاكَ الْبَلَجِ
 ١٤ قَدْ لَعِبَتْ أَيْدِي الْهَوَى بِقَلْبِهِ * فَمَا عَلَيْهِ فِي الْآذَى مِنْ حَرَجٍ

XLIX

Kdo mi bo pokazal njene obarvane prste,
kdo njen medeni jezik?

Ona je eno izmed deklet z nabreklimi prsmi,
ki vodijo svoje častite, nežne, deviške in lepe
polne lune preko vej
in se ne bojijo pojemanja.

Na vrtu dežele mojega telesa
je golobica sedla na vejo drevesa ban;
umira od hrepenenja in se staplja s strastjo,
kajti zgodilo se ji je tisto, kar se je tudi meni;
žaluje za ljubim in obtožuje čas,
ki jo je z zanesljivostjo ustrelil, tako kot mene.

Stran od soseda, daleč od doma,
v mojem času ločitve, za moj čas združitve!

Kdo mi bo prinesel njo, ki ji ugaja moje trpljenje?
Zaradi tega, kar njej ugaja, sem brez moči.

٤٩

- ١ مَن لِي بِمَحْضُوبَةِ الْبَنَانِ * مَن لِي بِمَعْسُولَةِ الْلِسَانِ
- ٢ مَن كَاعِبَاتِ دَوَاتِ صَوْنٍ * نَوَاعِمِ خُرْدِ حِسَانِ
- ٣ بُدُورٍ تَمَّ عَلَى غُصُونٍ * هُنَّ مِّنَ السَّقْفِ فِي أَمَانِ
- ٤ بِرَوْضَةٍ مِّنْ دِيَارِ جِسْمِي * حَمَامَةٌ فَوْقَ غُضْنِ بَانِ
- ٥ تَمُوتُ شَوْقًا تَدُوبُ عِشْقًا * لِمَا دَهَاهَا الَّذِي دَهَانِي
- ٦ تَتَدَبُّ إِلْفًا تَذُمُّ دَهْرًا * رَمَاهَا فَصَّدَا بِمَا رَمَانِي
- ٧ فِرَاقُ جَارٍ وَنَأْيُ دَارٍ * فَيَا زَمَانِي عَلَى زَمَانِي
- ٨ مَن لِي بِمَنْ تَرْتَضِي عَذَابِي * مَا لِي بِمَا تَرْتَضِي يَدَانِ

L

Izdajalka! Odhaja, pikajoč s kačastimi kodri
tistega, ki bi se ji z veseljem približal,
upogiba svoje mehko oko
in ga omehčanega zapušča, bolnega na njegovi postelji.
Izpod obrvi strelja s pogledi,
njene puščice me zadenejo povsod, kjer sem.

٥٠

١. وَغَاوِرَةٌ قَدْ غَادَرَتْ بَغْدَائِرٍ * شَبِيهِهِ الْأَفَاعَى مَنِ أَرَانَ سَبِيلاً
٢. سَلِيمًا وَتَلَوَى لِيَبْتَهَا فَتُذِيبُهُ * وَتَشْرُكُهُ فَوْقَ الْفِرَاشِ عَلِيلاً
٣. رَمَتْ بِسَهَامِ اللَّحْظِ عَن قَوْسِ حَاجِبٍ * فَمِنْ أَيِّ شَيْءٍ جِئْتُ كُنْتُ قَتِيلًا

LI

Nočni popotnik

pri Dhat al-Adi, al-Ma'zimanu in Bariqu, pri Dhu Salamu in al-Abraqanu
opazuje bleščanje sabelj, ki jih s strelami pošiljajo smehljajoča se usta,
kot žleze mošusa, ki ga nihče ne sme vonjati.

Če se spustiš v vojno z njimi, bodo potegnili sablje,
ko skleneš mir, bodo strla okove napetosti.

Eni in drugi smo uživali v dveh enakih zadovoljstvih,
kajti ljubljene ima eno kraljestvo in ljubimec drugega.

٥١

- ١ بِذَاتِ الْأَضَا وَالْمَأْزَمَيْنِ وَبَارِقِ * وَذَى سَكَمٍ وَالْأَبْرَقَيْنِ لِطَارِقِ
- ٢ بُرُوقِ سَيْوْفٍ مِنْ بُرُوقِ مَبَايِمِ * نَوَافِجِ مِسْكَبٍ مَا أُبِيحَتْ لِنَاشِقِ
- ٣ فَإِنْ حُورِ بُوا سَلُّوا سَيْوْفَ لِحَاظِهِمْ * وَإِنْ سُولِمُوا هَكُّوا عَقُودَ الْمَضَائِقِ
- ٤ فَنَالُوا وَنَلْنَا لَدَّتَيْنِ تَسَاوَتَا * فَمَلَّكَ لِمَعْشُوقٍ وَمُلَّكَ لِعَاشِقِ

LII

Všeč mi je, da je Radžwa travnik in prostor za bivanje,
saj je tam pašnik z mrzlo vodo.

Mogoče bodo vsi, ki jih ljubim, zvedeli o njegovi plodnosti
in ga uporabili za dom in prostor za bivanje.

Moje srce je navezano nanje in tiho posluša,
ko jim kamelar prigovarja, naj gredo naprej.

Kadar drug drugemu kličejo, da je čas za odhod in prečkanje puščave,
lahko za njihovimi kamelami slišiš tarnanje mojega srca.

Če bodo šli proti az-Zawri, bo moje srce pred njimi,
če ostanejo v al-Džar'i, se bo spustilo tja.

Usoda je tam, kjer so oni,
v njihovem plemenu ima ptica usode mlade.

V boju med strahom zame in strahom zanjo
ne eden ne drugi nista popuščala svojemu nasprotniku.

Ko njena krasota zaslepi moj pogled,
zvok mojega ihtenja oglušči njeno uho.

- ١ رَضِيْتُ بِرَضْوَى رَوْضَةٍ وَمُنَاخَا * فَإِنَّ بِهِ مَرَعَىٰ وَفِيهِ نُقَاخَا
- ٢ عَسَىٰ أَهْلُ وُدَىٰ يَسْمَعُونَ بِخِصْبِهِ * فَيَأْخُذُوهُ مَرَبَعًا وَمُنَاخَا
- ٣ فَإِنَّ لَنَا قَلْبًا بِهِنَّ مُعَلَّقًا * إِذَا مَا حَدَا الْحَادِي بِهِنَّ أَصَاخَا
- ٤ وَإِنَّ هُمْ تَنَادَوْا لِلرَّحِيلِ وَفَوَّزُوا * سَمِعَتْ لَهُ خَلْفَ الرَّكَابِ صُرَاخَا
- ٥ فَإِنَّ قَصْدُوا أَنْزُورًا كَانُوا أَمَامَهُمْ * وَإِنْ يَمَّمُوا الْجُرْعَاءَ ثُمَّ أَنَاخَا
- ٦ فَمَا الطَّيْرُ إِلَّا حَيْثُ كَانُوا وَحَيَّمُوا * فَإِنَّ لَهُ فِي حَيِّهِنَّ فِرَاخَا
- ٧ مَحَارِبَ خَوْفٍ لِي وَخَوْفٍ مِنْ آجِلِهَا * وَمَا وَاحِدَةً عَنْ قِرْنِهِ يَتَرَاخَا
- ٨ إِذَا خَطَفَتْ أَبْصَارَنَا سُبْحَاتُهَا * أَصَمَّ لَهَا صَوْتُ الشَّهِيْقِ صَمَاخَا

LIII

Kadarkoli se srečava zaradi slovesa in se objameva,
meniš, da sva dvojna črka.

Čeprav imava dve telesi,
oko vidi le eno.

To je zaradi moje pustosti in njegove svetlobe;
če jaz ne bi tarnal, bi bil neviden očesu.

٥٣

- ١ إذا ما أَلْتَقَيْنَا لِلْوَدَاعِ حَسِبْتَنَا * لَدَى النَّصَمِّ وَالْتَعْنِيقِ حَرْفًا مُشَدَّدًا
- ٢ فَأَحْسَنُ وَإِنْ كُنَّا مُشْتَمَى شُخُوصَنَا * فَمَا تَنْظُرُ إِلَّا بَصَارًا إِلَّا مَوْحَدًا
- ٣ وما ذاك إِلَّا مِنْ مُحُولِي وَنُورِهِ * فَلَوْلَا أَنْيَسِي مَا رَأَتْ لِي مَشْهَدًا

LIV

Rekli so: »Sonca so na nebesnem svodu.«

Kje drugje pa naj bi sonce bivalo kot na nebu?

Ko je prestol pripravljen,

potrebujemo kralja, ki bo na njem sedel vzravnán.

Ko je srce očiščeno neznanja,

se nanj spusti angel.

On je moj gospodar in jaz Njegov,

drug drugega si lastiva.

To, da sem jaz Njegova last, je jasno vidno,

da je On moja last pa dokazujejo njegove besede: »Pridi sem.«

Kamelar, obrnimo se,

ne vodi popotnikov ob Dar al-Falaku.

Zaradi hiše na nabrežju blizu al-Musanne si zbolel,

in svoje bolezní nisi mogel pozabiti.

Naj gospodar hrepenenja

preloži nate mojo bolečino in breme ljubezni!

Ne Zarud, ne Hadžir in ne Salam

niso tisti dom, ki te je izčrpal.

Iz goreče žalosti potovanja k Njemu si iskal deževne oblake združitve,

vendar te niso zatemnili.

Ponižen si zaradi slave Njegove suverenosti,

kajti s tem, da ti je pokazal svojo naklonjenost, te je ponižal.

V svojem ponosu je zavrnil, da bi sebi pokazal naklonjenost.

Tebe pa je opogumljal, da pokažeš svojo naklonjenost Njemu.

- ١ وقالوا الشَّمُوسُ بِدَارِ الْفَلَكَ * وَهَلْ مَنزِلُ الشَّمْسِ إِلَّا الْفَلَكَ
 ٢ إِذَا قَامَ عَرْشٌ عَلَى سَاقِهِ * فَلَمْ يَبْقَ إِلَّا آسِيَوَاءُ الْمَلِكِ
 ٣ إِذَا خَلَصَ الْقَلْبُ مِنْ جَهْلِهِ * فَمَا هُوَ إِلَّا نُزُولُ الْمَلِكِ
 ٤ تَمَلَّكْنِي وَتَمَلَّكْتُهُ * فَكُلُّ لَصَاحِبِهِ قَدْ مَلَكَ
 ٥ فَكُونِي مَلِكًا لَهُ بَيِّنٌ * وَمَلِكِي لَهُ قَوْلُهُ هَيْتَ لَكَ
 ٦ فَيَا حَادِي الْعَيْسِ عَرِّجْ بِنَا * وَلَا تَعُدْ بِالرَّكْبِ دَارَ الْفَلَكَ
 ٧ أَعَلَّكَ دَارَ عَلَى شَاطِئِي * بِقُرْبِ الْمُسْتَى وَمَا عَمَلَكَ
 ٨ فَكَيْتَ الَّذِي بِي وَحُمَلْتُهُ * مِنْ الْحَبِّ رَبُّ الْهَوَى حَمَلَكَ
 ٩ فَكَيْسَ زُرُودٌ وَلَا حَاجِرٌ * وَلَا سَلَمٌ مَنزِلًا أَنْحَلَكَ
 ١٠ ظَلِمْتِ لِحَكْرِ النَّوَى طَالِبًا * سَحَابَ الْوِصَالِ وَمَا ظَلَمْتِ
 ١١ أَنْ لَكَ عِزُّ سُلْطَانِهِ * فَكَيْتَ كَمَا ذَلَمْتِ دَلَّ لَكَ
 ١٢ وَيَا لَيْتَهُ إِذَا أَبِي عِرَّةً * تَدَلُّهُ لَيْتَهُ ذَلَمْتِ لَكَ

LV

Odsoten sem, zaradi hrepenenja je moja duša umrla;
čeprav ga srečam, me to ne ozdravi,
hrepenenje ostaja ne glede na to, ali sem ali nisem.

 Srečanje z njim v meni ustvarja nekaj, česar nisem pričakoval;
 zdravilo je druga bolezen strasti,
opazujem obliko, katere lepota z vsakim najinim novim srečanjem
narašča v svojem sijaju in veličastnosti.

 Od strasti, ki narašča skupaj s to ljubkostjo,
 ni moč pobegniti.

٥٥

- ١ أَغْيِبُ فَيُفْنِي الشَّوْقُ نَفْسِي فَأَلْتَقِي * فَلَا أَشْتَفِي فَالشَّوْقُ غَيْبًا وَمُخْتَصِرًا
- ٢ وَجُدْتُ لِي لُقْيَاهُ مَا لَمْ أَظَنَّهُ * وَكَانَ الشِّفَا دَاءً مِّنَ الْوُجُدِ آخِرًا
- ٣ لِأَنِّي أَرَى شَخْصًا يَزِيدُهُ جَمَالُهُ * إِذَا مَا أَلْتَقَيْنَا نَصْرَةً وَتَكْبِيرًا
- ٤ فَلَا بُدَّ مِّنْ وَجْدٍ يَكُونُ مُقَارِنًا * لِمَا زَادَ مِّنْ حُسْنِ نِظَامًا مُّحَرَّرًا

LVI

Moj cilj je palača z balkoni v Bagdadu,
ne palača v Sidadu;

mesto kot krona leži med vrtovi,
kakor razkrita nevesta v najbolj dišeči sobani.

Vetrovi se igrajo z vejami in jih upogibajo,
kot da bi se dva zaročila.

Zdi se mi, da je Tigris ogrlica iz biserov okoli njenega vratu,
njen izbranec je naš gospodar, Imam, ki nas pravilno vodi,
ki nam daje zmago in je zmagovit,
najboljši med kalifi, ki med bitkami ne jaha konja.

Naj bo blagoslovljen, dokler golob grivar sedi na zibajoči se veji
in ga objokuje,
dokler strele švigajo iz smehljajočih se usten,
ki sem jih razveseljeval z jutranjim nalivom iz svojih oči,
usten devic, ki so kot sonce, ko meglice izginejo
in sije jasno v vsem svojem žaru.

- ١ الْقَصْرُ ذُو الشُّرَفَاتِ مِنْ بَعْدَادِ * لَا الْقَصْرُ ذُو الشُّرُوتِ مِنْ سِدَادِ
- ٢ وَالسَّاجُ مِنْ فَوْقِ الرِّيَاضِ كَأَنَّهُ * عَذْرَاءٌ قَدْ جَلِيَتْ بِأَعْطَرِ نَادِ
- ٣ الرِّيحُ تَلْعَبُ بِالْعُصُونِ فَتَتَنَّى * فَكَأَنَّهُ مِنْهَا عَلَى مِيعَادِ
- ٤ وَكَأَنَّ دِجْلَةَ سَأَلَهَا فِي جِيدِهَا * وَالْبَعْلَ سَيِّدُنَا الْإِمَامُ الْهَادِي
- ٥ النَّاصِرُ الْمَنْصُورُ خَيْرُ خَلِيفَةٍ * لَا يَمْتَطِي فِي الْحَرْبِ مَتْنِ جَوَادِ
- ٦ صَلَّى عَلَيْهِ اللَّهُ مَا صَدَحَتْ بِهِ * وَرَقًا مَطْوُوقَةً عَلَى مِيَادِ
- ٧ وَكَذَاكَ مَا بَرَقَتْ بُرُوقُ مَبَايِمِ * سَحَّتْ لَهَا مِنْ مُقَلَّتِي غَوَادِ
- ٨ مِنْ حُرْدٍ كَالشَّمْسِ أَقْلَعَ غَيْمَهَا * فَبَدَتْ بِأَنْوَارِ مُسْتَنْبِرِ بَادِ

LVII

Sapica, ponesi gazelam iz Nadža sporočilo:

»Zvest sem zaobljubi, ki jo poznaš.«

Mlademu dekletu iz plemena povej:»Mesto najinega srečanja
je varovan pašnik blizu hribov Nadžda na jutro Gospodovega dne,
na rdečem hribu nasproti kamenja,
desno od potočkov in osamljenega znamenja.«

Če govori resnico in hrepeni po meni
enako močno kot jaz po njej,
se bova skrivoma srečala v lunini vročici
pri njenem šotoru z najsvetejšo zaobljubo.

Pogovarjala se bova o najinem trpljenju,
ki ga prinaša ljubezen, skrajna stiska in bridka bolečina.
Mogoče so vse le nejasne sanje ali vesela sporočila, ki se ti razkrijejo v spanju,
ali govor v tisti uri, ko mi je prinesel srečo?

Mogoče bo tisti, ki mi je prinesel stvari, po katerih hrepenim,
te soočil z mano,
njihovi vrtovi pa mi bodo podarili nabrane vrtnice.

- ١ أَلَا يَا نَسِيمَ الرِّيحِ بَلِّغْ مَهَا مَجْدِ * بِأَتَى عَلَى مَا تَعْلَمُونَ مِنَ الْعَهْدِ
- ٢ وَقُلْ لِفِتَاةِ الْحَيِّ مَوْعِدُنَا الْجَمِيِّ * عُذِيَّةَ يَوْمِ السَّبْتِ عِنْدَ رَبِّهِ مَجْدِ
- ٣ عَلَى التَّرْبُوتِ الْحَمْرَاءِ مِنْ جَانِبِ الضُّوَى * وَعَنْ أَيْمَنِ الْأَفْلاجِ وَالْعَلَمِ الْفَرْدِ
- ٤ فَإِنْ كَانَ حَقًّا مَا تَقُولُ وَعِنْدَهَا * إِلَى مِنَ الشُّوقِ الْمُبْرِجِ مَا عِنْدِي
- ٥ إِلَيْهَا فَنِي حَرِّ الظَّهِيرَةِ نَلْتَقِي * بِخَيْمَتِهَا سِرًّا عَلَى أَصْدَقِ الْوَعْدِ
- ٦ فَتُلْقِي وَتُلْقَى مَا نُلَاقِي مِنَ الْهَوَى * وَمِنْ شِدَّةِ الْبَلَوَى وَمِنْ أَلَمِ الْوَجْدِ
- ٧ أَأَصْغَاتُ أَحْلَامِ أَبْشَرَى مَنَامَةٍ * أَنْطَقُ زَمَانٍ كَانَ فِي نُطْقِهِ سَعْدِي
- ٨ لَعَلَّ الْتَدَى سَاقَ الْأَمَانِي يَسُوقُهَا * عِيَانًا فِيهِدِي رَوْضَهَا لِي جَنَى الْوَرْدِ

LVIII

Ali obstaja pot, ki vodi k veselim in lepim dekletom?

Kje je tisti, ki mi bo pokazal njihove sledi?

Ali se lahko ponoči ustavim ob šotorih pri zaobljenem pesku?

Ali lahko opoldne počivam v senci drevesa arak?

Jezik notranjega čustva mi je prenesel njene besede:

»Želi si nedosegljivo.«

Moja ljubezen do tebe je celovita, ti končaš moja upanja,

zaradi te ljubezni je moje srce bolno.

Ti si vzvišena, polna luna, ki vzhaja čez srce,

luna, ki nikoli ne zaide, potem ko enkrat vzide.

Jaz sem odrešenik zate, ki si veličastna v lepoti in ponosu!

S tabo se v lepoti ne more kosati nihče.

Tvoje vrtove je natopila rosa, tvoje vrtnice so se razcvetele,

tvoja lepota je ljubljena z vso strastjo in vsem dobrodošla.

Tvoje rože se smehljajo in tvoje veje so sveže;

kamorkoli se upognejo, jim vetrovi zavijejo naproti.

Tvoja milina je zapeljiva in tvoj pogled prebada:

z njim oborožen me napada vitez, žalost.

٥٨

- ١ أَلَا هَلْ إِلَى الزُّهْرِ الْجِسَانِ سَبِيلُ * وَهَلْ لِي عَلَى آثَارِهِنَّ دَلِيلُ
- ٢ وَهَلْ لِي بِخَيْمَاتِ اللَّوَى مِنْ مُعَرَّسٍ * وَهَلْ لِي فِي ظِلِّ الْأَرَاكِ مَقِيلُ
- ٣ فَقَالَ لِسَانُ الْحِمَالِ يُخْبِرُ أَنَّهَا * تَقُولُ تَمَنَّ مَا إِلَيْهِ سَبِيلُ
- ٤ وَدَادِي صَحِيحٌ فَيْكَ يَا حَيَاةَ الْمُنَى * وَقَلْبِي مِنْ ذَاكَ الْوِدَادِ عَلِيلُ
- ٥ تَعَالَيْتَ مِنْ بَدْرِ عَلَى الْقَلْبِ طَالِعِ * وَلَيْسَ لَهُ بَعْدَ الطُّلُوعِ أُفُولُ
- ٦ فَدَيْتُكَ يَا مَنْ عَزَّ حُسْنًا وَمَخَوَةٌ * فَلَيْسَ لَهُ بَيْنَ الْجِسَانِ عَدِيلُ
- ٧ فَرَوْضَكَ مَطْلُوعًا وَوَرْدَكَ يَانِعًا * وَحُسْنُكَ مَعْشُوقًا عَمَلِيَهُ قَبُولُ
- ٨ وَزَهْرَكَ بَسَامًا وَغَضُّكَ نَاعِمًا * تَمِيلُ لَهُ الْأَرْوَاحُ حَيْثُ يَمِيلُ
- ٩ وَظَرْفَكَ قَتَانًا وَظَرْفَكَ عَارِمًا * بِهِ فَارِسُ الْبَلَوَى عَلَى يَصُولُ

LIX

V Tajbi je živela gazela, ki je s svojim čarovnim očesom
potegnila rob ostremu rezilu.

Pri Arafatu sem občutil tisto, kar je želela ona;
nisem bil potrpežljiv.

V noči Džam' smo se združili z njo,
kot v pregovoru.

Dekle je krivo priseglo.

Ne zaupaj tistemu, ki izdaja.

Ko bi se moja želja iz Mine lahko nadaljevala
do zadnje ure mojega življenja!

V La'lo sem prišel z ljubeznijo do nje,
ki ti razkazuje blišč jasne lune.

Zadela je Ramo in zavlačevala v as-Sabi,
v al-Hadžiru je umaknila izobčenje.

Opazovala je strelo nad Bariqom,
zabliskalo se je hitreje, kakor je hitra misel, ki preleti naš um.

Med njegovimi rebri je strast zanetila ogenj,
zaradi katerega so hlapele vode v al-Ghadi.

Prikazala se je v an-Naqi ob drevesu ban
in si izbrala najbolj izbranega med njegovimi izrednimi biseri.

V Dhat al-Adi se je obrnila nazaj
v strahu pred prežečim levom.

Pri Dhu Salamu je prepustila mojo življenjsko silo
svojemu bežnemu, ubijalskemu, koprnečemu pogledu.

- ١ لَطِيْبَةٌ ظَبْيٌ ظَبْيٌ صَارِمٌ * نُجْرَدٌ مِنْ طَرْفِهَا السَّاجِرِ
 ٢ وَفِي عَرَفَاتٍ عَرَفْتُ أَلْدَى * تُرِيدُ فَلَمْ أَكْ بِالصَّابِرِ
 ٣ وَلَيْلَةٌ جَمْعٌ جَمَعْنَا بِهَا * كَمَا حَاءَ فِي الْمَثَلِ السَّابِرِ
 ٤ يَمِينُ الْفَتَاةِ يَمِينٌ فَلَا * تَكُنْ تَطْمَعِينَ إِلَى غَادِرِ
 ٥ مُمَى بِمَى نَلْتَهَا لَيْتَهَا * تَدْوُمُ إِلَى الزَّمَنِ الْآخِرِ
 ٦ تَوَلَّعْتُ فِي لَعَالِ بَالَّتِي * تُرِيكَ سَنَا الْقَمَرِ الرَّاهِرِ
 ٧ رَمَتْ رَامَةً وَعَسَبَتْ بِالصَّبَا * وَحَجَّرَتْ الْحَاجِرَ بِالْحَاجِرِ
 ٨ وَشَاهَمَتْ بَرِيْقًا عَلَى بَارِقٍ * بِأَسْرَعٍ مِنْ خَطَرَةِ الْخَاطِرِ
 ٩ وَغَاضَتْ وَسِيَاهُ الْغَضَا مِنْ غَضَى * بِأَصْلَعِهِ مِنْ هَوَى سَاجِرِ
 ١٠ وَبَانَتْ بِيَانِ النَّقَا فَاَنْتَقَتْ * لِآلِي مَكْدُونِهِ الْفَاخِرِ
 ١١ وَآصَتْ بِذَاتِ الْأَصَى الْقَهْقَرَى * حِذَارًا مِنَ الْأَسَدِ الْخَادِرِ
 ١٢ بِذِي سَلَمٍ أَسْلَمْتُ مُهْجَتِي * إِلَى لَحْظِهَا الْفَاتِكِ الْفَاتِرِ

Stala je na straži pri varovanem pašniku, sklonjena ob peščenem zavoju,
zibaje se v svoji dokončni odločitvi, da bo vse prekinila.

V 'Alidžu je uredila stvari tako,
da lahko pobegne izpod krempljev ptiča.

Njen Khawarnaq para nebo in stolpe
bolj kot pogled opazovalca.

- ١٣ حَمَتُ بِالْحَمَى وَلَوْتُ بِاللَّوَى * لِعَطْفَةِ جَارِحِهَا الْكَاسِرِ
١٤ وَفِي عَالِجِ عَالِجَتِ أَمْرَهَا * لِثِقَلِ مِثْلِهَا مِنَ مَخْلَبِ الطَّائِرِ
١٥ خَوَّرَتْهَا خَارِقُ لِسَمَاءَ * ۞ يَسْمُو أَعْتِلَاءَ عَلَى النَّاطِرِ

LX

Približaj se bivališču dragih, ki so se zaobljubili.
Naj ga prekrijejo oblaki nenehnega dežja!
Vdihni vonj vetra nad njihovo deželo z željo,
da sladke sapice povedo, kje so.
Jaz vem, da šotorijo v Idamu, ob drevesu ban,
kjer rastejo ‘arar in shih in katam.

٦٠

١ أَلَمِمْ بِمَنْزِلِ أَحْبَابِ لَهُمْ فِيهِمْ * نَسَحْتِ عَلَيْهِ نَسَابَ صَوْبِهَا دِيمُ
٢ وَأَسْتَشْبِقِ الرِّيحَ مِنْ تِلْقَاءِ أَرْضِهِمْ * شَوْقًا لِتُخْبِرَكَ الْأَرْوَاحُ أَيْنَ هُمْ
٣ أَظُنُّهُمْ خِيَمُوا بِالْبَابِ مِنْ إِصْمِ * حَيْثُ الْعَرَارُ وَحَيْثُ الشَّيْحُ وَالْكَنَمُ

LXI

Drevo ban v dolini,
na obrežju reke Bagdad!

Žalostna golobica, ki gruli na zibajoči se veji,
me je napolnila z žalostjo zaradi tebe.

Njena tožeča pesem me spominja na tožečo pesem
gospe iz sobane.

Kadarkoli zaigra na trojno struno,
pozabiš na brata iz al-Hadija.

Ko nas radodarno obkroža z melodijo,
pozabimo na kameljega vodnika Andžašo.

Prisegam pri Dhu al-Khadimatu in Sindadu,
da strastno ljubim Salmo, ki prebiva v Adžjadu.

Ne, zmotil sem se;
prebiva v črnem strdku krvi, v membrani mojih jeter.

Osupnila je lepoto samo,
naokrog se širita vonj mošusa in žafrana.

٦١

- ١ أَلَا يَا بَانَةَ الْوَادِي * بِسَاطِي نَهْرٍ بَعْدَادِ
- ٢ شَجَانِي فِيكَ نَوَاحٍ * طَرُوبٌ فَوْقَ مَيَّادِ
- ٣ يُذَكِّرُنِي تَرْثُمُهُ * تَرْثُمَ رَبَّةِ الْوَادِي
- ٤ إِنْ أَسَوَّتْ مَشَالِيهَا * فَلَا تَذَكُرُ أَخَا الْهَادِي
- ٥ وَإِنْ جَادَتْ بِنَعْمَتِهَا * فَمَنْ أَجَسَّةُ الْهَادِي
- ٦ بِذِي الْخَضِمَاتِ مِنْ سَلَمَى * يَمِيئًا ثُمَّ سِدَادِ
- ٧ لَقَدْ أَصْبَحْتُ مَشْعُوفًا * بِمَنْ سَكَنْتَ بِأَجْيَادِ
- ٨ غَاظَنَا إِثْمًا سَكَنْتَ * سُؤْيِدَا خِلْبِ الْكِبَادِي
- ٩ لَقَدْ تَاهَ الْجَمَالُ بِهَا * وَفَاحَ الْمِسْكُ وَالْجَادِي

Razlaga Ibn Arabijeve zbirke »Razlagalec hrepenenj«

Po skrajšanih razlagalskih opombah samega Ibn Arabija, ki jih je priredil R. A. Nicholson, iz angleščine prevedla Neda Thaler, terminološko uredil Gorazd Kocijančič.

I

1. v.: »ali so se zavedale« - tj. Božje ideje, v katere so srca gnostikov strastno zaljubljena; zaradi njih so duhovi vznemirjeni, zaradi njih Božji delavci opravljajo svoja dela pobožne predanosti.
2. v.: »kakšno srce« - tu pesnik govori o popolnem muslimanskem srcu, ki ga postaje ne omejujejo. To srce je v lasti Božjih idej, ki ga iščejo, tako kot tudi srce išče njih. Božje ideje ne vedo, da je srce v njihovi lasti, ker pripadajo njegovi bitnosti, srce samo pa opaža v njih le lastno naravo.
4. v.: »kakšne gorske poti so stkale« - pesnik se sprašuje, v srce katerega gnostika so vstopile, ko so zapustile njegovo srce; »gorska pot« označuje postajo, ki ni nestanovitna, ampak trdna.
- 5., 6. v.: Božje ideje kot ideje bivajo samo v tistih, ki vidijo, v njihovi odsotnosti so »mrtve«.
- 7., 8. v.: Ljubimce bega nasprotje med željo biti v sožitju z Ljubljenim in željo po združitvi z Njim; ljubimec se znajde v dvomih, če se ljubljene želi ločiti od njega.

II

1. v.: »odrasle kamele« - dejanja, znotraj in zunaj nas, ki povečujejo dobro besedo Njemu, ki sedi na prestolu v višavah in je rekel: »In dobro delo to poveliča« (Koran, XXXV, 11).
2. v.: »pavi« - pesnikovi ljubljene, ki jih zaradi njihove lepote primerja s pavi; pavi so duše dejanj. Dejanje je sprejemljivo in dobro, kadar je njegova duša del namere ali želje tistega, ki dejanje izvaja. Pesnik jih primerja s pticami zaradi njihove duhovnosti in zaradi raznolikosti njihove lepote.
3. v.: »smrtonosni pogledi in vrhovna moč« - tu misli na Božjo modrost, ki si jo človek pridobi v urah samote in ki ga napade s takšno silo, da ne more opazovati svoje osebnosti; na Božjo modrost, ki nad njim gospoduje.
4. v.: »Bilqis na prestolu iz biserov« - prikazovanje Gabrielu in Preroku ob njenem nočnem potovanju na postelji iz biserovine in hijacintov v zemeljska nebesa, ko je Gabriel padel v nezavest ob spoznanju Njega, ki se je dal videti ob tej priložnosti. Pesnik poimenuje Božjo modrost Bilqis: je otrok teorije, ki je pretanjena, in prakse, ki je groba; Bilqis je duša in ženska v enem, njen oče je jinn, njena mati je človek.

6. v.: Idris - njegova omemba namiguje na njen visok in vzvišen položaj; »v nedrih Idrisa« - pod njegovim nadzorom, saj jo lahko vodi, kamor hoče; Prerok je dejal: »Ne razdajajte modrosti tistim, ki je niso vredni. To je narobe.« Nasprotje predstavlja tisti, ki govori, ker ga vodijo čustva in ga nadzoruje »vpliv«. **S tem stihom želi pesnik poudariti, da črpa svojo moč od dediščine prerokov, saj so preroki gospodarji svojih duhovnih občutij, medtem ko večino svetnikov občutja vodijo.**

Sonce v povezavi z Idrisom omenja zato, ker je sonce njegova sfera; Božja modrost se opisuje, kako hodi (ne teče), ker je ponosna in vzvišena, in tudi zato, ker jo premikajo čustva srca: njena čustva prehajajo iz enega v drugega z nekakšno absolutno močjo.

7. v.: »ubije s pogledom« - pesnik misli na stanje duhovnega izničenja zaradi kontemplacije; »s svojim govorom obudi v življenje« - tu vidimo povezavo z dejanjem, ko Bog človeku vdihne življenje potem, ko ga oblikuje iz ilovice (Koran, XXXVIII). Z Jezusom je povezana s sklicevanjem na Koran (XXXVIII, 72): »Vanj sem vdihnil svojega duha« ali Koran (XVI, 42): »Da mi rečemo, naj bo, in je«.

9. v.: »njenih nog« - Bilqis in njena hoja po tleh iz glajenega stekla (Koran, XXVII, 44); »kot sijaj Tore« - štirje obrazi Tore, štiri Knjige (Koran, Knjiga psalmov, Pentatevh in Evangelij) ustrezajo štirikratni luči, ki jo omenja Koran (XXIV, 35).

11. v.: »ena od hčera Rima« - modrost pripadnikov Jezusovega rodu pripada rimskemu imperiju; »neokrašena« - ona pripada bitnosti zedinjenja, Božja imena je niso polepšala; izžareva Popolno Dobroto, gorečo lepoto, ki bi takrat, ko bi Bog umaknil tančice svetlobe in teme, použila slavo Njegovega obraza.

13. v.: »ona je divja, z nikomer se ne spoprijatelj« - opazovanje bitnosti se izničuje, v njej po as-Sajjariju ni zadovoljstva; je divja, plemenite duše si jo želijo osvojiti, ona pa jim ne izkazuje prijateljstva, saj med njimi ni povezave; »v svoji osamljeni sobani« - v njenem srcu; njena samota je opazovanje same sebe, saj Bog pravi: »Nisem ne na Zemlji, ne v Nebesih, sem v srcu svojega služabnika, ki veruje vame.« Srce, ki vsebuje to bistveno modrost Jezusovega rodu, je brez vseh lastnosti, je kot puščava, ona pa je kot divja žival. Nato pesnik omenja marmornato grobnico rimskih imperatorjev, da bi jo takšen mavzolej spominjal na njeno smrt, ki razdira zedinjenje, in bi s tem razdiranjem v njej zbudil sram, da je tako domača z ustvarjenim svetom. Štiri Knjige (Koran, Knjiga psalmov, Tora in Evangelij) so omenjene z imenovanjem tistih, ki jih preučujejo in tolmačijo; vsa znanja, ki jih zajemajo štiri Knjige, kažejo le na Božja imena, ne morejo pa odgovarjati na vprašanje o božanski Bitnosti.

17., 18. v.: Če se to duhovno bitje (glede na to, da ona pripada Jezusovemu rodu) obrača na Evangelij tako, da ga zagovarja v tistem, za kar so ga (evangelij) človeške misli pomotoma obdolžile, se mi ponižamo pred njo in ji služimo prav tako predano kot poglavarji Cerkve, zaradi njene

veličastnosti in suverene moči.

19. v.: »po cesti« - duhovnem vzponu.

22. v.: »da usliši mojo odrešitev« - pesnik misli isto kot Prerok, ko je rekel: »Dih Milostnega prihaja vame iz četrti al-Jaman.« Pesnik prosi, da bi svet vdihov tekkel od nje do njega prek duhovnih občutij. Podobne misli lahko preberemo v arabski poeziji, kjer veter prenaša pozdrave in novice.

23. v.: »naj nas Bog čuva pred zlom« - Izročilo pravi: »Zavetje najdem v tebi pred teboj samim.«

24. v.: »zmagoviti kralj« - misli o spoznanju in Božjem vodenju; »Iblis« - misel o zedinjenju z Bogom; to je težka postaja, malo tistih, ki jo dosežejo, ubeži nauku o enovitosti in utelešenju; v Izročilu je ta postaja nakazana z besedami: »Jaz sem njegovo uho in njegovo oko ...«.

25. v.: Pesnik pravi: »Ko si je duhovna bitnost želela zapustiti plemenito srce (ker se je vrnilo s postaje, opisane z besedami »Imam uro, ki je ne delim z nikomer razen s svojim Gospodom«, in se je lotilo naloge, ki mu je dana, namreč obvladati svet, ki se kaže čutilom, zaradi česar je njegovo strmenje usmerjeno v Božja imena), je vzvišeno hrepenenje, zaradi katerega se je duhovna bitnost rodila srcu, odšlo.« Ta hrepenenja imenuje »njena kamela«, vodniki teh hrepenenj pa so angeli, ki se najbolj približajo Bogu.

III

1. v.: »prijatelja moja« - tj. njegov razum in vera; »Al Khatib« - prostor kontemplacije; »La'la'« - prostor osuplosti in čudenja, kjer se ne moremo več zavedati ljubezni in hrepenenja; »vode Yalamlama« - vrelec življenja, voda je vir vsega živega.

3. v.: »jih poznaš« - vera, ne razum, kajti spoznanje bitnosti in njenih lastnosti dosežemo le s pomočjo vere; »njihov« - mišljene so Božje lastnosti (atributi); »moj post« - sposobnost odrekanja hrane, kajti Bog je rekel: »Post pripada meni,« kar pomeni, da vrednost posta ne more resnično temeljiti v človeku samem, čeprav ima on določeno vlogo v postu, saj se odreka hrani.

4. v.: »moje romanje« - ponavljajoče se obračanje k tej čisti Bitnosti, da bi si v vsakem trenutku prislužil blagoslov Božjih imen; to romanje in obiskovanje je nenehno, čeprav gre človek od enega Imena k drugemu hipoma; »moje praznovanje« - osredotočenje misli, ko se vse mistične postaje in Božje resnice združijo, kot se različni ljudje zberejo v Meki z enim samim namenom.

5. v.: al Muhassab - kjer mečejo kamenje; pesnik ima v mislih besede iz Korana (II) »In spominjaj se Boga tako, kot se spominjaš svojih očetov ali še bolj spoštljivo« (II, 196) - tukaj vrzi spomin na svoje očete ven iz svojega srca in svojega spomina; »al Manhar al-A'la« - prostor duhovnega žrtvovanja; pesnik pravi: »Ti ponujaš daritveno žival, jaz ponujam svojo življenjsko kri.«; »Zamzam« - postaja večnega življenja.

6. v.: »naj nikoli ne pozabim« - pesnik si priključ v spomin trenutke, ko so ga obdale Božje lastnosti, tako kot pravi Izročilo: »Jaz sem njegovo uho in njegovo oko,« in ko je z Božjim oblačilom dosegel postajo, opisano z besedami »In tvoj Gospod ni pozabljen« (Koran XIX, 65).
7. v.: »njihov« - Božje resnice, ki se spustijo v srce.
8. v.: »njihov žrtvenik« - tu misli na znano zgodbo o mladeniču, ki je daroval svojega duha, ko je v Mini videl darovati ljudi, in na mestu umrl.
10. v.: »kamelji vodnik« - hrepenenje, ki žene njegove misli v bivališče tistih, ki jih pesnik ljubi; »Hadžir« - hidžr je razumevanje; prava pot k Bogu pelje preko verovanja in kontemplacije; ne torej prek razumevanja z njegovo močjo refleksije, ampak prek razumevanja, kolikor mu je lastno umevanje in verjetje.
11. v.: »ustavi zveri« - ko se ljubimec prvič približa domu svoje ljubljene, je zbežan in osupel in pogosto omedli; zaradi tega lahko prekrši pravila dobrega obnašanja in jo pozabi pozdraviti.
12. v.: »rdeči šotori« - Arabci menijo, da je od vseh barv najlepša rdeča, zato so rdeči šotori namenjeni nevestam; »na strani varovanega pašnika« - vstop v šotore imajo samo tisti, ki jim je to dovoljeno, ostalim je vstop prepovedan. Pesnik za poimenovanje šotora uporabi izraz qibab, ki opisuje okrogel šotor, saj okroglost predstavlja prvo in najboljšo izmed vseh oblik. Pravi, da so božanske resničnosti, ki jih ljubi, v svojem pravem domu pri Bogu, ne v kakšnem čutno zaznavnem predmetu, saj pripadajo t. i. svetu (Božjega) ukaza.
14. v.: »naj vzhodni veter« - pesnik omenja vzhodni veter zlasti zato, ker saba pomeni nagnjenje (mayl).
17. v.: »do Jezusove reke« - do obširnega spoznanja, ki se je razkrilo v Jezusu.
18. v.: »beli šotori« - beli, ker se je Jezus rodil iz device; »blizu ustja reke« - temu spoznanju se približamo zaradi Božjega nagovora in njegove pojavitve.
19. v.: Pesnik je rekel: »Izgovarjaj imena božanskih resničnosti v skladu z njihovo raznolikostjo, da ti bo tisto, kar je tvoje, odgovorilo, in boš vedel, kje je tvoje mesto v razmerju do teh resničnosti.«
21. v.: Četrto v Bagdadu (halba pomeni dirkališče); božanske resničnosti si prizadevajo prekositi druga drugo, da bi dosegle pojavne stvari, ki kažejo njihove sledi in razodevajo njihovo moč; »gibka« - ki se nagiba k pojavnemu svetu.
22. v.: »žari kot sonce« - nekoč si bil na postaji Jezusa, zdaj pa sprašuješ o postaji Idrisa, vzvišeni in polarni, saj mu pripada četrto nebo; »ko se nasmehne« - postaja širjenja, kjer je Ona z njim v radosti in lepoti (ne v strahospoštovanju in veličastvu).

IV

1. v.: »Salma« - Salomonova ekstaza, ki se je nenadoma spustila nanj s Salomonove postaje zaradi preroške dediščine; »zaščiteni« - nedosegljiva postaja, tj. preroštvo, kamor je Mohamed, zadnji od prerokov, zaprl vstop. Salomonova izkušnja te božanske modrosti, ki jo je imel kot prerok, je drugačna od tiste, ki jo je imel kot svetnik, mi pa jo delimo z njim le v drugem primeru, saj naša izkušnja izhaja iz svetosti, ki je največji krog.
4. v.: Bog ničesar ne naredi zato, ker bi to moral narediti: vse, kar k nam prihaja od njega, izvira iz njegove naklonjenosti. Pesnik navaja to božansko Salomonovo prikazovanje (nukta) z izrazom »marmornati kipi« (tj. ženske, lepe kot marmornati kipi); misli, da ona ne odgovarja z glasom, saj bi njen glas v tem primeru ne bil njena bitnost. Njena bitnost je enovita, tako da je njen prihod enak njenemu govoru, njeni vidni prisotnosti in njenemu poslušanju - vse božanske resničnosti in lastnosti (atributi) so ji v tem oziru podobne.
5. v.: »potovali so« - vnebohod prerokov se je vedno dogajal ponoči, saj je to čas skrivnosti in prikritosti; »tema noči« - tančica nevidnega je spustila zavese grobega telesnega obstoja, ki je noč tega živalskega organizma, in vrgla mrtvaški prt na duhovne pretanjenosti ter plemenita znanja, ki jih ima varno spravljene. Do njih je moč priti le s pomočjo telesnih dejanj in čutnih misli. Ko to prevzema človeka, se Božja modrost odmika od njegovega srca. Ob njegovi vrnitvi ugotovi, da je Božja modrost odšla, zato ji sledi s svojim hrepenenjem.
8. v.: »hitre puščice« - to nebeško obliko pesnik opisuje, kot da strelja v njegovo srce, kamorkoli se obrne, s puščicami njenih bežnih pogledov. Bog je rekel: »Kamorkoli se obrneš, je Božji obraz« (Koran II, 109).
9. v.: »razkrila je svoje zobe« - ljubimec je v celoti svojega bitja občutil razsvetljenost, saj »je Bog svetloba nebes in zemlje« (Koran XXIV, 35). Prerok je tudi rekel: »O, Bog, pusti svetlobo v moje uho in moje oko,« po omembi različnih delov telesa je zaključil: »in spremeni me celega v eno svetlobo,« namreč s pojavitvijo svoje bitnosti. To pojavitev pesnik primerja z bliskom, saj se ne nadaljuje. Ni vedel, ali je njegovo bit razsvetlila pojavitev, ki izhaja iz te Božje modrosti, ki se mu je nasmehnila, ali sočasno razsvetljenje božanske Bitnosti.
11. v.: »rekla je« - tj. naj me ne išče od zunaj in naj bo zadovoljen s tem, da sem sestopila v njegovo srce in da me lahko v vsakem trenutku zagleda v svoji bitnosti in prek svoje bitnosti.

V

1. v.: »Višavje« - tj. Bog na svojem prestolu.
4. v.: »nasprotji« - pesnik pravi: »Glede na to, da duhovni element v človeku vedno vlada telesu, se ne more poglobljati v tisto, kar je nesestavljeno, ločeno od telesa in neodvisno, kot trdijo nekateri sufiji in filozofi in nevedni ljudje.«

Pesnik nadalje pravi: »...moj razdor ne bo nikoli popravljen...« - »Ne morem se zediniti z Njim, ki je čist in preprost in ki je podoben moji bitnosti ter moji resničnosti. Zaradi tega je hrepenenje noro, saj te postaje ni moč doseči. Vendar pa je hrepenenje potrebna lastnost ljubezni, zato jaz ne bom odnehal hrepeneti.«

7. v.: »moj ocenjevalec« - tj. grajajoča duša.

10. v.: »kamele« - tj. dejanja ali vzvišene misli (ki sodijo v razred dejanj), ki dobre besede dvignejo k Božjemu prestolu; »hrepenijo po domu« - tj. po Božjih imenih, iz katerih izhajajo in katera jih nadzorujejo.

12. v.: »je moje življenje le še propadanje/izničenje« - pesnik pravi: »Ko vzvišene misli dosežejo svoj namen, jaz ostajam v stanju izničenja. Dosegel sem večno življenje, ki mu ne sledi nobeno nasprotje.« Zato se poslavlja od potrpljenja in umrljivosti, saj je zapustil čutni svet.

VI

1. v.: »so odšli« - Božje ideje; »so ostajali v srčiki mojega srca« - Božje ideje imajo edini odnos s svojim predmetom, to je Bogom - in Bog prebiva v srcu, kakor Izročilo pravi: »Nisem ne v svoji zemlji in ne v svojih nebesih, sem v srcu svojega služabnika, ki veruje.« Glede na to, da pesniku v danem trenutku niso bili dani nobeni dokazi, so ideje kot predmeti videnja izginile, kljub temu, da je Bog v njegovem srcu.

3. v.: »jih« - tiste, ki so prišli do spoznanja (gnostike), in resnične obstoje nekdanjih učiteljev, ki so pesnika vodili na mistični poti.

4. v.: »njihov opoldanski prostor za počitek« - počivali so v vsakem srcu, kjer so se pojavili vzdihljaji hrepenenja, saj shih pomeni naklonjenost (mayl), ban pa odsotnost (bu'd).

6. v.: »rekel sem vetru« - pesnik je poslal vzdih hrepenenja za njimi v upanju, da se bodo zaradi tega vrnili.

7. v.: »v senci gaja« - med drevesi arak, katerih les se uporablja za zobotrebce; sklicuje se na Izročilo, ki pravi: »Uporabljanje zobotrebcev čisti usta in razveseljuje Gospoda«, tj. Božje ideje bivajo v čistem bivališču.

VII

1. v.: »ko sem poljubil Črni kamen« - ko se je k meni stegnila sveta roka, da bi lahko sprejel Božjo prisego zvestobe, kakor v naslednjih besedah: »Tisti, ki ti prisegajo zvestobo, prisegajo zvestobo Bogu; Božja roka je nad njihovimi rokami.« (Koran XLVIII, 10); »prijazne ženske« - angeli, ki obkrožajo Božji prestol (Koran XXXIX, 75).

4. v.: »smrt za tvojo dušo« - duhovi pravijo: »Ne glej nas, da se v nas ne zaljubiš strastno. Ustvarjen si za Boga, ne za nas. Če te bomo zakrili pred Njim, boš prek Njega izničen in boš propadel.«

5. v.: »smo pogubile« - duhovi proti nam, kajti angeli, ki obkrožajo Božji prestol, imajo edino razmerje z romarji, ki hodijo okoli Ka'be.
7. v.: »lepota pleni tistemu, ki je skromen« - videnje lepote prevzame vsakogar, ki ga ima; »plenilka vrlin« - vzame ves čar v videnju lepote njemu, ki dela na ukaz njenega lastnika. Včasih nas lepotica prosi, da naredimo tisto, kar stoji med nami in veličastnimi stvarmi, v kolikor so te stvari pridobljene z dejanji, ki so vredna sovraštva. Izročilo pravi, da je Raj obdan s stvarmi, ki nam niso všeč;
9. v.: »Zamzam« - postaja življenja, po kateri kopravimo.
10. v.: »ob šotoru na sredi« - vmesni svet, ki deli svet duhovnosti od sveta telesnosti.
»poleg kamenja« - čutna telesa, v katerih bivajo sveta duhovna bitja. Pesnik misli, da so ti duhovi v teh imaginarnih oblikah metaforični in minljivi - tistega, ki sanja, zapustijo takoj, ko se zbudi; tistega, ki vidi, zapustijo takoj, ko se vrne k svojim čutom. Opozarja nas, naj nas ne zapelje prikazovanje lepote, ki jo zaznamo s čuti, saj je vse razen Boga neresnično, tj. ni enako s teboj; bodi torej njegov, da bo On lahko tvoj;
11. v.: V vmesnem svetu dobi vsakdo, ki ljubi ta duhovna bitja, prebivajoča v čutnih telesih, okrepljeno iz sveta dihov in vonjev, duh in oblika sta tam združena in je užitek dvojen;
13. v.: Ko se ta bitja prestrašijo, da bo njihova ujetost v oblike omejila njihovo absolutnost, povzročijo, da jih zaznavamo kot tančico, ki skriva nekaj bolj tenkočutnega od tistega, kar vidimo. Skrivajo se pred nami in zapuščajo te oblike ter ponovno uživajo neomejeno svobodo.

VIII

1. v.: »njihovi domovi so propadli« - pesnik pravi: »prostori strogosti in mrtvičenja telesa, kjer so Božja imena nastanila dela, so z leti in izgubo mladostne moči začeli razpadati«.
5. v.: »za njihovimi kamelami« - moči mladosti in mik začetka.
7. v.: »svoje lice sem povaljal v blatu« - v želji za zedinjenjem s teboj, saj Bog pravi: »Išči pristop k meni prek tega, česar jaz nimam,« namreč prek ponižanja in pomanjkanja.
12. v.: »tukaj je ogenj strasti« - v mojem srcu.

IX

1. v.: »al Abraqa« - dve prikazovanji Bitnosti, ena v nevidnem in druga v vidnem svetu; »bliski svetlobe« - različnost oblik v prikazovanju vidnega sveta;
2. v.: »glasno grmenje« - Božji nagovor po pojavitvi. To je mojesovska ekstaza, saj je Mojzes prvi videl ogenj, nato pa mu je Bog spregovoril; omemba grmenja tudi pomeni, da je bil Božji glas grajajoč.
3. v.: »njihovi oblaki« - tj. ekstaze, iz katerih so se rodila božanska vedenja; »na vsak travnik« -

človekovo srce skupaj z božanskimi vedenji, ki jih ima v sebi; »na vsako trepetajočo vejo« - dokončno gibanje, človekova rast, saj je Bog dejal, da je ustvaril Adama po lastni podobi; in iz te postaje se nagiba k tebi, da bi te lahko poučil; dejal je: »Doline božanskih vedenj so bile poplavljeni in svet sapic je razpršil sladkobne vonjave božanskih vedenj.«

6. v.: »golob grivar« - univerzalna Duša skupaj s svojim delovanjem na delno dušo, ki se kaže v obliki univerzalne, kolikor ji je lastna tako sposobnost vednosti kot delovanja; »vejica« - tisto, s čimer so prekrite veje; pesnik se sklicuje na besede: »Lepo se oblecite, ko želite opraviti molitev« (Koran VII, 29), tj. (oblecite se v) nesmrtno Božje oblačilo, sestavljeno iz različnih vrst božanskih vednosti in gnoze.

7. v.: - »rdeči šotori« - nevestam podobne oblike Božje modrosti; »potočki« - različna vedenja, povezana z dejanji, ki vodijo k zedinjenju s temi oblikami Božje modrosti.

8. v.: - »kot kače« - »Bog je vse živali ustvaril iz vode, nekatere med njimi se plazijo po trebuhu ...« (Koran XXIV, 44). Pesnik ima v mislih tiste pobožne ljudi, ki skrupulozno preizkušajo svojo hrano. S čisto hrano, ki krepi moč za dejanja pobožne predanosti, je srce razsvetljeno in postane bivališče teh oblik

9. v.: Ni dvoma glede njih, kot je rekel Prerok: »Videli boste svojega Gospoda kot vidite sonce opoldne, ko ni vmes nobenega oblaka«; »najplemenitejše« - pesnik tu misli na posledice dejanj, ki jih je predpisal Bog, v nasprotju z življenjskimi pravili filozofov, ki so rezultat razmišljanj njih samih.

11. v.: »rahločutne« - zato, ker razumejo, kaj jim je podeljeno in dojemajo vrednost tega; »gibke« - čeprav so na postaji ravnovesja in neupogljivosti, se takrat, ko jih kdo kliče s hrepenenjem, ponižnostjo in ljubeznijo, nagnejo k njemu, saj se on ne more dvigniti k njim.

X

2. v.: »rože« - tisto, kar je ustvaril Bog; »vrt« - postaja zedinjevanja, tj. njegova bitnost.

‘Utba al-Ghulam je hodil s ponosnim in bahavim korakom: »Kako le ne bi,« je rekel nekemu, ki se je obregnil vanj, »saj je On postal moj Gospod in sem jaz postal Njegov suženj?« Ko človek dojam Boga v smislu besed »Jaz sem njegovo poslušanje in njegov pogled«, ta postaja opravičuje, da se njemu pripisujejo tiste lastnosti, ki se pripisujejo Bogu.

4. v.: Rekel je: »Jaz sem tvoje ogledalo in v lastnostih, v katera sem odet, vidiš sebe, ne mene, vendar jih vidiš v moji človeški naravi, ki je sprejela to oblačilo.« To je videnje Boga v vsem, kar je ustvaril: to je po mnenju nekaterih bolj vzvišena kot podoba tistega, kar je ustvaril, v Njem (samem).

XI

1. v.: »o, golobice« - vplivi svetosti in čistosti.
5. v.: »odgovarjam ji« - ponavljam tisto, kar mi je sama povedala, kot je Bog spregovoril duši, ko jo je ustvaril: »Kdo sem jaz?« in je odgovorila: »Kdo sem jaz?«, nato pa je storil, da je morala štiri tisoč let bivati v morju brezupa, pomanjkanja in ponižanja, dokler mu ni odgovorila: »Ti si moj Gospod.«
7. v.: »so se soočile« - ker ljubezen terja zedinjenje dveh nasprotij; »v goščavi dreves ghada« - ogenj ljubezni.
8. v.: »veje« - plameni; »me je strlo (ali: izničilo)« - zato da bi bival On sam, ne jaz, zaradi ljubosumja, da bi ljubimec imel kakršenkoli obstoj v sebi, ki bi bil ločen od njegovega Ljubega;
11. v.: »Džam« - zveza z ljubljenimi na postaji sosedstva, v tem primeru al-Muzdalifa; »al-Muhasab« - prostor, kamor so izgnane misli, ki ljubimcem preprečujejo, da bi dosegli to, kar želijo.
12. v.: »Dhat al-Athl« - nanaša se na načelo, saj je načelo v ljubezni, da moraš biti sama bitnost ljubezni svojega Ljubljenega ter izginiti v Njem pred seboj; »Na'man« - prostor božanske in svete blaženosti.
14. v.: »zaradi ljubezni in trpljenja« - da bi pesnika navdihnile s strastjo; »in poljubljajo moje stebre (oz. lithám, tančico, ki prekriva usta)« - pesnik je zastrt in jih lahko opazi le s pomočjo posrednika; stebri so štiri prvine, na katerih sloni človeška zgradba.
15. v.: »najboljši med njimi« - Mohamed.
20. v.: »tiste, ki se barvajo s kano« - te besede so v zvezi s čutnimi vplivi, kot v Koranu (VII, 171), kjer Bog spregovori duši: "Mar nisem jaz tvoj Gospod?" in sprejme od nje obljubo in zavezo. Duša potem ni bila zvesta postaji zedinjenja, ampak je sledila drugim bogovom. Nihče ni bil izvzet iz mnogoboštva, saj je vsakdo rekel: »Delal sem« in »Govoril sem« za čas, ko se je pozabil pogovarjati z božanskim Delujočim in Govorečim v sebi.
21. v.: »zastrta gazela« - Božja pretanjenost, zastrta s stanjem čutnosti, kar se nanaša na neznana duhovna občutja gnostikov, ki ne morejo pojasniti svojih občutij drugim ljudem. Lahko jih le opišejo simbolično tistim, ki so začeli izkušati podobno.
22. v.: »z rdečo konico prsta« - pesnik meni isto kot v besedah »tiste, ki se barvajo s kano«; »in utriplje z vekami« - spekulativni dokazi, ki se nanašajo na načela gnostikov, imajo veljavo le za tiste, ki so bili že deležni osnov te izkušnje. Čeprav so gnostiki navzven preprosti, so navznoter božanski.
23. v.: »pašnik« - Ali je rekel, ko se je udarjal po prsih: »Tukaj je veliko vedenje, nisem mogel drugače, kot da sem našel ljudi, ki jih bodo nosili (v svojih mislih).«
24. v.: »vrt med plameni« - raznovrstna vedenja, ki jih - začuda - ne pogoltnejo plameni ljubezni v njegovih prsih, saj so jih ustvarili plameni iskanj in hrepenenj, in zato od njih niso uničena, kot salamander.

25. v.: »moje srce lahko prevzame katerokoli obliko« - nekdo drug je dejal: »Srce je dobilo ime po svojem spreminjanju.« Spreminja se v skladu z različnimi vplivi, ki jih je deležno, zaradi raznolikosti svojih stanj občutja; njihova raznolikost pa je odvisna od raznolikosti Božjih pojavitev, ki se kažejo v najbolj notranjem temelju srca. Po verskih zakonih se to imenuje »preobrazba«.

26. v.: »pašnik za gazele« - za tiste, ki so predmeti njegove ljubezni; »samostan za menihe« - ko pesnik svoje ljubljene naredi menihe, poimenuje srce samostan.

27. v.: »svetišče za malike« - za božanske resničnosti, ki jih ljudje iščejo in zaradi katerih častijo Boga; »romarjem Ka'ba« - njegovo srce je obkroženo z vzvišenimi duhovi; »plošči Tore« - pesnikovo srce je plošča z vrezanimi mozesovskimi vedenji, ki jih je srce deležno; »zvitki Korana« - njegovo srce je prejelo dediščino popolnega muslimanskega nauka.

29. v.: »izpovedujem vero ljubezni« - pesnik se sklicuje na besede »Sledi mi in Bog te bo ljubil« (Koran III, 29); »ne glede na pot, po kateri krenejo njene kamele« - »Prostovoljno in radostno sprejemam vsa bremena, ki mi jih bo On naložil. Nobena vera ni bolj vzvišena kot tista, katere osnova je ljubezen in hrepenenje po Njem, ki Ga slavim in verujem Vanj.« To je posebna pravica muslimanov, saj je Bog pred ostalimi preroki določil Mohameda za postajo popolne ljubezni, ker ga je vzel za svojega ljubljenega.

30., 31. v.: (Pesnik) pravi: »Ljubezen kot ljubezen je ena in ista resničnost, tako tem arabskim ljubimcem kot meni, le predmeti naše ljubezni se razlikujejo. Arabski ljubimci so ljubili predmet zaznavanja, medtem ko jaz ljubim Bitnostno.«

Lahko jih posnemamo, kajti Bog jih je prizadel z ljubeznijo do ljudi, kakršni so oni sami, da bi pokazal zmoto tistih, ki se pretvarjajo, da Ga ljubijo, a ne občutijo v ljubezni do Njega nobenega takšnega prenosa in zamaknenosti, kakršna je res zaljubljenim ljudem vzela razum in jih postavila v stanje, v katerem se ne zavedajo samih sebe.

XII

1. v.: »Dhu Salam« - postaja, ki jih izkazujemo pokorščino zaradi njene lepote; »v samostanu« - sirijska ekstaza; »kjer biva al-Hima'« - tisto, kar obdaja najbolj nedostopno tančico božanske slave.

2. v.: »gazele« - obliki božanske in preroške modrosti, ki se spuščata nad njegov duh; »podobe iz marmorja« - različna spoznanja, s katerimi nista povezana niti razum niti poželenje, zaradi tega so predstavljena kot neživa.

3. v.: »opazujem nebo« - stanja duha, kjer se tovrstna spoznanja vrtijo, tako kot se vrtil sonce; »in služim v cerkvi« - ker se v cerkvah nahajajo marmorni kipci.

4. v.: »čuvam pisane travnike« - pašniki, kjer se pasejo gazele, predstavljajo prizore pobožnih dejanj in božanske nravnosti. Opisani so kot raznobarvni, tj. okrašeni z Božjimi resničnostmi, in

podobni pomladi, saj je tisto, kar je novo in sveže za dušo večji užitek.

5., 6. v.: Pesnik opisuje svoja stanja duha, ki se stalno spreminjajo in prinašajo mnogovrstne Božje vplive in vedenja. Ne glede na to, da se duhovne izkušnje spreminjajo, ostaja Božja resničnost ena. To je »preobrazba«, o kateri musliman govori v poglavju o veri: »Tisti, ki častijo Boga v soncu, vidijo sonce, tisti, ki častijo Boga v živem bitju, vidijo živo bitje, tisti, ki častijo Boga v neživem, vidijo neživo bitje, tisti, ki častijo Boga kot eno Bit brez primere, vidijo, da je neprimerljiv.«

7. 8. v.: Pesnik pravi: »Število ne povzroča mnogoterosti v Božanski resničnosti. Kristjani verujejo, da so tri osebe Trojice En Bog, kakor je tudi v Koranu zapisano (XVII, 110): »Kličite ›Bog‹ ali kličite ›Usmiljeni‹; kakorkoli ga pokličete, je pravilno, kajti Njemu pripadajo najodličnejša imena.« V Koranu so tri glavna imena za poimenovanje Enega Boga (Allah, ar-Rahman, ar-Rabb), ostala imena služijo kot epiteti teh treh.

11. v.: »vratovi« - naznanja Svetlobo kot v Izročilu, kjer piše, da bodo imeli mujezini na dan vstajenja najdaljše vratove.

12. v.: »sončev obraz« - kot v Izročilu: »Videl boš Gospoda in videl boš sonce.« »prsi in zapestja belega lika« - v Izročilu se omenjajo prsi in podlaket Vsemogočnega.

13. v.: »veje« - duše, raztresene zaradi veličastnosti Boga, ki jih je ljubezen odvrnila od zavedanja samih sebe in od kontemplacije lastne pojavnosti.

14. v.: »travniki« - postaja združitve, kamor jih je Bog umestil; »krepost« - dehteči dihi Božjega usmiljenja oz. dobra hvala takšne vrste, kakršno omenja Izročilo: »Prav kakor Ti hvališ sebe«; »blisk« - prikazovanje božanske Bitnosti; »smejoče ustnice« - v Izročilu piše, da se Bog razveseli ali nasmeje ob kesanju svojega služabnika.

XIII

1. v.: »Golobica« (v pesmi dejansko golob grivar) - univerzalna duša, rojena od Boga in vdihnjena Človeku. Opisana je z ovratnikom (grivo), z ozirom na zavezo, ki jo je naložil On; »žalostni ljubimec« - delna duša v Človeku; 2. v.: »njen trepetajoči glas« - sladka melodija, ki ga vabi, da se zedini z njo. To zedinjenje je prvo vstajenje od mrtvih.

4. v.: »iz oči« - delne duše; »tožba« - univerzalna duša, mati delnih duš, hrepeni po njih še bolj kot one po njej.

5. v.: »edini otrok« - posebna lastnost, s pomočjo katere se razlikuje od vseh drugih stvari, namreč njena edinost, po kateri ona pozna edinost Njega, ki jo je privedel v bivanje.

8. v.: »ona je bila nevidna« - ona ni del sveta izraza in razlage.

9. v.: »peščenega pasu 'Alidže« - pretanjenost pridobljenih ali analitičnih vedenj; Alidž se nanaša na stremenje po dobrih delih.

10. v.: »šotori« - tančice, ki ta vedenja skrivajo;
»dekleta z velikimi očmi« - vedenja, ki nepričakovano sestopijo v samotnega kontemplativca.
11. v.: »z ubijalskimi pogledi« - zaradi njih je izničen v sami svoji osebnosti; »onemogle« - naklonjene osamljenosti; beseda »pogledi« namiguje na vedenja, ki izhajajo iz kontemplacije in razodetja, ne vere in skrivnosti, ter na to, da izhajajo iz pojavitve oblik.
12. v.: pesnik ima v mislih stanje prikrievanja, ki je značilno za sufijsko šolo Malamatis, ki je učila, da si je potrebno zaradi Boga nakopati grajo in skrivati svojo duhovno zaslužnost, da ne bi zapadli v duhovno zablodo.
17. v.: »brez postanka« - glede na to, da je predmet iskanja neskončen, je vrnitev od njega obenem pot k njemu. Edina selitev je od enega Božjega imena do drugega.
18. v.: »kamelam so porezali obročke iz nosov« - zaradi silovite naglice, s katero so potovali.
22. v.: »srečanje« - vrsta prisotnosti brez izničevanja.
23. v.: Pesnik pravi: »Hrepenenja in želje vseh iskalcev so namenjena Njej; čeprav jim je Ona bistveno neznana, Jo vsi ljubijo, vendar drug drugega ne krivijo za ljubezen do Nje. Podobno vsaka posamezna duša in pripadnik katerekoli vere iščeta odrešitev, ki je ne poznata, zato tudi ne poznata poti do nje, vsakdo pa meni, da je sam na pravi poti. Bistvo razdora med pripadniki različnih ver in ločin je v tem, katera pot vodi k odrešitvi, ne v odrešitvi sami. Če bi kdorkoli vedel, da ni na pravi poti, ne bi vztrajal v svoji zablodi.« Pesnik meni, da je (Ona) povesod, tako kot sonce; vsak, ki Jo opazi, meni, da je ona v svoji bitnosti z njim, tako da v njihovih srcih ni več zavisti in ljubosumja.

XIV

1. v.: Pesnik ima v mislih podobo Boga v vsem, kar je ustvaril, z Njegovim pojavljanjem v oblikah; in zato se drži čutnih stvari, saj se pojavitve dogaja v njih; »na vzhodu« - kraj čutno zaznavne pojavitve; »če pa bi se bliskalo na zahodu« - če bi se božanska bitnost pojavljala ljubimčevemu srcu, bi si želel tega čistejšega pojavljanja v svetu čistosti in skrivnosti.
3. v.: Pesnik pravi: »Hrepenim po oblikah, v katerih se pojavljanje godi le, v kolikor so prostor za pojavljanje samo.«
5. v.: Svet »dihov« mi sporoča notranji pomen teh oblik, ki jih zaznamo s čutili.
7. v.: »z zamaknjenostjo« (dobesedno - omamljenostjo) - četrta stopnja pojavljanj; prva stopnja je okušanje, druga je pitje in tretja napajanje; »mojim razumevanjem« - zato, ker omamljenost prestavi razum in mu vzame, karkoli ta ima.
10. v.: »vdih« - neustavljivo strahospoštovanje, navdihnjeno s tem pojavljanjem, v pesniku povzroča različne ekstaze.
- 13.,14. v.: Pesnik pravi: »Če bo strašna moč tega pojavljanja prikrita skozi stalnost božanske bit-

nosti, bo zveza trajala; če pa bo pojavljanje neomejeno, neovirano, bo izbrisalo vse, kar obstaja v njegovem »prostoru«; tisti, ki propadajo, se ne motijo« - to so besede nekoga, ki ga vodi in obvladuje ekstaza.

XV

1. v.: Obžaluje odhod svojih sopotnikov, duhovnih angelskih bitij, ki ne trpijo naravnih okovov, medtem ko je sam ujetnik tega telesa, ki ga mora voditi in zaščititi pred svobodnim tavanjem skozi nebeške sfere; »al-Uthayl« - njegov naravni organizem; »an-Naqa'« - njegovo telo.
3. v.: »moj oče« - najvišji Duh, ki je njegov pravi oče v svetu zgoraj, in njegova mati, ki se lahko zazna s čutili, v svetu spodaj; »zaradi katerega sem se topil od tesnobe« - Božja skrivnost, ki je v njegovem srcu.
4. v.: »od strahu« - strah pred žarom Božjega veličastva.
12. v.: razkrita ljubezen je močnejša in bolj strastna; v ljubezni, ki jo obvladuje razum, ni nič dobrega.
14. v.: Bog v svojem usmiljenju zakriva lepote svojega obraza pred ustvarjenimi bitji.
16. v.: Bolj ko te ljubljene gleda, bolj tvoja tesnoba narašča. Videnje je možno le v trenutkih ekstaze.
18. v.: »kamelar« - Božji glas, ki kliče ta povzdignjena duhovna bitja, naj se dvignejo k Njemu; »ločitev« - njihov odhod iz sveta, ki ga zaznavamo s čutili.
19. v.: »al-Abraq« - prostor, kjer se Bog pojavi v svoji bitnosti.
20. v.: »krokarji ločitve« - premišljevanja v zvezi z njegovim obstojem v svetu, ki ga zaznavamo s čutili, ki ga ovira pri dviganju k Bogu.
22. v.: »kamela« - krokarji ločitve so dejansko človekova hrepenenja, saj je hrepenenje tisto, kar človeka privzdigne in ga zedini s predmetom njegovega iskanja.

XVI

1. v.: »kamele« - ljudske sposobnosti; »sedla« - dejanja, ki jih je treba udejanjiti; »dekleta v sedlih« - mistična vedenja in popolna spoznanja.
5. v.: Pesnik pravi: »Ta božanska pretanjenost, ki je priučena in ne dana, se spreminja v stiku s čutno zaznavnimi stvarmi.« Na spreminjanje kaže s tem, da govori o »rdeče obarvanih konicah prstov«, kot da bi šlo za spremembo edinstvi z nekakšno pridružitvijo. Njeno ostajanje v srcu je bolj zaželeno kot njena odsotnost, saj varuje gnostika tako dolgo, dokler je ona tam.
6. v.: »njene solze« - v srce je spustila kontemplativna vedenja, ki so povzročila močno koprnenje.
9. v.: »večno prekletstvo« - smrt v svetu čutil, ko so iz njega izginile te vzvišene skrivnosti.

10. v.: »Ali kličeš večno prekletstvo?« - zakaj v vsem ne vidiš Božjega obličja: v svetlobi in temi, v preprostem in sestavljenem, v pretanjenem in grobem; tako ne bi čutil žalosti ob slovesu.
12. v.: »kliči ga mnogokrat« - prim. Koran XXV, 15 - ne samo na tej, temveč na vseh postajah, kamor si postavljen, moraš vsaki izreči besede slovesa. Vedno moraš žalovati, saj si misliš, da te, ko te zapušča resnica, zapušča On. Vendar pa te On ni zapustil. Le tvoje ostajanje v tebi samem ti prikriva pred samim seboj videnje tistega, ki prežema vse stvarjenje.
13. v.: »golobica na drevesu arak« - sveti vplivi Božje radosti, ki se je spustila nadenj; »usmili se me« - usmili se moje slabosti in nezmožnosti doseči tvojo čistost.
14. v.: »odhod je le povečal tvoje tožbe« - pesnik pravi:« Tvoje bistvo obstaja samo preko mene in v meni, od tebe me odvrča temni svet čutil, ki me veže, zato objokuješ najino ločitev; »objokovanja« - mi, ki iščemo neomejeno svobodo nebesnega sveta, bi morali objokovati bolj kot ti.
16. v.: »ljubosumje« - ljubosumje izhaja iz opazovanja drugih. Tisti, ki vidi Boga v vsem, ne čuti ljubosumja, saj je Bog eden; vendar pa se Bog pojavlja v različnih oblikah, zato se beseda »ljubosumje« lahko uporabi tudi v zvezi z Njim.
19. v.: »smrt« - postaja, na kateri je zaradi božanskih pretanjenosti, ki so sporočene s pomočjo zgoraj omenjenih svetih vplivov, pretanjen princip Človeka ločen od njegovega nadzora tega temnega telesa.
21. v.: »al-Hadžir« - najbolj nedosegljiva tančica Božje slave; nobeno živo bitje je ne more neposredno izkusiti, njen vonj se širi nad srca gnostikov kot nekakšna ljubezenska strast.
22. v.: »deževni oblaki« - vedenja in različna spoznanja, ki pripadajo najsvetejši Bitnosti.
25. v.: »ti, ki opazuješ zvezdo« - nanaša se na to, da ne smemo pozabiti tega, kar nam vedenja ponujajo v svojih različnih povezavah.
26. v.: »bedeči ogleđnik na streli« - strela je mesto pojavitve Bitnosti. Pesnik pravi tistemu, ki išče Bitnost: »Najino iskanje je enako, moj nočni soborec.«
27. v.: Ta stih se lahko nanaša tako na nepazljivvega kot na nezavednega.
29. v.: »ljubeče dekle« - bitnostna pretanjenost, gnostikov predmet poželenja.
30. v.: »z njo« - ona je sicer nedosegljiva, vse, kar imaš, pa je skozi njeno
32. v.: »skrivnostno bi se pogovarjal s sonci« - Izročilo pravi, da bomo v drugem, naslednjem svetu videli Boga kot sonce na jasnem nebu ali kot polno

XVII

1. v.: Božji duh, ki spregovori v Človeku in ima nalogo, da vlada temu telesu, pravi vodniku, to je Božjemu slu, ki vodi vzvišena hrepenenja v njihovem potovanju proti nebu: »Ne hiti, kajti mene ovira to telo, v katerega sem ujet do smrti.«
6. v.: »kdo se me bo usmilil in mi pomagal? ...« - tu se pesnik sklicuje na Božjo voljo.

7. v.: Pesnik pravi: »Kaj naj storim? Čeprav lahko občasno, v trenutkih izničenja in odsotnosti, pod vplivom ekstaze, zapustim telo, si prizadevam oditi popolnoma. Še več, v takšnih trenutkih me svet, zaznaven s čutili, zelo privlači. Ta privlačnost (tu imenovana »orodje«) kviri tisto, za kar si prizadevam in moti moje stanje odhajanja in odsotnosti, da bi me vrnila v telo.«

9. v.: »njihovi šotori« - bivališča teh hrepenenj, ki so v njihovem spoznavanju Boga, ne v Bogu, saj On ni prostor za karkoli. Poznavanje Boga je najvišji cilj, h kateremu lahko stremi kontingentno bitje, vesolje v celoti pa je odvisno od spoznanja in od ničesar drugega; »na desni strani doline« - posredno misli na priliko, ko je Bog spregovoril Mojzesu na Sinajski gori (Koran XIX, 53).

10. v.: »za tisto, kar imaš« - Božanska, sveta in mojesovska spoznanja.

14. v.: »Hadžir« - vmesni svet; »Sal'« - gora blizu Medine, Mohamedova postaja; »Adžjad« - gora blizu Mekke, Božja postaja, zaradi katere se pesnik izničen odmakne od vsega, kar je moč zaznati s čutili.

XVIII

1. v.: Božjemu glasu, ki prihaja iz njegovega srca, je rekel: »Zaustavi se pri domovih« - namreč postajah, na katere se gnostiki spuščajo med svojim potovanjem proti neskončnemu spoznanju tega, kar častijo; »objokuj ruševine« - tj. sledi, ki so jih pustili tisti gnostiki, ki se jim ne morem pridružiti;

2. v.: »propadajoči domovi« - v zapuščenih domovih ni veselja, sam njihov obstoj je odvisen od tistih, ki v njih bivajo.

3. v.: »njihove kamele« - njihova hrepenenja.

4. v.: »v meglici« - očitni dokazi za to, kar iščejo in ki so v njih samih; saj so ti očitni dokazi pridruženi biti tega, kar se nahaja v njih samih.

»čez puščavo« - postaja abstraktnosti.

6. v.: »velik« - veliki so, ker očitno dokazujejo veličino tistega, kar iščejo. Zato je rečeno: »Da bi on, ki ga ni bilo - namreč ti - bil izničen, in bi On, ki je vedno bil - namreč Bog - bil vedno.« In Bog je rekel: »Kot hlap na planoti (tj. v postaji ponižnosti) ... ko pride k njemu, odkrije, da ni nič, vendar najde Boga s seboj« (prim. Koran XXIV, 39), kolikor so pač od njega odstranjeni vsi drugotni vzroki. Človekova superiornost nad vsemi drugimi živimi bitji je v tem, da bolj očitno kaže Boga, saj je njegov najbolj popoln organizem, kakor je dejal Prerok: »Res ga je ustvaril po podobi Usmiljenega«.

7. v.: »želeč si al-Udhajb« - iskanje skrivnosti življenja iz vodnjaka velikodušnosti na postaji čistosti.

8. v.: »da bi pili« - pitje je stopnja Božje pojavitve: shurb druga stopnja, dhawq pa prva.

10. v.: »ali so postavili šotore« - nanaša se na spoznanje, ki so ga deležni.

»ali poiskali senco drevesa dal« - znanje, pridobljeno z Božjo pomočjo, brez udeležnosti njihovih dejanj; dal ponazarja osuplost;

11. v.: »Zarud« - mogočen pas peska v puščavi; tako kot veter nosi pesek po puščavi z enega kraja na drugega, so tudi one nemirne, saj iščejo nepredstavljivega, ki pušča samo sledi v njihovih dušah.

13. v.: »da bi zaščitili svojo lepoto« - če njihovi obrazi (njihove resničnosti) ne bi bili prekriti, bi jih uničil močan žar te postaje.

15. v.: »pojdi po sledeh« - »Skušaj se s svojim hrepenenjem (nakazuje ga beseda ›kamele‹), ne z neposrednim izkustvom, približati prerokom - le Prerok ima namreč neposredno izkustvo te postaje.« Res pa lahko vsakdo hrepeni po tem, čeprav gre za nekaj nedosegljivega.

17. v.: » Hadžir« - prepreka, ki nas ovira pri doseganju neposrednega izkustva te postaje.

19. v.: »in njihov ogenj bo jasno viden« - tj. nevarnosti, v katere so se spustili, preden so prispeli do teh bivališč. V skladu z Izročilom je »Raj obkrožen z dejanji, vrednimi sovraštva«.

Eden od razsvetljenih je pesniku v al-Mawsilu povedal, da je v sanjah videl Ma'ruf al-Karkhija, kako sedi sredi Peklenskega ognja. Sanje so ga zelo prestrašile, njihovega pomena pa ni razumel. Pesnik mu je odgovoril: »Ogenj predstavlja ograjo, ki obdaja (čuva) bivališče, v katerem si ga videl sedeti. Vsakdo, ki želi doseči bivališče, mora skozi ogenj.« Prijatelj je bil z to razlago zadovoljen, spoznal je, da je prava.

21. v.: »naj te ne prestrašijo levi« - če si pravi ljubimec, te nevarnosti, s katerimi se soočaš, ne bodo odvrnile.

22. v.: »mladiči« - neškodljivi, nepomembni.

XIX

1. v.: »al-Uthajl« - naravni ustroj; njegovi ostanki so opisani kot razpadajoči, ker so se spremenili zaradi različnih duhovnih čustev, ki so se jih dotaknila.

2. v.: »s prijaznimi dekleti« - oblike Božje modrosti, ki razveseljuje srca gnostikov.

4. v.: »žalosten in mrk« - zaradi vrnitve v svet čutil in zavedanja.

6. v.: »niso vedeli« - kadar človek zapusti neko mesto, ostane tam v domišljiji in ohrani njegovo sliko v duši.

8. v.: »včasih vodi vprežene živali« - vplival je nanje s svojimi mislimi, da bi se njihove misli obrnile k njemu - to je posledica njegove iskrenosti; podrejeni, kadar se iskreno obrne k Bogu, lahko vpliva na nadrejenega, kar se pogosto dogaja pri iskrenih začetnikih in njihovih duhovnih vodjih.

9. v.: »v pusti divjini« - postaja popolnega in abstraktnega zedinjenja.

10. v.: »in pogrnil preproge« - pesnik misli na Božjo naklonjenost, ki so jo sprejeli, ko so dosegli bivališče resnice.

11. v.: edina resničnost, ki lahko obstaja skupaj z abstraktno združitvijo, je Božje bistvo. Ko so

dosegli to postajo in jo uresničili ter spoznali pomen Božjih besed: »Nič Mu ni podobno«, jih je (On) pripeljal nazaj k združitvi njihovih lastnih bitnosti z ozirom na njihovo edinstvo, ki pa je neprimerljiva z Božjim bistvom, zaobseženim v njegovi bitnosti; »na zelen in zrel pašnik« - Božje skrivnosti, ki jim jih je sporočila resnica s pomočjo resničnosti Božjih imen.

14. v.: »oblike, lepe kot pavi« - njihova ljubka duhovna stanja, dejanja in razpoloženja.

16. v.: »grobovi njihovih ljubljenih« - resničnosti, ki hrepenijo po tem, da bi se njihove sledi pojavile v gnostikih. Ti predmeti spoznanja obstajajo le s pomočjo tistih, ki jih poznajo. Obstoj gnostika zato ljubijo (kolikor jih pač on spoznava) bolj, kot si jih želi on - ko jih gnostik zapusti, umrejo. Zato jih opisujejo, kako umirajo, ko gnostiki odidejo.

XX

1. v.: »njene veke« - to je Prisotnost, po kateri hrepenijo gnostiki. Čeprav je preveč vzvišena, da bi jo poznali in ljubili, je do njih usmiljena in dobrohotna in se s pojavljanjem spušča v njihova srca.

2. v.: »potolaži me s tem, da jo omenjaš« - edino zdravilo za njegovo bolečino je spominjanje. »Potolaži me« je omenjeno dvakrat, tj. z mojim spominjanjem na Boga in Božjim spominjanjem name (prim. Koran II, 147).

3. v.: »sive golobice« - duhovi vmesnega sveta; »tožile« - kajti njihove duše se ne morejo pridružiti duhovom, spuščeni iz ujetništva v tem zemeljskem telesu.

5. v.: »nežne iskrive deklice« - oblika Božje modrosti, bitnostne in svete, ki izpolnjuje srce z radostjo.

6. v.: »zaščitene v sedlih« - ona je devica, kajti nihče je ni spoznal nikoli prej. Na vsem svojem potovanju od Božanske prisotnosti do gnostikovega srca je bila zakrita v spodobnost in ljubo-sumje; »poročene ženske« - oblike Božanske modrosti, ki so jih spoznali že gnostiki pred njim.

8. v.: »ko je izginjala« - ko je zašla v svetu dokaza, je vzšla v svetu nevidnega.

9. v.: »uničeni domovi« - telesne sposobnosti; »Rama« - njihovo iskanje je prazno.

10. v.: »koliko lepih deklet« - subtilne in božanske oblike, ki so uničile telesne sposobnosti.

13. v.: naravne plamene je pogasila nebeška svetloba v njegovem srcu.

16. v.: »obliko njenega doma« - prisotnost, iz katere izhaja. Zdi se, da hrepeni po postaji božanske kontemplacije, kajti po modrosti se hrepeni le zaradi tistega, k čemur ta vodi.

18. v.: »objokujta me« - kajti ta Prisotnost uniči vsakogar, ki jo doseže in motri.

21. v.: »da bi jaz lahko objokoval« - zaradi izgube ljubljenih in vsega, razen ruševin njihovega doma.

22. v.: »brez puštic« - oddaljeno.

23. v.: »brez enega samega kopja« - blizu, pri roki.

27. v.: Hind je bila Bishrova ljubezen, Lubna je bila Qajsova b. adh Dharih, 'Inan je bila an-Nati-

fijeva sužnja; Zaynab je bila ena od ljubic 'Umar b. Abi Rabi'e; Sulejma je bila sužnja, ki jo je pesnik spoznal - pravi, da je imela ljubimca. Imena vseh omenjenih žena predstavlja mistično; Hind je aluzija na Adamov padec, Zajnab naznanja premik s postaje svetosti na postajo preroštva.

31. v.: bitnostno spoznanje je opisano kot obdarjeno s prozo in stihom, se pravi absolutno glede na njeno bitnost, omejeno pa glede na posedovanje.

32. v.: »na prižnici« - lestev najlepših (tj. Božjih) Imen; povzpeti se na to lestev pomeni biti odet v lastnosti teh Imen; »...zgovoren...« - postaja Apostolstva; Avtor dodaja: »V mislih Imam različna mistična spoznanja pod tančico an-Nizam, hčerke našega Šejka.«

33. v.: »eno od princes« - na račun njene askeze, kajti asketi so kralji zemlje.

35. v.: »Irak« - ponazarja poreklo - to spoznanje izhaja iz plemenite rase.

36. v.: »otrok Jemna« - tj. glede vere, modrosti, diha Milostnega in nežnosti srca - te lastnosti so nasprotne tistemu, kar velja za Irak - grobost, trdost, nezvestoba (nevera), čeprav nasprotje Iraka samo po sebi ni Jemen, ampak Magreb, in nasprotje Jemna ni Irak ampak Sirija. Antiteza tukaj je med lastnostmi Ljubljene in ljubimca.

38. v.: »dve nasprotji« - misli na zgodbo o Junajdu: človek je v njegovi prisotnosti kihnil in rekel: »Blagoslovljen bodi Bog« (Koran I, 1). Junajd je dokončal: »Ki je Gospodar ustvarjenih bitij.« Možakar je odgovoril: »Kdo pa je ustvarjeno bitje, da se ga lahko omeni v isti sapi z Bogom?« Junajd: »Brat moj, tisto, kar se zazna s čutili, izgine brez sledu, ko se združi z Večnim. Ko je On tam, tebe ni, če pa si ti tam, Njega ni.«

44. v.: »Jemen in Irak« - tj. poistovetenje lastnosti Jeze in Usmiljenja; pesnik misli na besede Abu Sa'id al Kharraza, ki je na vprašanje, kako je spoznal Boga, odgovoril: »S tem, da sem združil dve nasprotji, kajti On je Prvi in Zadnji, Zunanji in Notranji.« (Koran LVII, 3).

49. v.: »plejade« - sedem lastnosti, ki jih dokazujejo sholastični filozofi; »Suhajl« - božanska Bitnost; »sever« - čutno zaznavni svet; Božje lastnosti se kažejo v stvarjenju, vendar pa božanska Bitnost ne vstopa v stvarjenje.

XXI

1. v.: »vrt v dolini« - ponazarja grm, Božjo luč, ki se je prikazala Mojzesu; »obvarovana gospa« - Mojzesova resničnost, duhovna stopnja, ki jo gnostik nasledi od njega. »Obvarovana« ponazarja postajo Slave, ki je ni moč doseči z njegovo bitnostjo.

2. v.: »svetijo zobje« - ker je na postaji nasprotja in govora.

4. v.: »dokler se ne naseli« - dokler prostor ne bo pripravljen za njen sprejem, tako, da bo lahko govorila iz njegove bitnosti njegovi bitnosti ne glede na karkoli zunanjega, nebitvenega.

6. v.: »rose kolikor boš želel, da boš z njo nahranil nežne poganjke« - milostna spoznanja, ki hranijo človeški organizem.

11. v.: »pesek Zuruda« - izmikajoča se spoznanja, ki jih lahko razumemo le v trenutkih ekstaze; »tistih, ki pojejo psalme« - hadi, ki hodi za kamelo, ponazarja to, kar prihaja s strahom, grajo in grožnjami, hadi, ki stopa pred kamelo, pa ponazarja tisto, kar prihaja z upanjem, radostjo in prijaznostjo. Prvi je služabnik Srditega in slednji je služabnik Milostnega.

XXII

1. v.: »kamele« - oblaki.
3. v.: »strele« - središče pojavljanja božanske Bitnosti.
6. v.: »gospodične jasnih obrazov« - razumevanja, ki jih je posredoval Idris; spustila so se iz četrtil nebes; »gibke« - ki se nagibajo k svetu čutil, da bi ga znova napolnile; vse resničnosti, povezane s čutno zaznavnim svetom, npr. Božja imena.
7. v.: »morijo s svojimi črnimi očmi« - nanaša se na kontemplativna vedenja.
10. v.: »indijski« - Indija predstavlja prostor, kjer je Adam padel; tam so vodnjaki modrosti, ki so v Adamu prvič pridrli na dan.
11. v.: »čista svila« - nepobarvana; nanaša se na to, da je odmaknjena od vsake oskrunjenosti.
12. v.: »maziljena z naddom« - z mešanico dišav; odela se je z Božjimi lastnostmi.
17. v.: »ne ljubi tistega, kar ljubim jaz« - ne omejuje je nikogaršnja volja, kadar pa se njuni volji uskladita, je to zaradi njenega vpliva nanj, ne zaradi njegovega vpliva nanjo.
18. v.: »ne izpolnjuj...« - blaga je in odpustljiva.
19. v.: »pleten pramen las« - veriga očitnih dokazov; »črna kača« - nanaša se na poznavanje Božjega veličastva in strahospoštovanja do Boga.
20. v.: pesnik pravi, da ga je le strah zamuditi kontemplacijo Ljubljene; ne mara ji slediti, kajti želi pridobiti takšne Božje sposobnosti, s katerimi bi se lahko soočil s tem pojavljanjem.

XXIII

1. v.: Romarji na poti k resnici, potujoči sami v sebi skozi noč svojega telesnega obstoja. Ob svitanju se ustavijo, da bi počivali: svit je meja, ki deli modrost, pripadajočo božanskim resničnostim, shranjenim v svetu čutil, od resničnosti Duhov Svetlobe, alegorično imenovanih Nebeški Gostitelj. Popotniki ustavljajo svoje kamele, svoja hrepenenja, v Wadi'l-Aqiqu, kjer si romarji nadenejo romarska oblačila; to je postaja mohamedanske svetosti.
3. v.: »vrh« - telo.
4. v.: »kamnita plošča« - vodnik, duh.
5. v.: »jastreb« - duh vmesnega sveta, ki je od vseh vodilnih duhov najbližji Nebeškemu Gostitelju.
6. v.: »egiptovski jastreb« - vali jajca na najvišjih in najtežje dostopnih mestih.

7. v.: »ornamenti ...« - pojavitev Božjih lastnosti.
8. v.: »al-Aquq« - V Bodl. (Uri) 1276 komentar trdi, da je al-Aquq mogočna palača na vrhu visoke gore.
13. v.: »dom« - postaja, ki je kljub svoji vzvišenosti za osebo, ki tam prebiva, zakrita z različnimi vrstami razodetega spoznanja, ki pripada razredu ljubezni; zato se mora pesnik izničiti in tako umakniti od kontemplacije samega sebe v to središče (Božje) pojavitve.
17. v.: »k vodam izvira« - življenje, pridobljeno z dobrimi deli, tj. življenje spoznanja: »Tisti, ki je bil mrtev in smo ga obudili v življenje...« (prim. Koran, VI, 154: »Naj on, ki je bil mrtev in smo ga mi obudili k življenju...?«).
20. v.: »po tej poti« - pravi poti (Koran VI, 154).
22. v.: »malo pred sončnim vzhodom« - ura vzpona, ki sledi Božjemu spuščanju v zemeljska nebesa - tj. sestopu, da katerega pride v zadnji tretjini noči.
23. v.: »gibko dekle svetlega obraza« - bitnostna lastnost, na katero je usmerjena pesnikova želja; »gibko« zaradi njenega spusta k nam, iz katerega pa ne izhaja nič, kar bi lahko doumeli z znanjem, razumevanjem ali domišljijo.
24. v.: »okoli nje se je širil vonj po mošusu« - pušča božanske vtise v srcih svojih oboževalcev.
25. v.: »se je upogibala naprej in nazaj« - nanaša se na postajo osuplosti.
26. v.: »ki jo veter zvija« - hrepenenja jo z iskanjem pripravijo do nagibanja, kakor je rekel Bog: »Kdorkoli se mi bo približal za ped, se mu bom približal za vatel.«
27. v.: Ta stih se nanaša na neskončna darila, duhovna in druga, s katerimi Bog obsiplje svoje služabnike.
29. v.: Tako kot sonce, ki je skupno vsem, tudi ona ne vzbuja ljubosumja.
32. v.: »moje ihtenje« - zaradi ekstaze sem gluha za njegove graje.
33. v.: »moje hrepenenje je moja čreda kamel« - ki me nosi k moji ljubljeni.

XXIV

1. v.: »uničeni domovi« - sledi bivališč Božjih imen v srcih gnostikov.
2. v.: »divjina« - v njegovem praznem srcu.
6. v.: »sadeži lepih oblik« - mnogovrstno spoznanje Božjega samoobstoja, v katerega se po našem verovanju lahko odenemo. To »odevanje« je med sufiji predmet razprav - Ibn Džunajd al-Ifriqi in njegovi privrženci menijo, da to ni pravilno; »vrtnice z zelenega travnika« - postaja sramu, ki izhaja iz meditacije in kontemplacije.
8. v.: »tvoja strela nikoli, razen pri meni, ne prelomi obljube o dežju« - pomanjkanje Božje naklonjenosti; On sam je na visoki postaji, ki je ne doseže nihče izmed njegovih ljudi, kajti strela je prostor pojavitve Bitnosti; s tega prostora duša tistega, ki vidi, ne doseže nobenega spoznanja, v

kolikor je pojavitev brez snovne oblike.

11. v.: »moja strela« - pojavitev se je zgodila v ljubki obliki, moje pojavljanje tebi pa je brezoblično in brezdušno, ne določata ga ljubezen in strast.

22. v.: »beli šotori« - nanaša se na tančice svetlobe, ki prekrivajo krasote Božjega obličja.

XXV

1. v.: »gorje mojemu srcu« - boji se, da bi tesnoba ljubezni uničila to telo, s posredovanjem katerega si je pridobil božanska vedenja; čeprav večina duš hrepeni po tem, da bi jim slekli telo in takšne vrnili njihovemu prvotnemu svetu, smemo po mnenju globokih poznavalcev Boga abstrakcijo od telesa iskati z ekstazo in samoizničanjem, ne z ločitvijo zveze med telesom in dušo.

2. v.: »radost mojemu umu« - um je prostor, v katerem motrimo resnico.

4. v.: »polna luna« - Izročilo pravi: »Videl boš svojega Gospoda in ponoči boš videl polno luno«; »tema« - nevidni svet; luna je zašla v svetu čutil in vzšla v njegovem umu.

5. v.: »mošus« - dihanje Božje milosti; »polna luna« - zato, ker si je svetlobo sposodila od Božje luči in ker je ogledalo Njemu, ki v njej očituje sebe; »veja peščenih hribov« - nanaša se na lastnost Božjega samoobstoja.

6. v.: »zelena veja« - odeta z Božjimi imeni.

7. v.: »žuborenje« - ker je voda vir vsega živega, žuborenje pomeni poznavanje Božje milosti, ki nastaja iz Božjega življenja ob toku dihov milosti.

8. v.: »slina« - poznavanje skupnosti, pogovora in govorjenja, ki v srcu zapustijo doberokus.

9. v.: v apostolskem Izročilu je Bog opisan kot sramežljiv.

11. v.: »če bi odkrila svojo tančico« - Izročilo pravi: »Bog ima sedemdeset tisoč tančic svetlobe in teme. Če bi jih odmaknil, bi lepote njegovega obličja uničile vse, kar Njegov pogled zazna.« Zato je iz usmiljenja do nas vseh zakrit, da bi se naše bistvo ohranilo. Božja prisotnost in njena ljubka Imena se namreč očitujejo v preživetju bistva bitij, ki jih zaznavamo s čutili - v tem je lepota bitij sveta čutil; če bi propadla, ti ne bi imel vedenja, kajti oblike in telesa odkrivajo vse vrste znanja.

13. v.: »v nebesih« - nanaša se na obliko, v kateri se dogaja pojavitev. Sama oblika se spreminja glede na raznolikost verovanj in spoznanj - to je tisto, čemur pravimo »preobrazba«. Nekateri gnostiki, na pr. Qatib al-Ban, so dosegli to postajo v čutni obliki; njena duhovna oblika vsebuje vsa mistična stanja človeštva.

14. v.: »veja peščenih hribov« - lastnost samoobstoja v vrtu Božjih imen; »zasajena« - nanaša se na »oblačenje« s to lastnostjo, kar je v nasprotju z naukom Ibn Džunajda in drugih. Glede samega dožemanja se pesnik strinja z njim, čeprav zanika možnost dojetja česar koli, kar ne more biti predmet takšnega »oblačenja«, saj se tega ne da razumeti z občutjem; lahko ga poznamo simbolično, ne pa čustveno.

15. v.: »ko sem zalival vejo« - da bi božanska vedenja, ki jih vsebuje, v meni obrodila sadež.
16. v.: »sem jo v strahu nenehno opazoval« - v strahu pred zakritostjo jo je pesnik začel gledati v vsem in pred vsem, saj vidi, da je vse odvisno od nje in je imanentno v Bogu pred svojim stvarjenjem.
17. v.: »čudež« - čudovito je, da Človek v svojem ponižanju zazna Boga v njegovi slavi.
19. v.: »lepota« - prostor vidne pojavitve na postaji ločitve, na kateri je Človek ločen od Boga; »neobdelano zlato« - ona je osvobodena stika s čutnimi predmeti.
20. v.: »obdelano zlato« - zlato ponazarja lastnost popolnosti, ki jo dosežemo z doseganjem vrste postaj; opisano je kot obdelano, kajti Bog se nam dejansko prikazuje le s pomočjo nas samih, ne s samim seboj.
23. v.: »Idris« - zgled spekulativnega teologa.
25. v.: »njeno ležišče« - njena visoka stopnja.
30. v.: »s cvetic iz tvojih nižin« - postaja Božjega razodetja v Poslančevi suni in razodetih svetih knjigah; »cvetlic s hribov« - najbolj nedostopna tančica Božanske slave.
31. v.: Človek išče Boga v hotenju in želji, da bi sprejel, medtem ko Bog išče Človeka v obilju in želji, da bi dajal.
33. v.: »vetrič« - vedenja, prenesena v srce ob razodetju in pojavitvi Boga na različnih postajah.
35. v.: »na peščenih hribovih« - gora Videnja; »kjer dolina zavije« - postaja milosti, ki dovoljuje človeški bitnosti, da obstaja »ob varovanem pašniku«, ki je pojavitev božanske Bitnosti.
36. v.: »La'la'« - tj. divjosti ljubezni.
37. v.: Ne čudi se nečemu, kar hrepeni po svojem izvornemu domu.
39. v.: »grlice« - duša gnostika, sorodna pesnikovi, katere vzvišeno izrekanje vzbuja hrepenenje po Bogu.

XXVI

1. v.: prostor, kjer je Božja naklonjenost podarjena duši, ki je prostor pojavitve Bitnosti; »dogovorjeno mesto« - postaja verovanja ali postaja, na kateri Bog sprejme zavezo z dušami človeštva.
2. v.: »se pot konča« - skrivnost večnega življenja.
3. v.: »ne išči« - Izročilo pravi, da za Bogom ni nobenega znamenja.
5. v.: »igraj« - nanaša se na različna stanja gnostika, nastala zaradi prehajanja iz enega v drugo Božje ime; »prsata dekleta«, »sramežljive gazele« - nerazumljiva vedenja čiste združitve.
7. v.: »travnik« - Božja prisotnost, skupaj s svetimi Imeni, ki jih vsebuje; »muhe« - pretanjeni duhovi.
8. v.: »žvrgoleča ptica« - človeška duša glede na oblike, s katerimi je opremljena v vsaki sferi in na vsaki postaji.

10. v.: »bliski in grmenje« - dve stanji, namreč kontemplacija in pogovarjanje: prim Koran II, 206, in Izročilo, ki pravi: »Bog je bil v gostem oblaku, pod njim in nad njim ni bilo nobenega zraka.«
11. v.: »dežne kaplje« - raznovrstna Božja spoznanja.
13. v.: »srčika omamnega vina« - duhovni pomeni in božanska vedenja, ki napolnijo srce z zadovoljstvom.
14. v.: »pevčev« - glas splošnega hvalospeva; človeška duša je zamaknjena, ko ga sliši v njegovem bistvu.
16. v.: »rajski vrt« - to vino izvira iz Prisotnosti, ki se v času »vzreje« naseli v dušah gnostikov.
17. v.: »lepotice« - Božja imena; »iz vode svojih ust« - s postaje pogovarjanja in izražanja.
18. v.: »device« - s postaje sramu; nanaša se na kontemplacijo.

XXVII

1. v.: »starodavni tempelj« - gnostikovo srce, v katerem je zaobsežena dejanskost Resnice.
2. v.: »vzšla zate« - svetloba v srcu (ki je središče telesa) teži k temu, da bi se dvignila iz svojega izvora in članom telesa prenesla Božje resničnosti; na tej postaji človek vidi z Bogom, sliši z Bogom, govori z Bogom in se premika z Bogom.
3. v.: »puščave, ki sem jih prehodil« - mrtvičenja in strogosti, ki sem jih pretrpel.
7. v.: »kamele« - hrepenenja; čeprav izčrpane od težavnosti svojega iskanja, se niso ustavile v iskanju (izčrpane zato, ker jih dokazi, ki izhajajo iz razumevanja, ne morejo voditi k Božji resničnosti).
15. v.: Ko tožim o stiski in utrujenosti, se pretvarjam o svoji ljubezni do Boga, medtem ko se živali (moja dejanja in moje misli, ki jih vodim in nadzorujem) ne pritožujejo.

XXVIII

1. v.: Med gričem belega mošusa, z Božjim videnjem na vrhu, in prostorom divje ljubezni do Njega obstajajo različna vedenja, povezana s postajami abstrakcije.
2. v.: »v goščavi prepletenega grmičevja« - svet primesi in medsebojne odvisnosti, ki ga zaznavamo s čutili.
3. v.: »mlada luna« - Božja pojavitev.
4. v.: »v strahu« - strah, da bi se motrilec sam v sebi izničil in bi njegova bitnost propadla, njegov predmet pa bi obstajal naprej skozi Boga in zanj; strah, da bi si predstavljal pojavitev v skladu z bitnostno naravo Boga v njem (kar je nemogoče), in ne v skladu z naravo tistega, ki sprejema. Prejšnje verovanje pojmuje razumevanje Boga pri tistem, ki je doživel (Njegovo) pojavitev. To je v skladu z naukom nekaterih spekulativnih teologov, ki trdijo, da je isto naše in Gabrielovo

vedenje o Bogu ter Njegovo znanje o Njem samem. Kako daleč je to od resnice!

5. v.: »zabliskalo iz kamna« - neživo, čutno zaznavno in zemeljsko prikazovanje.

9. v.: »kamelar« - glas Boga o hrepenenjih po Njem; »ogenj« - ogenj ljubezni.

10., 11. v.: pesnik pravi, da si je izjokal oči v pričakovanju odhoda.

12. v.: »v dolino, kjer je fin pesek« - postaja usmiljenja in nežnosti; »moja smrtna postelja« - zaradi Božjega usmiljenja je izničen v osuplosti.

13. v.: »poleg voda al-Adžre« - usmiljenje izhaja iz bolečega mrtvičenja samega sebe.

14. v.: »odklonjeni« - tisti, ki je po kontemplaciji ponovno prišel k sebi; Izročilo pravi, da je Bog, potem ko se je pokazal svojim služabnikom v Raju, rekel: »Pošljite jih nazaj v njihove paviljone.«

16. v.: »tema« - oblike, v katerih se dogaja Božje pojavljanje; »vzemi mu nekaj« - vzemi mu vse, kar je povezano z njim samim, ostane naj mu le Božji duh.

21. v.: »Jaz sem mrtev od obupa in bolečine...« - obupan zaradi doseganja resničnosti tistega, k čemur stremim, in žalujem za časom, ki sem ga potratil v iskanju; »pitrjen na mestu« - ne morem ubežati svojemu sedanjemu stanju, v kolikor je to brez prostora, kvantitete in kvalitete, saj sem popolnoma transcendenten.

22. v.: »goljufive prikazni« - primere in podobe, s katerimi se nam Bog, ki mu ni enakega, predstavlja s pomočjo sveta »dihov«.

XXIX

1. v.: »moj oče« - univerzalni Um; »veje« - lastnosti (atributi), ki gnostikom prinašajo Božjo vednost in se k njim milostno nagibajo.

3. v.: »lasni kodri« - prikrita vedenja in skrivnosti; »pletene« - zaradi različnih stopenj vedenja.

4. v.: »mehki« - z vso milino se obračajo k nam; »zviti« - združitev resničnih in čutno zaznavnih lastnosti.

5. v.: »vlečejo krila« - zaradi svojega vzvišenega položaja.

6. v.: »oblečena v vezena oblačila« - pojavljajo se v raznolikih lepih oblikah.

7. v.: »sramežljivo« - v Izročilu je zapisano: »Nakloni modrost le tistemu, ki je tega vreden, da ne boš ravnal napak,« saj kontemplacija ni dopuščena vsakomur.

8. v.: »stare dediščine« - vedenje, podkrepljeno z dokazi, ki izhajajo iz nečesa drugega; »nova darila« - vedenje, katerega dokaz je podelil Bog; v razumu osebe se pojavlja kot rezultat zdravega razmisleka.

15. v.: »zakrivajo si lica iz sramu« - zaradi sramu, da bi se razkrile tistim, katerih srca se splošno ukvarjajo s čim drugim kot z Bogom, namreč navadnim vernikom, o katerih teče beseda tudi v Koranu (IX, 103).

17. v.: »biserni zobje« - poznavanja Božjega veličastva.
20. v.: »izkušen bojevnik« - nekdo, ki lahko razlikuje resnično od pojavno-čutnega v podobnostih, s katerimi se sreča oko.
21. v.: »neder« - Božjih lastnosti (atributov); »mlada luna« - pojavitev v obzorju.
22. v.: »ki ne prenaša zatemnitve« - niso podvrženi nobenemu naravnemu poželenju, ki bi jih zakrilo pred Božjimi idejami.
25. v.: »vitko dekle« - edinstveno, pretanjeno in bitnostno poznavanje Boga.
27. v.: »vpeljala nas je v ubranost združitve« - zaradi tega vedenja sem se osredotočil sam nase in se zedinil s svojim Gospodom.
28. v.: »Arabka« - tj. povzročila je, da sem spoznal samega sebe; »tujka« - lahko sem spoznal sebe izhajajoč od Boga, saj je Božje vedenje sintetično in dopušča le primerjalno analizo - primerjava pa ni mogoča, torej tudi analiza ni mogoča; zatorej je nemogoča tudi sinteza in pesnik uporablja ta pojem le, da bi bralčevemu umevanju posredoval pomen, ki ga lahko dojamemo le z neposrednim občutjem in intuicijo; »pozabljajo« - njegovo poznavanje in njega samega.
30. v.: »bleščijo« - pojavitev bitnosti v stanju lepote in radosti.
31. v.: »prijatelja« - razumevanje in vera.
32. v.: »njihove kamele« - hrepenenja, ki človekova vedenja in pretanjene bitnosti vodijo do njihovega cilja.
34. v.: »hitra kamela« - hrepenenje v pesniku samem.
36. v.: »hitrega potovanja« - to hrepenenje je bilo povezano s številnimi vidiki množstva, ki se je izgubilo na njegovi poti k edinosti.
38. v.: »v peščenem pasu v Hadžiru« - stanje, zaradi katerega pesnik lahko razlikuje med pojavi v svetu čutil in ki mu preprečuje, da bi gledal karkoli razen tega, kar to stanje razodeva.
39. v.: »kamele z mladiči« - osnovna vedenja, iz katerih izhajajo ostala.
40. v.: »neprijazna luna« - prikazovanje Božjega veličastva v srcu.
44. v.: »z vlečko« - Njegovo edinstvenostjo in neprimerljivostjo; »stopinje« - očitni dokazi, ki jih je On navedel kot pot k Njemu samemu.
45. v.: Naše vedenje o Njem je nevednost, osuplost in nemoč - gnostiki morajo priznati meje svojega vedenja o Bogu.

XXX

1. v.: »v gajih tamariske« - v gaju na belem griču so vedenja, ki predstavljajo plod resnicoljubnosti, kot v pregovoru »Bolj odkrit od stepske kokoši.«
3. v.: »sredi puščave Idam« - postaji abstraktnosti in osamljenosti; »kamele« - vedenja, sorodna našim dušam.

4. v.: »gazele« - nejasna vedenja.

5. v.: »prijatelja moja« - razumevanje in vera.

10. v.: »pesek varovanega pašnika« - dolgotrajna tesnoba zaradi ločitve na postaji, ki je oddaljena od čutnih stvari in nedostopna; »Quba« - postaja počitka, saj se je Prerok sem spustil vsako soboto.

11. v.: »kamele« - hrepenenja, na katerih jahajo naša srca.

14. v.: »divjost ljubezni« - moja zaposlenost z ljubeznijo do Njega me je zakrila pred Njim.

25. v. - 28. v.: Vzhodni veter pesniku podarja vedenje o tem, da je Bog ustvaril Adama po svoji lastni podobi, Južni veter mu podarja vedenje o družabnikih desne roke, Severni veter pa vedenje o Božjih prijateljih - gre za postajo med preroštvom in svetostjo, ki jo dosežejo le ljudje brez primere, med katere sodi al-Khadir; Abu Hamid (al-Ghazali) zanika obstoj te postaje, ker je nikoli ni dosegel ali spoznal; misli, da tisti svetniki, ki zaobidejo stopnjo, imenovano siddiqs, spadajo v preroštvo in ravnajo nespoštljivo. Postaja, o kateri govori pesnik, je med položajem siddiqa in položajem Preroka. Naznanja jo skrivnost, ki je naredila vtis na srce največjega med siddiqi, Abu Bekra.

31. v.: Ko se ljubimec izniči v svoji lastni želji, mu postane vsako zlo dobro, kajti takšna je volja in želja njegove ljubljene.

36. v.: »strela lažnivo obljublja dež« - pojavitev Bitnosti v srcu ne pusti ničesar, saj se ne more dojeti ali omejiti na katerikoli čutni predmet. V tem oziru se razlikuje od prikazovanja v oblikah znotraj sveta podobnosti. Videc razume obliko tega, kar se mu pojavlja in jo razlaga.

37 v.: »na rokavu oblaka« - nanaša se na Koran II, 206; oblak je srce, ki oblači, se pravi zaobsega Boga. Rokav predstavlja roko, ki prisega zvestobo Njemu. Pesnik opisuje pojavitev Bitnosti za tančico čutnega predmeta, pojavitev, ki izhaja iz dejstva, ki se ga Božji služabnik popolnoma zaveda, namreč da je Bog ustvaril Adama po svoji lastni podobi.

39. v.: »solze« - različna dokazna spoznanja, ki se zlivajo v vrtove božanskih src in ustvarjajo silen občutek strahu in veličastva.

42. v.: »narcisa« - videnje, ki podeli nedoumljivo spoznanje.

45. v.: »vzide sonce« - prikažejo se vedenja, ki so povezana s Qutbom in na katerih sloni vesolje.

47., 48. v.: Srcem gnostikov razodene skrivnostno ljubezen.

49., 50. v.: V trenutku, ko gnostik začuti v sebi Božjo izpolnitev in doseže postajo, ki jo Izročilo opisuje z besedami »Jaz sem njegovo uho in njegovo oko«, postane njegov govor čista resnica in absolutno razodetje, srca njegovih učencev pa sprejemajo od njega spoznanje na enak način, kot čebele od Boga sprejemajo med (Koran XVI, 70).

51., 52. v.: Kakor vetrovi pozibavajo vejo, tako se Bog zaradi gnostikovih hrepenenj milostno nagiba k njemu.

53. v.: »v Hadžiru, na peščenem hribu« - bel hrib, ki ga sufiji dobro poznajo, na katerega se nihče ne more povzpeti. Sprašuje: »Zakaj se ne pripravljáš, da bi se pripravil na darove, ki so ti podarjeni s to visoko postajo, tako da ne bi prišel na misel o »sramežljivih lepoticah«, tj. o kontemplaciji in osuplosti?«

55., 56. v.: Pesnik odgovarja: »Lepotice, ki jih iščem, so mladički prvotnega Božjega ukaza »Naj bo!«, zaradi katerega smo se pojavili. Jaz sem Arabec, zato ljubim sramežljive lepotice, kar pomeni: ne obtožujte me za moja dejanja, kajti vzpodbuja jih tisto, kar je v meni izvorno in resnično.«

57. v.: »ni mi mar« - ne omejujejo me postaje in stopnje, ampak ona, zato sem povsod tam, kjer je tudi ona.

59., 60. v.: Ko sem vprašal posrednike: »Ali ne boste pretehtali mojega odnosa z njo, mogoče mi podari takšen užitek, kot so ga užili drugi ekstatiki?«, so mi odgovorili: »Mar ne boš preučil naših obrazov, ki so obrnjeni k tebi in zakriti pred njo?«, kar pomeni: drugotni vzroki so samo trpljenje in preizkušnja, ki jo moraš prestati, in če ostaneš z njimi, boš prejel le tisto, kar lahko da njihova bit, od predmeta svoje želje pa boš zakrit; »Mar ne smem?« - ali ne smem doseči svoje Ljubljene? »On noče.« - izključi tiste, ki ga iščejo s pomočjo drugotnih vzrokov. Bog je spoznan samo s pomočjo Boga. Teolog sholastik pravi: »Boga poznam po tem, kar je ustvaril,« in dopušča, da ga vodi nekaj, kar v resnici ni povezano s tistim, kar išče. Kdor pozna Boga zaradi čutnih predmetov, ve le tisto, kar mu dajejo ti predmeti.

61., 62. v.: »odidejo v višavje« - Božje stvarnosti se razkrivajo v imaginarnih telesih, tako kot se je Gabriel prikazal kot Dihja; »nižine« - razkrivajo se kot duhovi prerokov, v zemeljskih telesih vmesnega sveta.

63. v.: »kadarkoli vidi stopinje« - prim. Koran XX, 96: »V meni je hrepenenje, s katerim obujam tiste, ki sem jih gledal z odobravanjem, tiste, katerih rast je sorazmerna, tiste, katerih oblika je pokončna (na zemeljskem romanju), in tiste, katerih srca so pripravljena sprejeti obilno milost duha. Vdihnil sem jim nekaj tistega, kar sem dobil iz tiste stopinje, zato so obujeni in skrbim zanje«. Pesnik ima v mislih razred svetnikov, ki so se odpovedali moči nadzora, ki jim jo je podelil Bog, kajti spoznanje tistega, ki se zadovolji s prvobitnimi resničnostmi, je po spoznanju popolnejše kot pri tistem, ki je zastrt s takšnimi Božjimi darovi; Abu Yazid al-Bistami je rekel: »Nisem jaz tisti, ki se ga dotikajo, to je obleka, v katero me je odel Bog. Kako naj jih potem jaz postavljam ovire za to, kar pripada drugemu?« Vsakdo, ki je videl častno obleko, ki jo je Bog podelil na Črnem Kamnu, in kamen pozna, ve, kaj mislim. To je postaja Abu Jazida in Ib Arabijevega šejka, Abu Madjana.

67., 68. v.: Kako pogosto smo moledovali za moč nad duhovnimi stanji, da bi jih lahko vodili, brez strahu, da jih bomo izgubili.

69., 70. v.: »sinovi az Zawre« - az-Zawra, drugo ime za Bagdad, ki je prebivališče Qutba v vidnem svetu; pesnik misli na tiste, ki so v prisotnosti Qutba in pod njegovo zaščito; »luna« - bitnostna pojavitev, ki se ti je prikazala skozi obstoj Qutba in izginila v meni, to je moj notranji obstoj in skrivnost; on se naredi za enega izmed neprimerljivih.

72. v.: »za njim« - čeprav je v njegovi duši; s tem kaže, da ni omejena, ampak da biva z njim kot nekaj pridanege - tako kot je Prerok rekel: »O, Bog, naj se izpopolnim v spoznanju.«

74. v.: »golobica« - duhovi vmesnega sveta, prinašalci navdiha, katerega zvok je kot zvonjenje, kot zvok udarca verige ob skalo; zaradi njih je srce izginilo, ko pa so slišali ta zvok, so izginili tudi sami. Prerok je dejal, da mu je bil ta način navdiha najbolj boleč, zato je običajno izničil svoje čute in se omotal, dokler navdih ni odšel, potem ko je razumel njegov pomen. Del tega pripada njegovim duhovnim dedičem.

XXXI

1. v.: »strela iz oblaka« - pojavitev Bitnosti; »Dat al-Ada« - postaja ponižanja, ki se nanaša na vznesenost, kajti Bog poveleča tiste, ki se pred Njim ponižajo; »zabliskalo« - svetloba vznesenosti.

8. v.: »tukaj« - poleg tistega, ki te išče in ljubi; »s teboj je tista« - nagovarja vedenja, ki so mu bila posredovana ob tej pojavitvi. Kolikor so iskana le zaradi tistega, od česar so odvisna, ne zaradi sebe, pesnik pravi, da hrepeni po tem, da bi z njihovo pomočjo dosegel to.

9. v.: »ženska« - Božja lastnost, ki se je pokazala v svetu podobnosti.

15., 16., 17., 18. v.: njena vzvišenost povelečuje vsakogar, v komer prebiva; »visoka gora« - srce gnostika; »tisti, ki zavistno gleda« - Božja bitnost je nespoznavana.

17. v.: »vsak košček puščave« - vsako srce, ki je opustošeno zaradi pozabljanja Boga.

20. v.: »vino« - duhovni užitek.

21., 22. v.: Pesnik pravi: »Iz njenih las sem pridobil spoznanje nevidnega sveta, z njenega obraza sem pridobil spoznanje vidnega sveta. Moj vidni svet jo za oko ustvarja kot nevidno bitje.« Lahko se prikažem v različnih oblikah, kot al-Khadir in nekateri svetniki, npr. Qadib al-Ban.

23. v.: »Sekač« - Bog, prim. Koran, VI, 95, 96.

25. v.: »so jo razklale« - vedenja in pojavitve božanskih idej.

27., 28., 29., 30., 31., 32. v.: Najnesrečnejša od vseh stvari je ekstaza, ki poseže med tebe in to božansko lastnost, kajti ekstaza si prilasti srce, skrivnost Vsemogočnega, ki je bila razsvetljena s to pojavitvijo Bitnosti, pa je prepuščena v nemar in je brez moči, da bi obdržala, kar ji je bilo pravkar razodeto.

XXXII

1.- 6. v.: »Naša hvala Bogu, ki pripoveduje o božanskem razodetju, me spomni na čas romanja na postaji, kjer so mi z dejanji pobožne predanosti strgali in odstrli tančice. Zaradi tega so

nastala v meni duhovna čustva in hrepenenja, ki se jih nisem zavedal. Iz sedanjega stanja delovanj v nezakritosti in brez zavedanja zavesti se vračam v prejšnje stanje delovanja, v katerem sem bil zakrit.«

8. v.: »prižiganja ognja« - stvari, nastale zaradi zakritih postranskih vzrokov, kjer je resničnost dvojno prikrita; »'afar in markh« - vrsti dreves, ki so jih uporabljali v te namene.

XXXIII

1. v.: »vsaka grlica, ki sedi na veji in gruli« - pretanjene duhovne bitnosti, ki se pokažejo v oblikah posrednega sveta.

5. v.: »izza mojih vek« - zaradi mojega telesnega obstoja.

8. v.: »So mar počivali« - ali so se pokazali v sencah tega naravnega organizma, da bi jih lahko tam iskal?

XXXIV

1. v.: »ošabni levi« - hrepeneča in pogumna srca.

2. v.: »gibke ženske« - Božanske ideje.

6. v.: »kraljevih hčera« - v prisotnosti močnega kralja (prim. Koran LIV, 55).

XXXV

1. v.: Tri božanska imena so odšla od božanske prisotnosti do at-Tan'ima z željo, da bi razkrila svoje sledi, tj. njihova blaženost je prav v takšnem pojavljanju; »zakritih obrazov« - da jih ne bi kdo, ki ne zdrži prizora njihovega veličastja, motril in propadel.

3. v.: »odstrle so« - v srcu, ki jih je bilo pripravljeno sprejeti.

4. v.: »svetniških grobov« - to plemenito srce.

6. v.: »v haljah iz črtatega blaga iz Jemna« - poveljujejo jih podrejena Imena, ki jih spremljajo kot svečeniki.

XXXVI

1. v.: »zemlja višavja« - razumevanje v telesnem svetu; »deževni oblaki« - Božje spoznanje.

3. v.: »tisti, ki te je objokoval« - resnica, ki je podarila duhovna darila.

5. v.: »prehodil sem vse puščave in divjino« - trpel sem strogosti in ponižanja bliska.

6. v.: »kamela z veliko grbo« - zakon vere; »stari dromedar« - zrel in izkušen um.

7. v.: »zabliskalo« - žarenje najbolj nedosegljive tančice Božje slave; »ponoči« - v temi čutnega sveta; »al-Ghada« - obstoj čutnega.

XXXVII

1. v.: »prijatelja moja« - razumevanje in verovanje; »varovan pašnik« - zastrta Božja slava; »Nadž« - vzvišeno spoznanje.
2. v.: »tamkajšnje znamenje« - induktivno spoznanje.
3. v.: »vodnjak« - vir večnega življenja; »šotori pri zaobljenem pesku« - prisotnost Božje milosti.
4. v.: »moledujta za senco« - iskanje navdušenja v spoznanju, ki osupne razum, in je osvobojeno vseh omejitev.
5. v.: »dolina Mina« - domovi Nebeškega Gostitelja in Božjih imen, zbranih zaradi pojavitve.
8. v.: »ali pa recita samo« - naj me ne omenjata, če ne želita sprejeti mojih pozdravov.
12. v.: »sprašuje« - dotika se bolezn, ki ga je napadla, namreč ovir, ki ga zadržujejo, da ne more doseči tega, po čemer hrepeni, kljub temu, da je ljubezen zastrupila celotno njegovo bit.

XXXVIII

2. v.: »Medina« - postaja Jatriba, s katere so se vrnili s popolnim neuspehom dokopati se do resničnega spoznanja o preveličastnem Bogu; kot je dejal Abu Bekr: »Zaznava je nezmožnost doseči zaznavo.« To vključuje videnje Boga v vsem.
»Meka« - popolno srce, ki vsebuje resnico;
»Jeruzalem« - postaja svetosti in čistosti;
»Bagdad« - ker tam domuje Qutb, v katrem je popolna pojavitev oblike Božje prisotnosti.
5. v.: »hči Perzije« - oblika tuje modrosti, povezane z Mojzesom, Jezusom, Abrahamom in drugimi tujci (nearabci), ki sodijo v to skupino.
6. v.: »njene veke so razbolene« - nežna je in usmiljena.
8. v.: »najboljše za lepoto in dobroto« - Gabriel je dejal: »Dobrota je v tem, da slaviš Boga, kot da si Ga videl,« in je dodal: »Četudi ga ti ne vidiš, On vidi tebe.« Najboljše po dobroti je torej Božje videnje tebe.

XXXIX

1. v.: »device« - tj. Božja vedenja, utelešena v svetu podobnosti.
2. v.: »ko sem jaz poljubljal« - tj. na postaji Božanske zvestobe.
4. v.: »sladek, opojen vonj« - sledi v srcih gnostikov, ki jih poznajo.
5. v.: »temna noč brez meseca« - tema nevednosti ali osuplosti.
13. v.: »črnina njenih obrvi« - skrivnostna vedenja, ki jih nosi, tj. Izročila, ki spoštujejo prilagoditev.
- 15., 16. v.: v bistvu gre za Božjo nevidnost v Njegovi vidnosti ter Božjo vidnost v Njegovi nevidnosti, če gledamo Njega in naš lasten razum.

XL

1. v.: »med Adri'hatom in Busro« - ti mesti omenja zato, ker označujeta najbolj oddaljeno točko, ki jo je dosegel Prerok na svojem sirijskem potovanju.
2. v.: »štirinajstletno dekle« - popolna duša; štiri je najpopolnejša številka, deset se sestoji iz štirih števil: 1+2+3+4, štirinajst pa je 4+10.
8. v.: »ne podvaja tistega, kar je eno« - ona je na postaji edinosti, nihče ji ni pridružen, kajti z ničimer ni homogena.
9. v.: »mešanica vonjev in dišav« - tj. božanska vedenja in vplivi.
11. v.: Abu Hamid (al-Ghazali) je dejal: »Lepši svet od tega ne obstaja. Če bi obstajal in bi ga Bog zadržal zase, bi pokazal zavist, ki pa se ne sklada z Njegovo darežljivostjo, in šibkost, ki je v protislovju z Njegovo vsemogočnostjo.«

XLI

1. v.: »ptica na drevesu ban« - Prerokov duh v njegovem telesu.
2. v.: »resnična zgodba« - Izročilo o spuščanju Boga v zemeljska nebesa.
3. v.: »ljubimca« - primerjava s tem, kako se je Bog spustil v noč čutnih oblik, ob zori pa je odšel: pojavil se je v vmesnem svetu, ki je - tako kot zora - svetloba, pomešana z delci teme; to prikazovanje ni čisto v primerjavi s čistostjo in svetostjo Božanstva kot takega.
8. v.: »šel po njuni sledi« - to meri na obdajanje z božanskimi lastnostmi.
- 10 v.: »prijeten vonj diha« - navada vodnikov, da takrat, ko se izgubijo v puščavi, poskušajo najti pot tako, da vonjajo zemljo.
- 11., 12. v.: ta stih se nanaša na besede iz Korana (XXXIV, 22): »ko bo strah odstranjen iz njihovega srca«.
14. v.: »jezdenci« - angeli (Koran II, 206).
15. v.: »niso je mogli prečkati« - zato, ker je jokal ožaloščen zaradi odhoda, Nebeški gostitelj je osvobodil to čustvo, saj niso zakriti pred Bogom, zato ne smejo prečkati te postaje.
21. - 26. v.: Pesnik pravi, da bi morali biti glede na resnični odnos med Bogom in Njegovimi stvaritvami povezani oni z Njim, ne On z njimi; torej naj bi vejo primerjali z obliko božanskega Ljubega, vrtnico z Njegovimi lici in ne obratno, kakor v tistih Izročilih, ki pripisujejo človeške lastnosti Bogu, čeprav je v resnici On večni izvor teh lastnosti in je zato neprimerljiv.

XLII

1. v.: »med soncem in gazelami« - s sklicevanjem na Koran LXV, 12: »Božji ukaz se je spustil mednju« (tj. nebesa in zemljo).
- 3., 4. v.: Nepreviden človek je tisti, ki zanemarja tisto, kar je vidno in očitno, kakor sonce, in ne

tisti, ki zanemarja nevidno, kot je zvezda Suha.

5. v.: Naj se žrtvuje zaradi tistih, ki jih ljubi, in oni ga bodo slavili.

7. v.: »arabsko dekle« - eden od tistih z mohamedovsko vrsto spoznanja.

8. v.: Tuj in barbarski govor je starejši od arabskega.

11. v.: Kadar ženska brez posebnega razloga razkrije Arabcu svoj obraz, je to znak, da mu prinaša nesrečo, zato se mora bati možnih posledic.

13. v.: »dvojna smrt« - umiranje drugim (s tem, da se jih ne zaveda), umiranje sebi, da bi ostal z njo zaradi nje in ne zaradi sebe; »Zaradi Tebe smo dvakrat umrli.« (Koran, XL)

16. v.: »tvoji sovražniki« - preslepili te bodo z obliko, podobno moji, ko ti dajem videti svojo bitnost; premamila te bo želja, da bi prišel do posedovanja moje bitnosti, zato si boš predstavljal, da sem oblika, v kateri se ti kažem, jaz sam.

18. v.: »... zato On pred njega in za njim postavlja tiste, ki ga bodo čuvali ...« (Koran LXXII, 27), da ne bi dvomil o svoji inspiraciji. Ta pomen nosi moj stih:

»Ponoči so se angeli spustili na moje srce in ga obkročili kot nebo, ki obkroža zvezdo severnico.«

20. v.: Tj. nima ponavljajoče se rime-črke, ki bi v rimani pesmi stalno predhodila zlogu ha.

21. v.: Z ničimer nisem povezan razen z Njo, kajti s čutnim svetom sem povezan izključno zaradi Nje, v kolikor se tu razkriva.

XLIII

1. v.: »Wana« - postaja priznanja, pomanjkanja in neuspeha v izkazovanju spoštovanja veličastnosti Božje prisotnosti.

2. v.: »jezdci kamel« - svetniki in ljudje, ki so najljubši Bogu.

9. v.: Predmeti, h katerim so usmerjena naša hrepenenja.

11. v.: »kamelar« - Božji glas, ki k sebi kliče hrepenenja.

12. v.: »utrga kolocint« - njegov obraz je spačen od tesnobe (ko utrgamo kolocint, se nam zaradi njegovega jedkega vonja oči solzijo).

XLIV

1. v.: »polna luna« - Božje pojavljanje, ki se pokaže v nevidnem svetu skrivnostnega spoznanja.

2. v.: »črna narcisa« - ihteče oko je orosilo rdeča lica; središče pojavljanja Bitnosti je dopolnilo Božjega imena.

3. v.: »lepe gospe« - spremljajoča imena.

13. v.: »tisti, ki jo išče« - gnostik, ki se zaveda, da se ji ne more približati; »njegove zveri« - njegova hrepenenja.

14. v.: »ostali« - tisti ljudje, ki izjavljajo, da Boga spoznamo s pomočjo logičnega dokazovanja.

16. v.: »prenese iz človečnosti« - v naslednji svet, v katerem duhovi, ločeni od telesa, prevzemajo različne oblike.

18. v.: »umazanija v posodah« - nečistost in tema narave v materialnem svetu.

21., 22. v.: prim. Koran XX, 4, in Izročilo, da je bil Bog pred stvaritvijo Prestola v gostem oblaku; niti nad njim niti pod njim ni bilo zraka.

XLV

1. v.: »tisti, ki jih ljubi moje srce« - vzvišeni duhovi.

4. v.: »so se pojavili« - njihovo pojavljanje v svetu podobnosti.

8. v.: bojazen, da bi me njihovo žarenje uničilo.

9. v.: »moja srečna zvezda« - Božja naklonjenost, ki mi je predestinirana (vnaprej določena).

XLVI

1. v.: Pesnik pravi: »Med svetom prepletenosti in povezanosti ter Božjimi idejami je ljubezenska vojna, kajti ta svet hrepeni po njih in jih ljubi, v kolikor njegovo življenje v celoti izhaja iz tega, da ga (one) motrijo. Edino ta naravni svet ovira srca gnostikov pri tem, da bi zaznali Božje ideje; ob tem zaradi stalne vojne, ki divja med njimi, srce trpi in doživlja stiske.«

3. v.: To je ena od Božjih idej, opisuje jo s temnimi ustnicami zaradi skrivnosti, ki jih vsebuje.

4. v.: Čebele imajo trenutno izkušnjo navdiha, po katerem hrepenijo srca gnostikov.

5. v.: »močni gležnji« - mogočni in strašni (prim. Koran LXVIII, 42 in LXXV, 29); »tema, ki zakrije luno« - ona je skrita pred vsem razen očesom kontemplacije.

6. v.: »veja, ki raste v hribih« - lastnost samoobstoja, razkrita v Božjih pojavitvah.

7. v.: »okrašena« - Božja imena; »ni poročena« - nobeno človeško bitje je ni nikoli spoznalo.

8. v.: »zobje kot zrna toče« - čistost njene pojavitve.

9. v.: »vzvišena je nad resnobo« - resnično je nedostopna.

10. v.: »smrt« - tesnoba, bolečina tistih, ki jo ljubijo.

11. v.: vsaka esoterična skrivnost ima ustrezno zunanjo pojavitev: Bog je istočasno Notranji in Zunanji.

13. v.: »vzhodni vetrovi« - duhovni vplivi Božje pojavitve; »travnik« - srce.

14. v.: »sramežljive device« - občutljive oblike Božje modrosti in čutno spoznanje, ki izhaja s postaje sramu in lepote.

15. v.: »upogibajo veje« - samoobstoj se nagiba k tistim, ki obstajajo v čutnih predmetih.

20. v.: »nikjer« - ne ostajajo na nikogaršnjem prostoru, kar se nanaša na naselitev na postaji sprememb, za katero poznavalci Boga menijo, da je od vseh postaj najbolj vzvišena.

26. v.: »drevesa ban« - prispodoba meri na bayn, ločitev; »drevesa gharab« - meri na ghurbat, izgnanstvo.

XLVII

1. v.: »golobica« - absolutna Modrost; »Dhat al-Ghada« - stanja mrtvičenja samega sebe.
2. v.: »breme« - Koran XXXIII, 72.
7. v.: »je šel« - nanaša se na Božje misli, ki nas prešinejo in v trenutku izginejo.
- 9., 10. v.: jaz sem nujno zakrit pred Bogom, vendar se je Bog odvrnil od mene zaradi neke lastnosti v meni, ki se je ne zavedam in je ne morem odstraniti, dokler mi Bog ne dovoli, da spoznam, kaj je.

XLVIII

1. v.: »ustavi se ob drevesu ban pri al-Mudarradžu« - pesnik nagovarja Božjega sla, ki kliče hrepenenja, ki želijo vedeti in motriti: »Na postaji samoobstoja in ljubeče dobrote se mi pokaži postopoma, ne nenadoma, da ne bom umrl.«
3. v.: »kliči« - njih - Božja imena.
5. v.: »Rama« - ena od postaj abstrakcije in osamljenosti; »med an-Naço in Hadžirom« - med belim hribom in najbolj nedosegljivo tančico, ki je srca mistikov ne morejo doseči.
6. v.: Spoznanje Bitnosti v srcih nekaterih gnostikov.
8. v.: »popotnik« - tisti, ki se vzpenja in potuje v noči (tako kot Prerok).
- 11., 12. v.: Boga ne moremo doseči z umskim naporom; zaradi Božje dobrote se razkrije srcu, ki je izpraznjeno vseh misli.
16. v.: »prehaja skozi stopinje zodiaka« - poveličevanje in slava, ki ju videc ob nadaljevanju kontemplacije začuti v sebi.
20. v.: »Sal'« - ena od postaj božanske svetosti.
23. v.: »v lastnih solzah« - v spoznanju, ki izhaja iz kontemplacije.
24. v.: »vino« - vsako vedenje, ki v človeški duši vzpodbudi veselje in zamaknjenost, na primer vednost o Božji popolnosti; »prelepi zobje« - stopnje spoznanja Boga.
26. v.: »široke obrvi« - postaja med Vezirji in Imami; pesnik namiguje na postajo Qutb.

XLIX

1. v.: »njeni obarvani prsti« - čutna moč, ki po nauku nekaterih šolskih teologov skriva Večno moč. Pesnik se sprašuje: »Kdo mi bo podelil resnico o tem, kolikor je pač spoznanje o tem možno?« Želi vedeti, ali se Bog v tem oziru pojavlja ali ne. Pesnik takšno pojavitev zanika, nekateri mistiki in mutaziliti jo dopuščajo, sufiji med ašariti pa puščajo vprašanje odprto.
8. v.: »golobica« - duhovna preroška bitnost, ki se je pojavila v neizrazljivem samoobstoju; pesnik napotuje na prepričanje nekaterih sufijev, da se človek ne more obdati z Božjim samoobstojem.
9. v.: »umira od hrepenenja« - »Sledi me, da te bo Bog lahko ljubil« (Koran III, 29), »On jih ljubi in oni ljubijo Njega« (Koran V, 59).

11. v.: »ljubi« - univerzalna oblika; »obtožuje čas« - oblike, ki pripadajo svetu podobnosti, so omejene s Časom tega sveta.

13. v.: »sosed« - gnostik, ki se je zastrl pred svojim Gospodom s svojim »sebstvom«, potem ko je obstajal s svojim Gospodom in zaradi Njega; »dom« - njegov naravni ustroj, kadarkoli se k njemu povrne.

L

1. v.: »izdajalka« - varljiva lastnost (atribut), zaradi katere se je tisti, ki jo je iskal, zaljubil v skrivnostna vedenja, ki izhajajo iz Božjega veličastva in lepote.

4. v.: »njegova postelja« - njegovo telo.

5., 6. v.: opis »izničanja«, ki izhaja iz kontemplacije Božjih idej.

LI

1., 2., 3., 4. v.: Pesnik pravi: »Na postajah svetlobe, stiske duše med dvema svetovoma, pojavitve Bitnosti, in na postaji, kjer dvigajoči se duhovi najdejo mir, je strašansko zapeljiva milost, ki je zastrta z ljubeznivostjo Ljubljenega.«

5., 6. v.: Božja jeza in usmiljenje.

7. v.: »enak« - kajti Bog je ustvaril Človeka po lastni podobi.

8. v.: »ljubljeni« - ljubimec in ljubljeni drug na drugega vzajemno vplivata.

LII

1. v.: »Radžwa« - postaja Božjega zadovoljstva.

2. v.: »pašnik« - duhovna hrana

3. v.: »vsi, ki jih ljubim« - gnostiki kot sam pesnik.

7. v.: »puščava« - postaje abstrakcije.

8. v.: »njihove kamele« - hrepenjenja, ki potujejo stran od telesa.

9. v.: »az-Zawra« - prisotnost Qutba; »pred njimi« - pričakuje jih v svojih mislih in željah.

10. v.: »al-Džar'a« - prostor, kjer trpijo boleče samomrtvičenje.

11., 12. v.: Gnostik išče le tisto, kar mu je sorodno.

13. v.: »strah zame« - strah pred tem, da bi prikazovanje slave moje ljubljene zaslepilo moje oči;

»strah zanjo« - strah pred tem, da ona ne bi oglušela zaradi mojega ihtenja.

LIII

1., 2., 3., 4. v.: Dvojna črka sta dve črki, od katerih je ena skrita v drugi. Duša, ko se poslavlja od telesa, pravi: »V tem primeru sva, čeprav sva resnično dve, videti kot ena.« Duša ljubi telo, saj si je celotno spoznanje Boga pridobila skozi svojo ujetost v telo, in s tem da ga je uporabljala, da bi

služila Bogu. »Jaz sem tisti, ki ga ljubim in tisti, ki ga ljubim, sem jaz«; »sloves« - razlikovanje med lastnostmi, ki praviloma pripadajo ljubimcu, in tistimi, ki praviloma pripadajo Ljubljenemu.

5. v.: »pustost« - izhajam iz duhovnega sveta;

»njegova svetloba« - zaradi močne svetlobe njegovo oko ne more zaznati niti lastnega žarenja niti moje pretanjenosti.

6. v.: Mutanabbi je dejal: »Če ti jaz ne bi spregovoril, me ti ne bi videl.«

LIV

1. v.: Božji žar je v srcu.

3., 4. v.: prim. Koran XV, 29 in XX, 4.

6. v.: »angel« - najbolj tenkočutna duhovna bitnost.

7. v.: »on je moj gospodar« - v kolikor me On omejuje;

»in jaz njegov« - v kolikor se Božja imena prikazujejo samo v naključnem bitju.

10. v.: »pridi sem« - (Koran XII, 23), da bi se Božja imena lahko pojavila, kar ni mogoče, dokler jih ne sprejemem.

12. v.: »Dar al-Falak« - ženski samostan v Bagdadu, na obrežju Tigrisa, blizu al-Musanne, kjer prebiva Imam; avtor tu misli na srce, ker je svetišče Božje pojavitve.

13. v.: »al-Musanna« - postaja Qutba, saj je Kalifova palača; »si zbolel« - si se zaljubil.

14. v.: nisi prejel olajšanja.

17., 18. v.: Pesnik pravi, da strasti v njegovi duši ni navdihovalo nekaj, kar bi bilo kontingentno in končno.

21., 22. v.: Pesnik pravi: »Čeprav je v tebi spoznanje Boga, te to spoznanje ni tako ponižalo, kakor slava Božje pojavitve; tvoje ponižanje je nastopilo zaradi Njegove slave, ne zaradi Njega samega; tvoje spoznanje o Njem je bilo zato nepopolno.«

LV

Pesnik je stalno v mukah, kajti v tesnobi odsotnosti upa, da ga bo ozdravilo srečanjem z Ljubljenim; to srečanje pa njegovo bolečino le poveča, saj se vedno premika iz nižjega stanja v višje; to drugo v njem neizogibno povečuje silovitost strasti v primerjavi s prvim.

LXVI

1. v.: »palača v Bagdadu« - prisotnost Qutba.

2. v.: »palača v Sidadu« - kraljestvo tega sveta.

5. v.: Hrepenenja se navežejo na Božji samoobstoj, ki se nagiba k njim.

7. v.: »Tigris« - postaja življenja.

8. v.: »Imam« - Qutb.

10. v.: »med bitkami« - zapustil je telo ter se naslonil na duhovno bitnost, po kateri je povezan z Bogom.

11. v.: »golob grivar« - duša, utesnjena v telesu.

13. v.: »strele« - slava kontemplacije Boga.

LVII

1. v.: »sapica« - pretanjen duhovni čut, ki gnostikom služi kot sredstvo komunikacije; »gazele iz Nadža« - vzvišeni duhovi.

3. v.: »mlado dekle iz plemena« - duh, posebno soroden njemu samemu.

5. v.: »rdeč hrib« - postaja lepote, kajti rdeča je najlepša od vseh barv.

6. v.: »osamljeno znamenje« - Božja edinost, ki je podrejena enosti.

9. v.: »lunina vročica« - postaja ravnovesja.

13. v.: »nejasne sanje« - (prim. Koran XII, 44) ta zveza ni mogoča, kajti moj duh ne more ubežati materialnemu svetu.

LVIII

1. v.: »vesela in lepa dekleta« - spoznanje, ki izhaja iz pojavitev Njegovih lepih imen.

3. v.: »šotori pri zaobljenem pesku« - postaje Božje naklonjenosti.

4. v.: »senca drevesa arak« - opazovanje čiste in svete prisotnosti.

6. v.: To postajo lahko dosežemo le s prizadevanjem in iskreno prošnjo, ne zaradi želje.

10. v.: »luna, ki nikoli ne zaide« - Bog se ne pojavlja komurkoli tako, da bi se najprej pojavil, nato pa zakril.

13. v.: »tvoje vrtove je natopila rosa« - tvoja ustvarjena bitja so napolnjena z Božjimi lastnostmi, ki so se jim razodele; »tvoje vrtnice so se razcvetele« - posebna pojavitev, ki uniči vsako graje vredno lastnost.

14. v.: »dobrodošla« - ljubljena zaradi svoje bitnosti.

15. v.: »tvoje rože« - tvoje spoznanje je srcu dobrodošlo; »tvoje veje« - duhovni vplivi, ki sporočajo tvoje spoznanje.

LIX

1. v.: »v Tajbi (Medini) je živela gazela« - mohamedovska stopnja, tj. duhovna prisotnost, ki pripada Mohamedovi postaji.

5. v.: »v noči Džam'« - »Prebivala sva na postaji neposredne bližine in osredotočil me je na mene samega«.

6. v.: »pregovor« - »Ni pozdravil, dokler se ni poslovil« - tj. takoj ko so se srečali, so odšli.
8. v.: Pesnik pravi: »Ne zaupaj Lastnosti (atributu), ki ne obstaja sama po sebi in je odvisna od nekoga, ki mogoče ne bo vedno izpolnil njenih želja.«
13. v.: »Zadela je Ramo« - zadela je tisto, kar je iskala, kajti na stvar je gledala kot na nasprotje tistega, kar je, in kot nasprotje tistega, za kar je ona verjela, da stvar je; »in zavláčevala v as-Sabi« - želela se je pojaviti.
15. v.: »strela« - mesto pojavitve Bitnosti.
20. v.: »izbrala« - razkrila se je v najljubkejši obliki.
21. v.: »Dhat al-Ada« - mesto razsvetljenja; »obrnila nazaj« - vrnila se je v svoj naravni svet iz strahu, da bi jo silovita svetloba uničila.
23. v.: Gnostiki so izničeni zaradi svojega videnja Resnice, kar pa se ne dogaja preprostim ljudem, ki ne spoznavajo sami sebe.
25. v.: »varovan pašnik« - postaja Božje slave; »sklonjena« - pod vplivom Božje milosti; nanaša se na obdajanje same sebe z Božjimi lastnostmi.
28. v.: »da lahko pobegne« - ni bila pripravljena sprejemati od duhov, želela si je sprejemati samo od Boga, s pomočjo intuitivnega občutja, ne s pomočjo spoznanja. Bog včasih podari darilo s posredovanjem vzvišenih duhov, včasih pa takoj, neposredno.
29. v.: »njen Khawarnaq« - sedež njenega kraljestva.

LX

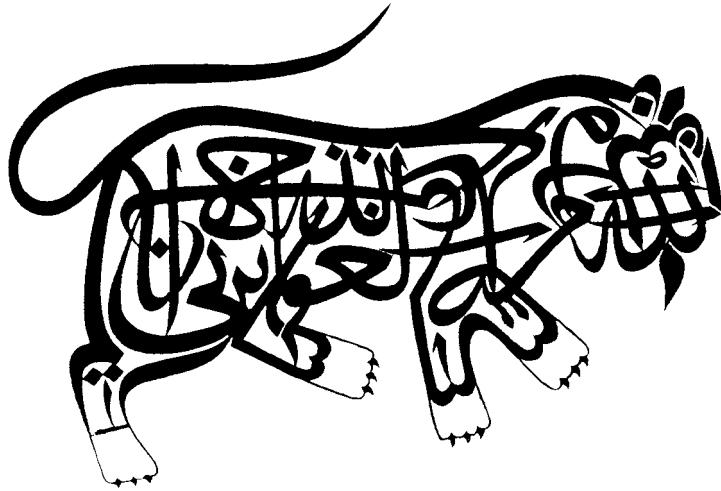
1. v.: »dragi« - vzvišeni duhovi; »zaobljubili« - Božje zaveze, sprejete od duhov prerokov.
2. v.: »oblaki nenehnega dežja« - spoznanje, ki se neprestano spušča nanje.
3. v.: »vdihni« - Izročilo pravi: »Čutim dih Milostnega iz četrti Jemen.«
5. v.: »v Idamu, ob drevesu ban« - postaja popolne čistosti na koncu potovanja k Bogu.
6. v.: sladki duhovni pljivi, ki izhajajo iz ljubkih duhovnih bitij.

LXI

1. v.: »drevo ban« - drevo svetlobe na postaji Qutba.
3. v.: »žalostna golobica« - vzvišeni duh; »zibajoča se veja« - človeški organizem na postaji samo-obstoja.
6. v.: »gospa iz sobane« - vsaka resničnost, ki gospoduje v lastnem svetu.
7. v.: »trojna struna« - telo s svojimi tremi dimenzijami (dolžino, širino in globino); lahko se nanaša tudi na stopnje treh Imen, ki so bivališče dveh Imamov in Qutba.
8. v.: »al-Hadi« - abasidski Kalif, čigar brat je bil izvrsten glasbenik.
10. v.: »Andžaša« - kamelar, ki je živel v Prerokovem času; pravijo, da je pel tako sladko, da so

kamele umirale.

12. v.: »Salma« - (žensko ime) salomonska postaja; »Adžjad« - del Meke; tukaj se nanaša na grlo, skozi katerega potuje dih.

Ibn Arabi Razlagalec hrepenenj

Nicholson: Ibn Arabijev »Razlagalec hrepenenj«*

Iz kateregakoli zornega kota opazujejo dosežke arabske in perzijske poezije, se poznavalci mistične literature obeh narodov strinjajo v tem, da se Arabci odlikujejo bolj v prozi kot v poeziji, medtem ko se perzijski prozni pisci ne morejo primerjati s svojimi pesniki. Naj omenimo le nekatere med največjimi perzijskimi pesniki, katerih dela so prevedena v mnogo jezikov - Faridu'ddin 'Attar, Džalalu'ddin Rumi, Hafiz in Džami, ki so evropskemu kulturnemu prostoru predstavili filozofijo sufizma. So pa med arabskimi pesniki takšni, ki se z njimi z lahkoto kosajo - to vsekakor velja za Ibn al-'Arabija in njegovo zbirko Razlagalec hrepenenj.

Ibn al-'Arabi (1164-1240) velja za enega najslavnejših islamskih mistikov in kot takšen predstavlja vir izjemnega navdiha celotnega muslimanskega sveta.

Če strnemo misli o vsem, kar je Ibn al-Arabi napisal, jih lahko povzamemo nekako takole:

o Bogu in svetu: »Slava Bogu, zaradi Njega vse stvari obstajajo, On sam pa je njihovo bistvo. On je bistvo vsakega predmeta v svoji pojavitvi, čeprav ni substanca predmetov v njihovih bitnostih.«

»Bog je razodet v vsakem najmanjšem delcu stvarjenja: razkriva se v vsakem predmetu, ki ga lahko umevamo, in se prikrija vsakemu umevanju, razen umevanju tistih, ki pravijo, da je vesolje Njegova oblika in samstvo, v kolikor je On v enakem odnosu do čutnih predmetov kot duh v odnosu do telesa.«

o Bogu in Človeku: »Človek je oblika Boga in Bog je duh Človeka.«

»Človek je Bogu kakor punčica očesu; Bog z njim gleda predmete, ki jih je ustvaril.«

»Človekovo poreklo je tako časno kot večno; je organizem, ki traja in je večen.«

»Človek je bistvo vsake lastnosti, ki jo pripisuje Bogu; ko opazuje Boga, opazuje samega sebe, Bog pa opazuje Samega sebe, ko opazuje Človeka.

Abu Sa'id al-Kharraz je zato rekel, da je obraz in jezik Boga, ki mu je ime Abu Sa'id al-Kharraz, ima pa še druga časna imena, kajti Bog združuje vsa nasprotja v Sebi.«

* (Iz predgovora in uvoda k izdaji iz leta 1911)

Bog prebiva v srcu človeka, Človek, obdan z Božjimi lastnostmi, pa je ogledalo, ki kaže Boga njemu samemu. Božje lastnosti lahko pridobi vsak, ki je tako prenesen iz sebe, da Bog postane njegovo oko in uho.

Čeprav zveza z Bogom ni možna, dokler obstaja telo, Ibn al-'Arabi - tako kot Plotin - vztraja pri trditvi, da je poboženje dosegljivo. Pravi, da je spoznanje Boga najvzvišenejši cilj, ki ga lahko doseže katerokoli kontingentno bitje. To lahko spoznamo le z vero in kontemplacijo. In kaj je cilj spoznanja? Videti je, da stanje nirvane ali presežne nezavesti. Tisto, kar zaznamo s čutili, izgine v prisotnosti Večnega.

- o religiji: Ker so vse stvari pojavitev božanskega Bistva, iz tega sledi, da lahko slavimo Boga v zvezdi ali teletu ali kateremkoli predmetu in da nobena oblika pozitivnega verovanja ne vsebuje več kot del resnice. »Ne naveži se na kakšno verovanje izključno,« pravi Ibn al-'Arabi, »namreč tako, da ne verjameš ničemur drugemu: v tem primeru boš namreč izgubil mnogo dobrega, da, in ne boš spoznal prave resnice. Naj bo tvoja duša sposobna sprejeti vse oblike verovanja. Vseprisotni in vsemogočni Bog ni omejen z eno veroizpovedjo: 'Kamorkoli se obrnete, tam je Allahov obraz' (Koran II, 109). In obraz stvari je njena resničnost.«

»Razpravljanje o veri je prazno; vsakdo poveličuje tisto, v kar verjame; njegov bog je njegova lastna stvaritev, in ko slavi boga, slavi samega sebe - zato graja verovanja drugih, česar ne bi počel, če bi bil pravičen, nestrinjanje sloni na njegovem neznanju. Če bi razumel Džunajdove besede, da voda sprejme barvo posode, v kateri je, ne bi oporekal verovanjem drugih, ampak bi sprejel Boga v vsaki obliki in vsakem verovanju.«

Božja resničnost ostaja nespremenjena in nespremenljiva ne glede na različne verske izkušnje. »Tisti, ki slavijo Boga v soncu, vidijo sonce, tisti, ki Ga slavijo v živih bitjih, vidijo živo bitje, tisti, ki Ga slavijo v neživih stvareh, vidijo neživo stvar, in tisti, ki Ga slavijo kot edino in neprimerljivo Bit, vidijo to, čemur ni nič enakega.«

Ibn al-'Arabi želi v pomembnem odlomku islam uskladiti s krščanstvom. Krščanska sv. Trojica je bistveno Enost, ki ima - po njegovih besedah - vzporednico v treh glavnih imenih, s katerimi je Bog poimenovan v »Koranu«: Allah, ar-Rahman, ar-Rabb (Koran, XII). Islam je prav posebej vera ljubezni (Koran, XI), Bog nikomur ne odreka svoje milosti, najsi bo musliman ali nevernik, če Ga kliče v svoji skrajni stiski. Četudi bodo morda neverniki ostali za vekomaj v peklju, bodo končno čutili njegove ognjene muke kot užitek in srečo.

Razlagalec hrepenenj (Tardžuman al-ašwaq)

Največji del Ibn Arabijevega ustvarjalnega opusa obsegajo prozna dela, manjši del pa poezija, Divan z okoli 450 stranmi (objavljen v Bulaqu leta 1271) ter več krajših pesniških zbirk. Ena med njimi je Tardžuman al-Ašwaq (Razlagalec hrepenenj). Spremlja jo komentar, v katerem avtor sam pojasnjuje pomen skoraj vsakega stiha. Datum nastanka pesmi in komentarjev je v literarni zgodovini do danes ostal nejasen. Poznamo tri različne recenzije rokopisa Tardžuman al-Ašwaq.

Prva recenzija iz leta 598 A. H. (= po hidjri) vsebuje pesmi brez komentarja. Ibn al-'Arabi v predgovoru govori o svojem prihodu v Meko leta 598 A. H., po čemer bi lahko sklepali, da so bile pesmi napisane tega leta. Nekateri goreči muslimani so pesmi obsodili kot plitke in amaterske, zato je avtor v želji, da bi slabe kritike ovrge, izdal drugo recenzijo. Ta je vsebovala pesmi skupaj s komentarjem in novim predgovorom. V njem pesnik trdi, da so pesmi nastale, ko je 611 A. H. obiskal Meko v mesecih Radžab, Ša'ban in Ramadan. V tretji recenziji je potrjen datum nastanka kot 611 A. H., vsebuje pa izjavo o okoliščinah, zaradi katerih je avtor napisal komentar.

Predgovor k prvi recenziji

Ob svojem prihodu v Meko je Ibn al-'Arabi srečal številne moške in ženske učenjake in teologe, katerih predniki so se izselili iz Perzije v prvih dneh islama. Posebej omenja učenjaka po imenu Makinu-ddin Abu Šuja' Zahir b. Rustam Abi'r-Radža al-Isfahanija in njegovo priletno sestro, Fakhru n-Nisa bint Rustam. S prvim je bral knjigo o apostolskih tradicijah, ki jo je napisal Abu 'Isa at-Tirmidhi Abu 'Isa at-Tirmidhi. Želel si je slišati pripovedi o izročilih tudi iz ust Fakhru n-Nisa, vendar se je mu ta opravičila z besedami, da je že stara in da si želi preživeti zadnja leta v molitvah in pobožnosti. Privolila pa je, da njen brat napiše Ibn al-'Arabiju splošno potrdilo o vseh tradicijah, o katerih je pripovedovala; prav tako je prejel podobno potrdilo od Makinu-ddina.

Makinnu-ddin je imel izredno lepo mlado hčer po imenu Nizam 'Ajnu š-šams wa l-Baha, ki je slovela po svoji askezi in pridiganju. Pesnik pravi, da bi opeval njeno telesno in moralno popolnost, če se ne bi ustrašil šibkosti človeških duš, ki se hitro pokvarijo, in vendar opeva njeno učenost, literarno nadarjenost in duhovne darove. Ibn al'Arabi je opazoval njeno plemenitost, ki sta jo družba očeta in tete še poglobila. Čeprav to dekle slavi v pričujoči pesniški zbirki in sta njegov slog in besednjak erotična, je po svojih besedah uspel izraziti le drobčen del ljubezenskih čustev, ki so ga preplavljala.

Pesnik pravi: »Zaradi nje sem spesnil nekaj koprnečih misli, kot odsev dragocenih spominov, izpovedal sem čustva hrepenече duše, pokazal sem iskreno povezanost, ki jo čutim, svoj um sem

osredotočil na pretekle dni in tiste dogodke, ki mi jih je priljubila njena družba. Katerokoli ime omenim, vedno imam v mislih njo, ko objokujem dom, mislim na njen dom. V teh pesmih označujem Božje vplive, duhovna razodetja in vzvišene analogije, na najboljši možen način, ki mu mi, sufiji, sledimo ... Bog varuj, da bi bralci teh in ostalih mojih pesmi mislili karkoli nespodobnega o dušah, ki prezirajo zlo, in o vzvišenih duhovih, ki so navezani na nebeške resničnosti! Amen!

Te strani vsebujejo ljubezenske pesmi, ki sem jih napisal v Meki, medtem ko sem obiskoval svete kraje v mesecih Radžab, Sha'ban in Ramadan. V njih sem poudaril različna božanska spoznanja, duhovne skrivnosti, razumska vedenja in religiozne spodbude. Uporabil sem erotični slog in obliko izražanja, saj imajo ljudje to radi, tako da obstaja mnogo razlogov, s katerimi se sme priporočati.«

Predgovor k drugi recenziji

Po naštevanju Ibn al-'Arabijevih imen in titul sledi enako besedilo, kot je zapisano v zadnjem odstavku zgoraj.

Predgovor k tretji recenziji

Ta je enak predgovoru k drugi recenziji, dodatno pa vsebuje izjavo o tem, zakaj se je pesnik odločil dopisati komentar:

»Komentar k Diwanu pod naslovom Tardžuman al-Ašwaq (Razlagalec hrepenenj), ki sem ga napisal v Meki, sem napisal na željo svojega prijatelja al-Mas'ud Abu Muhammad Badr b. 'Abdullahal-Habaši al-Khadim in al-Walad al-Barr Šamsu ddin Isma'il b. Sudakin an-Nurija v mestu Alep. Šamsu ddin je slišal pripombo nekega teologa, da avtorjeva izjava v predgovoru k Tardžuman al-Ašwaq ni resnična, namreč izjava o tem, da se ljubezenske pesmi v tej zbirki nanašajo na mistična znanja in stvarnosti. »Najbrž,« pravi kritik, »je to rekel zato, da bi se zaščitil, saj je znan po svoji vernosti, zdaj pa piše ljubezenske pesmi.« Šamsu ddina je ta izjava užalila in ponovil mi jo je. Zato sem v Alepu začel pisati komentar, katerega del sem prebral na glas tudi zgoraj omenjenemu teologu in ostalim učenjakom, pri Kamalu ddin Abu l-Qasim b. Nadžmu ddin, naj ga Bog blagoslovi! S težavo sem ga končal, kajti mudilo sem mi je na pot. Ko ga je moj kritik slišal, je dejal Šamsu ddinu, da v bodoče ne bo več podvomil v dobro vero kateregakoli sufija, ki bi izjavil, da je dodal mističen pomen besedam, izgovorjenim v vsakdanjem govoru. O meni je dobil odlično mnenje, ob branju mojih pesmi je obogatil duha. To je razlog, da sem napisal k pesmim komentar.«

Boris Šinigoj

Ibn Arabi, pesnik najglobljih hrepenenj srca

*Izpovedujem vero ljubezni,
ne glede na pot, po kateri krenejo njene kamele.
To je moja vera in moje zaupanje.
Ibn Arabi¹*

Kaj nam danes na duhovno oslabelem zahodu lahko pove ime Ibn Arabija, v arabskem svetu vselej slovitega andaluzijskega sufija iz Murcije, islamskega mističnega pesnika in filozofa iz. 12. do 13. stoletja po Kristusu oziroma iz 6. do 7. stoletja po hidžri², ki ga duhovni sopotniki in dediči spričo njegove navdihujoče misli niso imenovali le »največji učitelj« (al-Šajh al-Akbar), ampak tudi »oživljevalec vere« (Muhji al-Din)³? Je sodobno posredovanje njegovih skrivnostno zastrtih, vendar za božansko Ljubezen (mahabbah) nadvse prosojnih in Resničnemu (al-Haqq) globoko vdanih poezij vredno miselnega truda in dialoškega motrenja današnjega evropskega bralca, ki je postal ravnodušen do duhovnih vrhuncev lastnega krščanskega izročila? Je po drugi strani tako srečanje sploh zaželeno, kolikor nosi v sebi iskro iskrene ojkumenske pobude za mistično in duhovno ubran razgovor različno verujočih in razmišljujočih⁴? Ali pa gre pri tem le za kaprico peščice intelektualcev krščanske provenience, ki se obnašajo kot izbirčni sladokusci na duhovni gostiji, kjer gredo v slast samo še eksotične jedi z Jutrovega? Mar tedaj ne tvegajo, da zavedejo ne le sami sebe, ampak tudi vse nestanovitne duše, ki morda prav ta trenutek omahujejo med pravo in nepravo vero in se izgublajo na duhovnih brezpotjih?

Zdi se, da je vsakršna bojazni odveč, kolikor le resnično želimo prisluhniti najglobljim hrepenenjem mistikovega srca, ki se kakor v Salomonovi Visoki pesmi zrcalijo v najdrznejših podobah čutne ljubezni, da bi jih morda kdaj v osebnem izkustvu oživljajočega duha prepoznali tudi v sebi. Kljub komentarju izpod peresa samega pesnika se namreč skrita duhovna erotika njegovih »nedoumljivih poezij«⁵ izmika sleherni intelektualni razpoložljivosti, ko se kakor v enem samem ljubezenskem valu nezadržno izliva v slavljenje Nevidnega. Zato ji lahko sledimo le s kompasom srca, z zaupanjem v vsenavzočnost nevidnih vezi nadčasne in nadzgodovinske Ljubezni, ki nas ne povezuje le z Ibn Arabijem in drugimi mistiki, filozofi in pesniki različnih izročil,⁶ ampak tudi z vsemi današnjimi iskalci, ki še vedno srčno upajo, da bodo po Njej morda nekoč tudi sami najdeni.⁷ Da pa bi te vezi zasidrili dovolj globoko v srce, moramo seči onstran čutnih podob in v bližnjem znova odkriti misterij duhovne svobode kot posvečeni kraj srečevanja, da bomo tudi v

mističnem občestvu s pesnikom znali »izmenoma govoriti in poslušati ter odmerjati čas govora in čas molka«. ⁸

Le tako lahko zaupamo, da zmore srečanje z Ibn Arabijevo poezijo v nas prebuditi najgloblja hrepenenja srca, ne da bi prezrli rodovitno prst, iz katere se poraja. To je celovita življenjska drža sufija, ki jo je andaluzijski mistik odet le v skromno volneno oblačilo (gama 'i suf) po vzoru zgodnjih krščanskih asketov stanovitno izpričeval vse življenje: najsi bo na samotnih karavanskih poteh, ki še danes nevidno križajo brezmejne puščave od Magreba do Arabije in tiho prepredajo daljne planjave osrednje Anatolije, najsi bo v blestečih duhovnih središčih tedanje cvetoče islamske kulture od Sevilje in Kordove preko Tunisa, Meke in Bagdada do Konije in Damaska.

Čeprav Ibn Arabijeve mistične poezije pomenijo le drobec njegovega nadvse obsežnega duhovnega potopisja, ki poleg orjaških Razodetij iz Meke (al Futuhat al-Makkiya) med drugim vsebuje tudi znamenite Dragulje modrosti (Fusus al-hikam)⁹, so skupaj z ostalimi deli globoko zakoreninjene v islamskem duhovnem izročilu. Zato nas zmorejo ti drobni, z ljubezenskimi hrepenenji prežeti stih vpeljati v pristno srečanje z najbolj vzvišenimi mislimi in najbolj prepadnimi globinami celotnega sufizma. S tem pa nas ne pripravljajo le na skrivnostni Onkraj, kamor nas neodvrtljivo vodi skrivnostna pot življenja, temveč lahko v naših srcih vzbudijo tudi povsem nenadejano in vendar nadvse čudovito doživetje oddaljene bližine Nevidnega. Kdo ve, morda tedaj v nas kakor nekoč v zakrknjenem srcu bivšega vojaka francoske kolonialne vojske Charlesa de Foucaulda znova milostno vstane najsrčnejše izpovedovanje vere v Križanega. Tedaj bomo mogli v imenu stvariteljske Ljubezni vzljubiti tudi najbolj drznega sufijskega navdušenca¹⁰ in mu s spoštljivim razumevanjem njegove skrivnostne različnosti v luči onkrajbitnostne Enosti vse biti (wahdat al-wudžud)¹¹ bolje pojasniti »razlog upanja, ki je v nas.«¹²

II

*Tvoj lik v mojem očesu,
Tvoje ime na mojih ustnicah,
Tvoj dom v mojem srcu.
Povej, kje se skrivaš?*

Al Haladž¹³

Preden se napotimo v plameneči vrt mistikovega srca, da bi se zatopili v opojni venec njegovih poezij in prečudne cvetove modrosti, ki se odpirajo v njem, se na kratko ozrimo na de Foucauldovo duhovno pričevanje, kolikor v sebi skriva dobrodošel hermenevtični namig. Z drzno zaobrtnivijo k Nevidnemu in ljubečim sprejemanjem religiozne različnosti bližnjega nam namreč veliko bolje kot učeni zgledi motrilnega razločevanja utira pot v pustolovščino duhovnega branja mističnih

poezij Ibn Arabija in njegovih sufijskih predhodnikov, zlasti Al Bistamija in Al Haladža. De Foucauld nam namreč podobno kot sufijsko izročilo, ki je sicer globoko zakoreninjeno v branju Korana, z živim zgledom osvobajajoče spregovarja o nečem, na kar danes tako pogosto radi pozabljam: da ljubezenske skrivnosti Resničnega ni mogoče zaobjeti z umom ne izreči z ustnicami ne udomaćiti v srcu. Vanjo lahko le vedno znova ponižno vstopamo.

De Foucauldova duhovna izkušnja se je začela na prelomu prejšnjega stoletja, ko je doma odložil vojaško suknjo francoske kolonialne vojske in se na lastno pest vrnil v severno Afriko raziskovat slikovito pokrajino Maroka. Tam je kljub vojni napetosti trmasto vztrajal v pustolovski drži popisovalca topografije širnih magrebskih planjav, dokler ni na svoji samotni poti pod zvezdnatim obnebjem islamskega sveta, ki so ga neprestano parali klici muezinov k molitvi, v srcu naposled ponovno zaslutil neizrekljivo Navzočnost. Tedaj se je vrnil v Pariz, kjer je nepričakovano vzplamenel v živi veri v Križanega, da bi se naposled po Njegovem zgledu dolgoletnega skritega življenja v Nazaretu posvetil tihemu služenju Bogu in bližnjemu v puščavi.

Tako je preživel zadnja leta svojega življenja kot krščanski marabut¹⁴ med muslimanskimi Tuaregi na jugu Alžirije, da bi uresničil svojo najglobljo željo: živeti po tihem zgledu Skritega v pozabljenosti med najbolj zapuščenimi in jim prinašati radostno vest. Ne z vsiljivimi besedami o Bogu, temveč s potrpljivo ljubeznijo, ki črpa svojo moč, rečeno s sufijskim izrazom, iz onkrajbitnostne Enosti vse biti, da »občutijo, kako jih ljubimo, da bi tudi oni vzljubili nas«. ¹⁵ Ali kot to najbolje pove sam: »Tukaj nisem zato, da naenkrat krstim Tuarege, ampak da jih poskušam razumeti ...«¹⁶

Zdi se, da se prav v teh preprostih besedah skriva ključ za odkrivanje prave hermenevtične drže tudi za nas, nevpeljane bralce Ibn Arabijevih mističnih poezij. Zato se vzdržimo prenagljenega branja in jim stopimo naproti brez vnaprejšnjih pričakovanj in odmišljenega podcenjevanja simbolnih in prisposodablajočih zgostitev. Pa tudi brez domišljavega precenjevanja komentarja in učenih razlag. Raje jim odprimo svoje srce s hrepenenjem in strastno predanostjo ljubimca, ki se srčno veseli objemov in poljubov svoje ljube, in dopustimo, da nam spregovorijo o Edinem, o čemer je vredno spregovoriti - z »vonjem mošusa in žafrana«.

III

*Njegovo ime je vstopilo v moje srce
in pregnalo vsa druga imena.*

*Al Bistami*¹⁷

Ohranimo zdaj v sebi tiho čuječnost francoskega marabuta in se previdno napotimo vonjat dehteče cvetove Ibn Arabijevih mističnih poezij po zabrisanih sledih njegovih daljnih popotovanj, ki so jih že davno prekrili peščeni viharji in jih je mogoče uzreti samo še v duhu. Naj nas pri

tem vodi ljubezen do lepote, ki se ji ob pogledu v ogledalo nikdar ni treba sramovati, in odprtost za skrivnost »enosti vse biti« onstran vse čutnopojavne mnogoterosti, da bi lahko uglasili ritem lastnega srca z mistikovim utripom. Tako se lahko nadejamo, da v srečanju s strastnimi stihii in erotičnimi simboli Ibn Arabijevih poezij odkrijemo marsikateri nov poudarek, duhovni izziv ali neznano dišavo, ki more v nas znova obuditi duhovni zanos in dovtetnost za skrito delovanje božanske Ljubezni v svetu.

Vstopimo torej v čudovito modrost pesnikovega srca, kamor nas usmerja eden izmed najlepših svetih izrekov islamskega izročila. V njem skozi Prerokova usta Resnični spregovarja v prvi osebi: »Ne obsegajo me moja nebesa ne moja zemlja, pač pa me obsega srce mojega blagega, zvestega in krotkega služabnika.«¹⁸ Modrost zadržanega mistikovega srca si namreč Resničnega ne lasti in ne prisvaja, niti ga v slepi predrznosti ne želi zaobseči z umom, temveč se onstran iskanja kakršne koli pojmovne določitve ali diskurzivne učenosti tiho raduje in veseli, da ga je vredna sprejeti v objem. Kajti objemamo, resnično objemamo se lahko samo v medsebojni predanosti in ljubezni. In te ljubezni nimajo dovolj ne nebesa in ne zemlja, temveč jo v pravšnji meri premore šele blago in zvesto srce duhovno prebujenega človeka. Le njegovo srce namreč utriplje dovolj širokosrčno, da lahko v sebi objame vse oblike stvarstva in vsa Božanska imena:

*Moje srce lahko prevzame katero koli obliko:
lahko je pašnik za gazele in samostan za menihe,
svetišče za malike, romarjem Kaba,
plošči Tore in zvitki Korana.¹⁹*

Ljubezen takega srca je neizmerna, nepreračunljiva in potrpljiva in z razumevanjem sprejema vsa različna verovanja. Da, prenese celo pogled na malike. Globoko v sebi namreč ve, da se v vsakem izmed verovanj skriva resnična vera, v kateri se razkriva Resnični, pa četudi le delno, četudi komaj zaznavno.²⁰ Zato tako verujoče srce »prostovoljno in radostno«²¹ sprejema sleherno pot, na katero ga povede karavana njegove ljubezni:

*Izpovedujem vero ljubezni, ne glede na pot, po kateri krenejo njene kamele.
To je moja vera in moje zaupanje.²²*

Zato nas zanosni vzklik: Kako čudovito, vrt med plameni!²³ na pragu te vzvišene, z ugrabljajočo Ljubeznijo²⁴ prežete duhovne postaje (maqam) na Ibn Arabijevi mistični poti ne preseneča. Vendar tako izpolnjeno mistikovo srce žeja še naprej, da obdano s plameni hrepenenja naposled misli samo še Nanj, ki je »ustvaril vsa bitja v sebi«, Nanj, ki »objema vse, kar je ustvaril«. ²⁵ Kajti v veri, ki izpolnjuje tako srce, »je Resnični vselej pripoznan in nikdar zanikan«. ²⁶ In ko se tako

verujočemu mistikovemu srcu naposled »razkrijejo višji svetovi«, vidi, »da se Bog razodeva v slehernem dihu«. ²⁷

Zato pesnik na svoji nezemeljski poti naposled v »sirijskem zanosu«²⁸ z lahkoto nebeščana preči zemeljske verovanjske zadrege, najsi vstopa v krščanski samostan, opazuje vrtenje sonca v svojih prsah in zvezd na nebu, služi v cerkvi ali pase gazelje črede v puščavi. Kajti njegov korak je zdaj kakor krilat, saj s podarjanjem prejete ljubezni več ne okleva in ne premišljuje. Njegovo srce se v misteriju duhovne svobode le še daruje, dokler se mu v duhu ne razkrije Trojica, ki je v biti Eno:

*Enkrat mi pravijo gazelji pastir v puščavi,
drugič mi pravijo krščanski menih in zvezdogled.*

*Moj Ljubljeni je troje, čeprav je On eno,
saj je Trojica v biti Eno.* ²⁹

Ustavimo se na tem mestu. Ali smo se v srcu islamskega mistika nadejali tolikšnega pričevalskega poguma in tako radikalne dialoške odprtosti za Božansko skrivnost? Mar nismo v nevarnosti, da nas spričo podobnosti s krščansko teološko govorico zapelje skušnjava, da bi se poskušali zavoljo vnaprejšnjega nezaupanja in morebitne lastne ujetosti v svojega verovanjskega, zgolj »mišljenega Boga« (Mojster Eckhart) zateči v pretanjeno sofistično zastranitev in nerazlikujoče razlikovanje duhov? Ali pa ga bomo po zgledu krščanskega marabuta raje poskušali razumeti? Tedaj poglejmo, kaj k poslednjemu dvostišju pravi pesnik sam v svojem komentarju:

Število ne povzroča mnogoterosti v Božanski resničnosti. Kristjani verujejo, da so tri osebe Trojice En Bog, kakor je tudi v Koranu (XVII,110) zapisano: »Kličite 'Bog' ali kličite 'Usmiljeni'; kakor koli ga pokličete, je pravilno, kajti Njemu pripadajo najodličnejša imena. » V Koranu so tri glavna imena za poimenovanje Enega Boga (Allah, ar-Rahman in ar-Rabb), ostala imena služijo kot epiteta teh treh.³⁰

Ali nam ta misel poleg islamske vere v Enega in Edinega Boga, ki mu poleg treh nadvse vzvišenih imen pripadajo še številna druga božanska imena, ne razkriva tudi globljega mistikovega uvida v skrivnost Božanske enosti v vsej mnogoterosti njenih pojavitev? Tako kot islam namreč tudi krščanstvo ni nikoli zanikalo niti radikalnega enoboštva niti njegove teofaničnosti. Nas danes kot dediče evropskega krščanskega izročila vse to uzrto z islamskega vidika sploh še lahko nagovori? Mar nismo vnaprej odločeni, da tu ne moremo zvedeti ničesar, česar ne bi že vedeli in obenem presegli?

Morda pa lahko Ibn Arabijeva mistika spregovori sodobnemu bralcu še kako drugače, manj pesniško zastrto ali gnostično zgoščeno? Je njeno motrenje Božanske resničnosti morda kje pričevalsko bolj razvidno in duhovno vznemirljivo? Da bi poiskali odgovor na to vprašanje, si

za konec pogledjmo, kaj se zgodi z mistikom, ko se v njegovem srcu »časno sreča z Večnim«.31 Kaj se zgodi, ko »v mistikovo srce vstopi Njegovo ime in prežene vsa druga imena«?32 Ker odgovor na to vprašanje ne more biti neposreden, saj se v svojem jedru nanaša na samo mistično izkušnjo sufijeve zapustitve samega sebe (fana), ki je neizrekljiva in drugim brez vnaprejšnje sorodne duhovne slutnje tudi nesporočljiva, si ob slovesu pomagajmo z osupljivim Ibn Arabijevim pričevanjem o svojem mladostnem srečanju s slavnim in ostarelim arabskim filozofom Ibn Rušdom (Averroesom) v Kordovi. Ibn Rušd je namreč zvedel za mladeničevo duhovno nadarjenost in ga je želel spoznati, zato ga je povabil na razgovor.

Ko sem vstopil v hišo, je filozof vstal in me pozdravil z vsemi znamenji prijateljstva in naklonjenosti ter me objel. Potem je rekel: »Da« in pokazal zadovoljstvo, ko je videl, da sem ga razumel. Ker sem se po drugi strani zavedal omejenosti tega razloga njegovega zadovoljstva, sem mu odgovoril: »Ne«. Ibn Rušd se je ob tem odvrnil od mene, spremenil barvo kože in obraz mu je spreletel dvom v lastno mišljenje. Potem me je vprašal: »Kakšno rešitev ste našli v mističnem razsvetljenju in božanskem navdihu? Ali se ujema s tem, kar je mogoče doseči z mišljenjem (al-nazar)?« Odgovoril sem: »Da in ne. Med Da in Ne se spreletavajo duhovi nad snovjo in obliča se jim trgajo od teles.« Ob teh besedah je Ibn Rušd prebledel in videl sem, kako je začel trepetati, medtem ko je mrmral obrazec: »Nobena sila ne rešuje pred Bogom.« Kajti doumel je moj namig.33

1 Ibn Arabi, Razlagalec hrepenenj (=RH), Ljubljana 2004, prev. Neda Thaler, str. 28.

2 Natančneje 560/1165–638/1240. Muslimani štejejo leta po »selitvi« (arab. hidžra) Mohameda iz Meke v Jasrib (prihodnjo Medino) leta 622 po Kristusu, kamor se je Prerok zatekel pred nasprotniki, ki so mu v Meki pretili s smrtjo.

3 Prim. William C. Chittick, »Ibn 'Arabi and His School«, v: Islamic Spirituality, zv. II: Manifestations, izd. S. H. Nasr, London 1991, str. 49.

4 Prim. Rémi Brague, »Pogovor med kom?«, v: Tretji dan 7/1998, str. 58–69, kjer avtor, ki načelno zagovarja človekoljubni dialog med kristjani in muslimani, nazadnje izrecno nasprotuje odprtosti za religiozno ali celo »mistično« v takem dialogu.

5 Prim. Marijan Molè, Muslimanski mistiki, prev. Vesna Velkovrh Bukilica, Ljubljana 2003, str. 103.

6 Prim. Annemarie Schimmel, Mystische Dimensionen des Islam, Frankfurt a. M. & Leipzig 1995, str. 378–379, kjer avtorico nekateri Ibn Arabijevi mistični stihi spominjajo na »Kerubinskega popotnika« Angelusa Silesiusa in »Brevir« Rainerja Maria Rilkeja.

7 Prim. M. Molè, nav. delo, str. 64–65, kjer avtor pronicljivo razkrije etimološko večplastnost ključnega sufijskega ontološkega izraza wudžut (»najdenje«, »nahajanje (sebe)«, »bivanje«, »bit«).

8 Klemen Aleksandrijski, Spodbuda k stanovitnosti, prev. Gorazd Kocijančič, v: Tretji dan 5/1992, str. 40.

9 Prim. Ibn Arabi, »Dragulji modrosti« (izbrana poglavja), prevod po angleški izdaji (Ralph Austin, The Bezels of Wisdom, New York 1980) Vesna Velkovrh Bukilica in Boris Šinigoj, v: Tretji dan 8–9/1998, str. 140–171.

10 Prim. Ali Köse, Conversion to Islam. A Study of Native British Converts, London and New York, 1996, kjer je eksemplarično izpričana vodilna vloga sufizma pri širjenju islama v Veliki Britaniji.

11 Prim. M. Molè, nav. delo, str. 57–66; Glossary v Islamic Spirituality I: Foundations, izd. S. H. Nasr, London 1989, na str.

- 426 ta izraz razlaga kot »The 'transcendent unity of being', the doctrine held by many Sufis according to which only God possesses Being, all that exists deriving its existence from the One Being Who alone is.«
12 IPt 3,13,15.
13 Arapska poezija, ur. in prev. Darko Tanasković et al., Beograd 1977, str. 64.
14 Izraz marabout so iz arabske besede marbut, 'privržen (Bogu)' izpeljali Francozi v svojih afriških kolonijah. Prim. Yves Thoraval, Islam: mali leksikon, prev. V. V. Bukilica, Ljubljana 1998, str. 133, geslo marabut.
15 Charles Lepetit, Deux danseurs sur la piste. Charles de Foucauld, Basel 1980, navajam po hrvaškem prevodu filipa Vučaka, Igra s Bogom. Charles de Foucauld, Zagreb 1984, str. 104.
16 Nav. delo, str. 113.
17 Farid al-Din Attar, Muslim Saints and Mystics. Episodes from the Tadhkirat al-Auliya' (Memorial of the Saints), prev. A. J. Arberry, London -New York R1990, str. 122.
18 Gre za hadis kudsí, enega izmed Mohamedovih svetih izrekov, v katerih govori Bog v prvi osebi. Navajam po: W. C. Chittick, »Eschatology«, v: Islamic Spirituality, zv. I: Foundations, izd. S. H. Nasr, London 1989, str. 386.
19 RH, str. 26.
20 Prim. M. Molè, nav. delo, str. 106: »Po Ibn Arabiju ljudje - glede na to, da so vsa ustvarjena bitja pojavne oblike Boga - ne morejo častiti drugega kot Njega, karkoli že častijo.«
21 Prim. RH, str. 160.
22 RH, str. 28.
23 Prav tam.
24 Prim. Ibn Arabi, Dragulji modrosti (navajam po R. Austin, The Bezels of Wisdom), str. 90-95: poglavje o Abrahamu.
25 Prav tam, str. 102: poglavje o Izaku.
26 Prav tam, str. 151: poglavje o Šuajbu (prev. V. V. Bukilica).
27 Prav tam, str. 155.
28 Prim. RH, str. 160.
29 RH, str. 30.
30 RH, str. 161. Glossary razlaga izraz al-Rab kot »Božje ime, ki pomeni Gospod ali Učitelj«; izraz al-Rahman pa kot »Božje ime, ki označuje vseobsegajočo Božjo milost.«
31 Prim. Ibn Arabi, Dragulji modrosti, 148.
32 Glej op. 16.
33 Ibn Arabi, Razodetja iz Meke, Kairo 1329 po hidžri, II, str. 153 (navajam po: R. Austin, »Introduction«, v: The Bezels of Wisdom, str. 2-3). Prim. Andrej Ule, »Absolutno kot predmet mišljenja in kontemplacije«, Revija 2000, 48-49/1990, str. III-112.

Poezije

kud
Logos

I